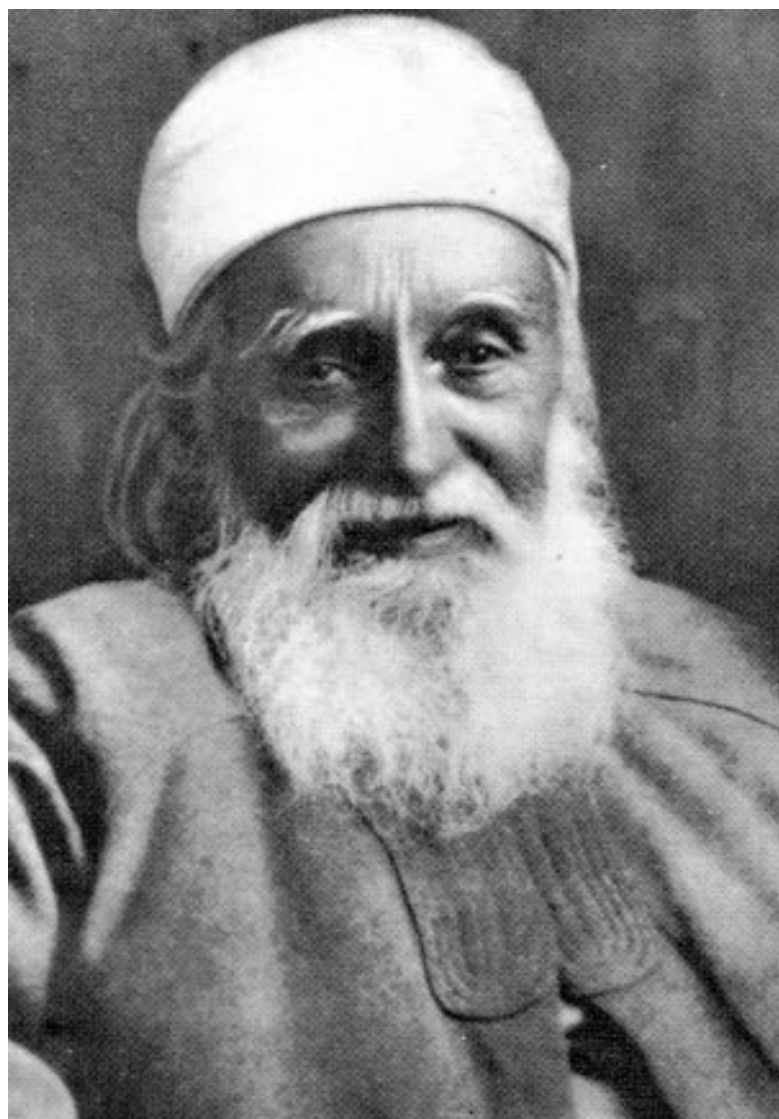

*Двери
към
свободата*

ХАУЪРД КОЛБИ АЙВС

Двери
към свободата

Хауърд Колби Айвс

*Двери към
свободата*

Издателство “Кармел”

PORTALS TO FREEDOM

by Howard Colby Ives

First published in 1937

Reprinted 1990

George Ronald, Oxford

ISBN 0-85398-013-6

ДВЕРИ КЪМ СВОБОДАТА

Хауърд Колби Айвс

© 1998 Национален духовен съвет
на бахаите в България

ISBN 954-9542-04-1

Посветена на

ШОГИ ЕФЕНДИ

Внукът на
АБДУЛ БАХА,

посочен от Него за
Пазител на бахайската Вяра

Съдържание

Въведение	15
------------------------	----

Глава първа

<i>Поглед назад. Духовна разруха. Зараждаща се надежда. Златната тишина.</i>	20
--	----

Глава втора

<i>Погледът, който спасил света. Божествена искреност. Съвършеният метод на преподаване.</i> . . .	36
--	----

Глава трета

<i>Истинското богатство, сила и свобода. Трапезата на Абдул Баха. Много велики неща. “Интересувате ли се от отречението?”</i>	52
---	----

Глава четвърта

<i>Привлекателността на съвършенството. Момчетата от Баури. Черна роза и черен сладкиш.</i> .62	
---	--

Глава пета

<i>Лист в повея на Божията воля. “Моят трон е моята рогозка”. Посвещение в “Седемте долини”. Силата на Божие слово.</i>	71
---	----

Глава шеста

<i>Същността и естеството на братството. Не можеш ли да му служиш поне веднъж? Истинското братство, породено от диханието на Светия дух. “Ох, трябваше да Го видиш!”</i>	82
--	----

Глава седма

<i>Вечна връзка. Сватбата. Необходимостта от обновяване на законите на развода. Законите на Бахаулла. Четири вида обич. Децата на новия ден.</i> . .	94
--	----

Глава осма

“Най-съвършеният джентълмен, когото някога съм виждал”. Съвършеният учител. Духовният войн. Приказка. “Тебе подобава да проявяваш светлина”. Дарът. Първото послание.116

Глава девета

Маршрутът на Абдул Баха в Америка. Силата на духа. Истинското величие. Божественият метод на преподаване.134

Глава десета

Вселената на Бахаулла. Еволюцията на човека. Величието на саможертвата.151

Глава единадесета

Указания за начина на живот. Какво е авторитет? Науката за Божията любов.169

Глава дванадесета

Центърът на Споразумението. Новият световен ред. Една божествена цивилизация. Божието царство на Земята.177

Глава тринадесета

Някои божествени характеристики. Смиреността на служенето. Положението на истински човек.195

Глава четиринадесета

Заминаването. Последните думи на Абдул Баха в Америка. Седем отличителни характерни черти на ученията. Доказателства за новия световен ред. 213

Глава петнадесета

По плодовете им ще ги познаете. Четири послания. 231

Глава шестнадесета

Заклучения251

ИЛЮСТРАЦИЯ

АБДУЛ БАХА, ВАШИНГТОН, 1912 г.

Фронτισпис

“Двери към свободата” бе публикувана за първи път преди да бъдат на разположение много от настоящите преводи на бахайските писания. Някои от цитатите, използвани в тази книга, са взети от по-ранните преводи на тези творби, като например “Седемте долини и четирите долини”, “Скритите слова” и други. Използвани са и цитати от сборника “Бахайски свещени Писания”, голяма част от който бе преведена по-късно отново и е преиздадена като нова книга, наречена “Бахайската световна Вярa”. Тези по-нови издания трябва да се използват за справка, тъй като съдържат по-точен превод на бахайските Писания.

Двери
към свободата

ВЪВЕДЕНИЕ

“Моля Те, о, Владетелю на съществуването и Царю на творението, да превърнеш, чрез еликсира на Своето Откровение и Мъдрост, месинга на битието в злато. И разкрий на хората чрез една всеобхватна Книга онова, което ще ги направи богати чрез Твоите богатства.”

Бахаулла

Каква е тази тайна, заложена в основите на човешкия живот, която придава на събитията и на хората способността за промяна и преобразяване? Колко трудно би било за човек, който никога преди това не е виждал семе, нито пък е чувал за неговия латентен живот, да повярва, че само студената земя, топлото слънце, падащите дъждове и грижата на градинаря са достатъчни, за да доведат до чудотворното му превръщане в поклънало растение, напъпваща красота, упояващ аромат на роза!

Или пък кой може да разбере защо често пъти едно случайно прочитане на книга, присъствието на приятел или среща със странник променят определения ход на нещата, дълбоко засягат отношението ни към живота и не-

рядко достигат почти до корените на съществуването ни и мотивите на всяко действие, така че никога след това вече животът не е същият за нас?

Сякаш някакъв свръх Лутър Бърбанк¹ чрез такова на пръв поглед случайно събитие е присадил към клона на киселицата на нашето същество пъпка от Дървото на познанието или пък към къпината от пущинака на човешката помисъл – розата на рая.

Философията на схоластиците не предлага адекватно обяснение на тази загадка на загадките. Ние знаем само, че това е често срещано преживяване за всички ни. Усилията за намирането на обяснение на този катализатор са есенцията на цялата поезия. Безуспешните опити той да бъде обяснен са в корените на цялата философия. А изживяването му е единствената причина, водеща до преобразяването на човешкия живот и характер. Цялата история е негов свидетел и всеки светец – негово доказателство.

Единственото нещо, което може да ме извини, че предлагам на читателя този незадоволителен разказ за едно такова преживяване, е неговата цялост, всеобхватност и величие. То е уникално не защото е рядко срещано, след като всеки контакт на човек с неговите близки го показва, но поради величието му пред други трансформиращи контакти. Човек може да го оприличи с разликата във въздействието от докосването на студена буца пръст и хващането на галванична батерия; или срещата с долен криминален престъпник и срещата с Абрахам Линкълн.

Такива сравнения биха изглеждали изключително неподходящи за онези, които срещнаха Абдул Баха през лятото на 1912 г., когато Той прекара осем месеца в Аме-

¹ Лутър Бърбанк (1849-1926 г.) – американски специалист по градинарство (бел. пр.)

рика. Ако за много хора тази среща не означаваше нищо повече от контакт с олицетвореното достойнство, красота, мъдрост и самоотверженост и поради това ги издигна поне до по-големи висоти на мислене и живот, за стотици други тя бе вратата към несънвани светове, към един нов, един безграничен вечен живот.

Разбираеми са трудностите, които срещам при опита си да представя на читателя четвърт век по-късно атмосферата, създавана от тези срещи, защото за онези, които имаха очи да видят, уши – да чуят и ум – поне мъничко да разберат, се отвори един нов и божествен свят пред нетърпеливите им и смели нозе. Да направя това с каквато и да е степен на точна цялостност, е всичко друго, но не и възможно. Някой може да попита какво би било вероятното въздействие върху тези, които са отглеждани с християнските традиции, ако те биха могли да са сред хората, когато бе изречена Проповедта в планината или ако някой от тях, като Йоан, би могъл да положи глава на гърдите на Христа. Дори не смея да намекна, че сравнението е аналогично, но моето преживяване, когато бях в близко общуване с Абдул Баха, бе толкова завладяващо, толкова преизпълнено с чувства, внушаващи навлизане в един нов и неземеен свят, че не мога да измисля друго сходство, което да е по-подходящо.

Не възнамерявам при описването на тези преживявания да сведа до минимум собствената си реакция на това велико изживяване, опитвайки се да го представя дори и в най-малка степен с помощта на материалистични или псевдонаучни обяснения. Моята цел е да разкажа колкото е възможно най-достоверно онова, което видях, чух и изпитах по време на тези срещи и разговори. Ако от време на време разказът ми има привкуса на приказна измислица, ще намеря утеха в размисъла върху нарицателните, използвани за Петър, Яков и Йоан – рибарите, които се

опитали да опишат пред своите близки ефекта, който Присъствието на техния Господар оказало върху тях. С какви епитети бившите любовници и приятели на Мария Магдалена са се обръщали към нея!

За мен – мъж на средна възраст, свещеник от унитарната църква, изучаващ от младежките си години религии и философии – преживяването беше тревожно и в известен смисъл преломно. Защо този човек можеше просто със Своето присъствие да преобърне всичките ми предварително създадени представи и схващания за ценности? Дали защото Той сякаш излъчваше чрез цялото Си същество атмосфера на обич и разбиране, каквито никога не бях и сънувал? Дали причината бе в звучния глас, превърнат в музика, която грабва сърцето? Дали това бе духът на щастие, примесен понякога с тъга, носещ товара на всички грехове и мъки на света, който винаги Го обгръщаше? Дали бе смесицата от величие и смиреност на всеки Негов жест и дума, което може би бе най-явна Негова черта? Как може човек да отговори на тези въпроси? Онези, които видяха и чуха Абдул Баха през тези паметни месеци, ще споделят с мен усещането за недостиг на думи, за да се изрази неизразимото.

По времето, когато срещнах Абдул Баха – през пролетта на 1912 г., Той бе на шестдесет и осем години. Дванадесет от тях Той бе прекарал в заточение с духовния Си и физически баща Бахаулла в Багдад, Константинопол и Адрианопол. След това четиридесет години в турската крепост-затвор Ака, разположена на разстояние 10 мили от планината Кармел на брега на Палестина. Поради непоколебимата си вяра в Бахаулла като Божие Проявление, Абдул Баха и около седемдесет други вярващи бяха пожелвали всичко, което притежаваха, предпочитайки зат-

ворничеството и духовната свобода с Него вместо физическата свобода и духовно робство без Него. Това дълго заточеничество и затворничество бе приключило след събарянето на тираничното царуване на Абдул Хамид от Младотурската партия през 1908 г. и този Глас и Присъствие бе освободен, за да докаже на света онова, което Той така всецяло бе извявявал – че “единственият затвор е затворът на собственото аз”.

Питах се – на какъв ли великолепен вътрешен живот на духа би се дължал фактът, че този човек, който бе роден в древен род на персийски благородници и бе привикнал до осмата си година на всякакво охолство, последвано от половинвековно изгнание, мъчение и затворнически живот, би могъл да се появи в съвременния свят на Париж, Лондон и Ню Йорк и да властва над всяко събитие със спокоен тон, с разобличаване на повърхностността, с радостна обич към цялото човечество, която никога не укоряваше, но посрамваше, опрощавайки?

Надявам се, че следващите страници ще могат да известна степен да предложат отговор на този въпрос.

ГЛАВА ПЪРВА

ПОГЛЕД НАЗАД. ДУХОВНА РАЗРУХА. ЗАРАЖДАЩА СЕ НАДЕЖДА. ЗЛАТНАТА ТИШИНА.

“О, приятелю, сърцето е обителта на вечни тайни, не го прави дом на мимолетни хрумвания; не прахосвай съкровището на скъпоценния си живот, занимавайки се с този бързо отиващ си свят. Ти идваш от света на светостта, не привързвай сърцето си към земята. Ти си обитател в двора на светостта, не избирай отечеството на праха.”

“Седемте долини”, Бахаулла

Като погледна назад, животът ми се разделя ярко на две. Годините преди да срещна Абдул Баха ми изглеждат сега сякаш десетгодишно дете се опитва да си представи своя зародишен живот, предполагайки, че то е способно да има такава проникателност. Сравнението е уместно и от друга гледна точка – защото точно както пред десетгодишното дете предстоят изживявания с огромни и несънувани висоти и дълбини, блясък и мрак,

така и аз – двадесет и пет годишният младеж на духа, поглеждайки назад след четиридесет и шест години съзряване, разбирам факта, че ще дойде момент за раждане, но отвъд този факт, знам съвсем малко или даже почти нищо за обикновените причини, които могат да доведат до това. Колко още по-невъзможно е да се предвиди бъдещето на една преродена душа през невъобразимите векове на живот във всички Божии светове. Ако дървото, в което земният сок все още тече буйно, е способно на такъв пламък, колко велик би бил огромният пожар, когато запаленият от Синайското дърво огън запламти, освободен от законите на земния свят! Наистина, телесното раждане е велико събитие, но сравнено с второто раждане, първото е само една посредствена значимост.

Периодът през есента и зимата на 1911-1912 г. е запечатан в паметта ми като период, изпълнен с много мъка. Животът с всичките си най-дълбоки ценности сякаш ме беше изоставил сух върху бреговете на своя бързотечащ поток. Външно погледнато, всичко беше наред, но този вътрешен глас, който нашепва: “Наистина всичко е добре”, мълчеше. Аз не познавам по-голямо разочарование и по-ужасна депресия от тези, които обхващат искрената душа, която търси Бог, но не Го намира.

В продължение на много години бях установил, че не мога да приема общоприетите значения на такива думи като Бог, вяра, рай, ад, молитва, Христос, вечен живот и други с така наричаната религиозна значимост. Още в самото начало на своята зряла възраст бях сграбчил злите дъхове на суеверието, маскирани като черковни верования и ги бях отхвърлил, но ги замених убеждения, които бяха незадоволителни, за да повдигнат духа ми. Може би в продължение на десет години мисловният ми живот бе искрено и положително агностичен. Въпреки това тези години бяха чудесни, защото бяха двери към

свободата. Но уви, тази свобода не успя да донесе покой. Започнах да подозирам, че свобода без водач и учител е почти като анархия. Истина е, че все още имах ученията и живота на Иисус от Назарет и никога не загубих обичта си към тях. Но се провалих плачевно в прилагането им в своя живот. И дори един най-обикновен поглед върху живота около мен и така наречената “християнска” цивилизация ме убеждаваше, че ако се направи какъвто и да е практически паралел между думи и дела, биха се намерили съвсем малко християни по света и определено никакви изяви на социален, икономически и национален живот, които да са достойни за това име. Освен пред този обективен факт, който е невъзможно да се заобиколи или отрече, аз бях изправен и срещу още по-големия проблем на объркания мисловен живот, създаден от многогодишното ми научно, философско и теологично учене и четене. Сред всичките преплитачи се течения на човешката мисъл, моята крехка лодчица трябваше да направи и непосилното, за да се задържи на повърхността, а борещият се гребец имаше слаба надежда да открие многожелания си рай, следвайки което и да било от тях.

Един ден открих в библиотеката на енорийския пастор на селото, където прекарвахме лятната си ваканция, един том от трудовете на Уилям Елъри Чанинг. Неговата проповед по случай ръкополагането на Джейрд Спаркс в Балтимор през 1844 г. откри нови хоризонти пред мен. Може би човек би могъл да е свободен и все пак да има водач, който свободно да е избрал! Така започна един период от около петнадесет години на така нареченото освободено от предразсъдъци учене, мислене и проповядване. Той като цяло не бе безплоден, защото трудът ми бе искрен и несъмнено извлякох полезни поуки. Но измерени с онези високи стандарти, които още от юношеството

ми бяха подсъзнателно изграждани в мен, тези години бяха ялови.

Това ли бяха плодовете на мистичните мечти, на божествените копнежи, на страстните желания да помогна поне мъничко за съживяването на скърбящото около мен човечество? Да проповядвам веднъж седмично; надлежно да изпълнявам своите енорийски посещения при възрастни неомъжени жени и болни, на които отдавах само визити, за които ми се плащаше; да изграждам църкви, които да събират шепа хора; никога да не забравям прибирането на волни пожертвования, за чието пропускане моят ковчезник винаги ме мъмреше и да запълвам свободните часове, четейки последните съвременни философии, за да ги препредавам с подходящи обяснения на нищо неподозиращото ми паство – този начин на живот ли съдържах кълновете на “Истината, за която си заслужава човек да умре”? Моя ли беше вината, че бях пропуснал същността и толкова ли бях глупав, че да не мога да се приспособя към онова определение за успех, което намира своята цел в едно заможно паство, в нашепването “Това бе изключително хубава проповед”, в ежегодно растящата заплата?

Но както и да е. Достатъчно е да се каже, че бях безнадеждно нещастен. Бях опитал общоприетата схема, бях се мъчил да плавам по неизследваното море на “Аз не знам”, бях пробвал “свободомислещата вяра” и бях открил, че стигам до духовен крах. Съпоставяйки книгите на Живота, установих, че съм длъжник и към Бога, и към Човека. Все още не можех да осъзная, че бидейки нелоялен към който и да е от тях, бе равносилно на задлъжняване и към двамата, и че духовният банкрут е неминуем, когато свободата на съзнанието се приема като своеволие в следването на всяка примамлива човешка философия.

Беше през месец октомври 1911 г., когато до мен достигнаха онези първи повеи на влиянията, които щяха да променят моя живот. Бях взел от обикновена сергия за книги един брой на *“Списание за всички”* и в него открих твърде обширна статия за *Абдул Баха* и Неговото бъдещо посещение в Америка. Никога не ще забравя вълнението, което изпитах от тази до известна степен обикновена история – искам да кажа обикновена в сравнение с нейната *същност*, която бъдещите месеци щяха да ми разкрият. Отново чух вътрешния глас, който още от най-ранно юношество непрекъснато ми нашепваше: “Ела с мен нагоре.” Аз четох и препрочитах разказа. Той бе за Човек, който наистина бе открил Истината, за която не само искаше да умре, но и бе умрял. *Неизлечими мъки* изпълваха почти шестдесет годишен живот на изтезания, изгнание и затворничество. Той бе видял хиляди Свои последователи, посрещнали мъченическата смърт с желание и радост. И на всичкото отгоре, о, щастливо чудо, това бе човек, който поставяше парите там, където им е мястото – под Своите нозе. Той никога не прибираще жертвования!

Прочетох и препрочетох този възхитителен и трагичен разказ и го подредих в моя обемист двадесет и петтомен албум от изрезки. Може би съм имал смътната идея да го ползвам за основа на някоя своя проповед. Ние често използваме небесните проблясъци, с които Бог ни дарява, за такива човешки нужди. Това е добре или би било добре, ако тези божествени прозрения намираха израз в живота ни така, както и чрез нашите слова.

Може би онзи подтик няколко месеца преди това да организирам в Джърси Сити така наречената Църква на братството е било знак за духовното ми неспокойствие. Това начинание изобщо не беше свързано с обикновената ми религиозна дейност. Никаква заплата не бе обвързана

с функционирането на църквата. Тя бе опит да бъде она, която името ѝ означаваше – група от духовни братя, стремящи се да изразят най-висшите си идеали в служба на борещото се човечество. Провеждахме срещите си всяка неделна вечер в една обширна масонска зала, тъй като службите в моята църква в предградията бяха само сутрин. Колко слабо човек може да предвиди великите резултати, които се постигат и чрез най-нищожните усилия, извършени в искрен дух на служене. Изобщо не е малко да се каже, че ако Църквата на братството (както по-късно я нарече Абдул Баха) не бе открита и действала поне през няколкото кратки месеца, Слънцето на същността може би нямаше да изгрее над тази малка планета за мен в продължение на много години, ако изобщо успееше.

Един от членовете на нейния съвет на попечителите бе човек, когото дълбоко уважавах и обичах. Здравето му не беше твърде добро. Той страдаше през кратки периоди от време от ослепяващо главоболие, показващо наличието на патологично състояние, което след няколко месеца го отнесе от този свят. Той бе един от най-скромните и добри по природа хора, когото някога съм познавал. Нямаше човек, който да е твърде незначителен или беден за него, за да не му отдаде своята разбираща обич. Никой не бе достатъчно обикновен познат, та той да се подвоуми да потърси, намери и изцелително докосне скритите извори на печал и мъка, които всеки таи в себе си. Неговата тактичност никога не му изменяше и вярата му в човешкото величие бе безгранична. Нямаше почти никакви или само малко пари, за да ги раздава, но притежаваше нещо много повече – ключа на вселенската обич, който отключва всяко сърце.

Този приятел, г-н Кларънс Мур, дойде при мен една неделна вечер точно преди започването на службата и ми подаде някакви бележки с думите: “Не се чувствам дос-

татъчно добре, за да остана тази вечер, защото съм преуморен от една работа, която върших напоследък и във връзка с която искам да те помоля за помощ.” “Как бих могъл да ти помогна?” казах аз. “Ами ти знаеш, че в известна степен се интересувам от едно световно движение, което изглежда има голяма духовна и социална значимост, отвърна той. Някои мои приятели откриха в него много ценности и голямо вдъхновение, които засега са твърде високи и задълбочени за мен, за да ги проумея и проуча. Мисля си, че твоето познание и опит в тези неща биха ми помогнали да стигна до по-точна преценка. Днес след обяд посетих една от срещите на тази група хора в Ню Йорк и си водих доста пълни записки с намерението да ги предам на теб за преценка и мнение.”¹

Аз се поколебах. В съзнанието ми нямаше никаква връзка между тази молба и разказа в списанието, който бях прочел наскоро и доста се подвоумих. Ориенталските култове, източните философии и множеството странни според общото мнение идеалистични движения никога не са ми били по вкуса. Но аз естествено му благодарих и още същата вечер във влака на път за в къщи внимателно разучих бележките му. Помислих си: “Интересно, вълнуващо”, но това бе почти всичко, освен че очаквах по-нататъшни дискусии по тях с моя приятел.

След няколко дни получих по пощата покана да посетя една “Бахайска среща” в Ню Йорк, на която щеше да говори някаква жена от Лондон, Англия. Веднага свързах тази покана с моя приятел и неговите записки. Очевидно той бе дал името ми на някого. Бях притеснен и обезпо-

¹ Много по-късно разбрах, че това бе просто неговият характерен скромен и тактичен начин да привлече вниманието ми. Той отдавна обичаше ученията и всекидневният му живот бе тяхното приложение.

коен. Нямах никакво желание да бъда въввлечен в каквото и да е движение или сдружение, които биха отклонили вниманието ми от пряката ми дейност. Бях готов да захвърля картичката в коша за боклук и само мисълта за Кларънс, неговата самоотвержена служба, приятелство и любов ме възпряха. Не можех да отхвърля молбата му да проуча и разбера.

И аз отидох, макар че си мислех, че това ще доведе до една пропиляна вечер и среднощно прибиране у дома, което не бе за пренебрегване, като се има предвид тогавашното ми здравословно състояние. Колко са незабележими ситуациите, които често водят до велики и жизненоважни неща! Да предположим само, че бях отказал да отида! Нещо повече, представете си, че през онзи неделен следобед Кларънс бе позволил на физическата си немощ и нуждата от почивка да надделеят над желанието му да служи! Ако през онзи ден в неговото съзнание материалното бе натежало над духовното, аз може би нямаше да пиша тези редове двадесет и пет години по-късно. Наистина, макар и противно на сър Лаунфал, раят не се подарява – не можеш да получаваш от Бога просто молейки, освен ако влагаш всичко от себе си в тази молба.

Не си спомням много от онова, което се случи на срещата – моята първа бахайска среща. Четоха се прекрасни молитви и аз изпитвах леко съжаление, че се използваха книги за това. След това жената от Лондон говори, но нищо не запомних от онова, което тя каза. Нямахше химни, нямаше нищо от религиозната помпозност, с която бях свикнал. Но имаше дух, който плени сърцето ми! Така че, когато срещата приключи, аз попитах ораторката дали би могла да препоръча някого, който да дойде в Джърси Сити и да разкаже тази история на моите хора. Тя ме представи на председателя на срещата, г-н Маунтфорд Милс, който след една-две седмици изнесе беседа в

Църквата на братството. Спомням си, че темата му беше “Божествената пролет”. Една жена от моите хора, която седеше пред мен, тъй като по време на беседата аз бях сред аудиторията, бе направо очарована. Тя се обърна към мен, когато станахме да си излизаме и каза със сподавен глас: “Това е истински човек!” Последвалите ѝ думи обясняваха какво има предвид. “Само ако можехме да сме сигурни, че всичко това е истина”, заключи тя.

Така започна един период от около три месеца, който, поглеждайки сега назад, си мисля, че е най-забележителният в моя живот. Божественият глас, призоваващ от висините, сякаш непрекъснато звънтеше в ушите ми. Не че бях убеден в истинността на всичко, което чувах. Всъщност аз не разбирах и половината от онова, за което говореха тези хора. Понякога определено се бунтувах и се опитвах да отхвърля всичко от съзнанието си, но това не помагаше. Сърцето ми беше в смут и все пак бе невероятно запленило. Председателят, който изнесе беседата в Църквата на братството, ми отдели много време. Така и не разбрах *защо*. Запознах се с няколко от бахайските приятели, които бяха в дома му. Там получих и първата си книга от Бахаулла – “*Седемте долини*”. Прочетох я на път за къщи онази нощ и тя ме развълнува неизмеримо. Не разбирах всяка десета дума може би, но сякаш нови врати се отваряха пред мен. Тя бе като *leit motif* от небесен опус, чиято тема не може да бъде разгадана. Определени пасажии поразиха сърцето ми като победни химни от ангелски хор. Дори “*Скритите слова*” от Бахаулла, дадени ми няколко дни преди това, не достигнаха сърцевината на моето същество така, както тази книжка.

Започнах почти всяка седмица да ходя на срещи в Ню Йорк. Запознах се с повечето “приятели”, както те се назоваваха. Те определено изразяваха един нов вид приятелство за мен. Изкупих всички книги, които можах да

намеря и четях, четях, четях постоянно. Едва ли можех да мисля за нещо друго. То се отрази и на проповедите ми, така че хората от моето паство го забелязаха и започнаха да говорят за него. Преди винаги си пишех проповедите, гордеейки се със стила и умозаклученията си. Внезапно всичко това бе изоставено. Установих, че заставам пред амвона, подготвяйки се само с молитва и медитация. И какво ново значение се усещаше в тази дума “молитва”! Винаги съм се молил малко или много, но когато религията се превърна в моя “професия”, молитвата от амвона замени до голяма степен личните ми молитви. Вече почти не разбирах какво означава “общуване”.

Въпреки това не бях щастлив. Странно е да се каже, но бях по-несчастен от всякога. Изглежда, че самата ми същност се бе разцепила. Мислех си, че може би, когато Абдул Баха пристигне, Той би успокоил неспокойната ми душа. Определено никой от разпространителите на Неговото дело не можеше да го направи. Опитах с всеки от тях.

Един ден се разхождахме с Маунтфорд край неговия дом на Уест Енд авеню. Беше през февруари и зимният вятър бе студен. Вървахме чевръсто, говорейки по винаги вълнуващата ни тема – наближаващото посещение на Абдул Баха, как изглежда той, как срещата с него въздейства върху душите, разкази за срещи с Него в Ака и Париж. Аз казах импулсивно:

“Страшно много бих желал да разговарям с Абдул Баха насаме, когато Той пристигне. Без никакъв преводач дори!”

Той се усмихна съчувствено и каза:

“Страхувам се, че няма да стигнете много далеч без преводач, защото Абдул Баха говори слабо английски, а ти струва ми се още по-малко персийски.”

Аз обаче не можех да бъда разубеден и казах: “Ако Той е изобщо близо до духовната проникателност, както съм чул и чел от Него, ние бихме станали още по-близки и бих могъл може би повече да разбера, дори ако не бъдат произнесени никакви слова. Изморен съм от думи!”, заключих аз неубедително.

Това се случи около шест седмици или два месеца преди да пристигне Абдул Баха. Ние никога след това не повдигнахме отново същия въпрос, нито пък Маунтфорд бе разказал за моето желание на когото и да било, както по-късно той ме увери.

Най-накрая денят настъпи. Аз не отидох на корабния кей да Го посрещна, но се опитах поне да Го зърна по време на събирането, организирано специално за Него в дома на бахайски приятели. Едно зърване бе всичкото, което успях да постигна. Толкова голяма бе тълпата от нетърпеливи приятели и любопитни хора, че бе трудно дори да се влезе през вратите. Единственото нещо, което си спомням е внушителната тишина, която е много необичайна за подобни събития. Сред цялата тази гъста маса от хора, притиснати плътно един до друг, така че пиенето на чай бе почти невъзможно, макар че бе направен такъв опит, имаше само кратка или почти никаква реч. Една прошепната дума, една забележка, съдържаща страхопочитание и любов – това бе всичко. Мъчех се да намеря място, от където да мога поне да Го зърна. Беше невъзможно. Най-накрая успях да се промъкна малко напред, откъдето можах да погледна над нечие рамо и това бе първото ми бегло съзиране на Абдул Баха. Той беше седнал. На главата Му имаше кремав фес, под който бялата коса се спускаше чак до раменете. Робата Му, доколкото можех да видя, бе ориенталска, почти бяла. Но това бяха несъществени неща, на които можех да обърна малко внимание. Впечатляващото нещо, което никога не забравих, бе неопределимото изражение на величие, съчетано

с изящна учтивост. Точно в този момент Той получаваше чаша чай от домакинята. От Него се излъчваше такава благодат, такава обич, каквато никога не бях виждал. Аз не бях развълнуван. Имайте предвид, че по това време не бях убеден и мога да кажа, че имах слаба или даже почти никаква заинтересованост към онова, което по-късно разбрах, че се съдържа в термина Неговото “положение”. Бях просто случаен свидетел на една сцена, за чиято значимост бях абсолютно невеж. Да, невеж. Какво от това, че бях чел и се бях молил! Умът и сърцето ми бяха заплениени, но вътрешните ми двери бяха затворени и залостени. Нищо чудно, че бях нещастен. Въпреки това в душата ми се бе породило едно вълнение, един копнеж, които не можеха да бъдат нито укротени, нито възпрени. Какво беше онова, което хората около мен притежаваха и което носеше такова озарение в очите им, такава радост в сърцата им? Какъв бе скритият смисъл на думата “чудесно” за тях, че тя бе толкова често на устните им? Аз не знаех, но исках да знам, защото мисля, че никога преди това не съм знаел какво е да искаш.

Размерът на това желание и решителността ми да открия можеха да се разберат още на следната утрин. Аз бях още рано сутринта в хотел Ансония, където приятелите бяха запазили стаи за Абдул Баха – един прекрасен голям апартамент, който Абдул Баха използва само няколко дни и след това се премести в по-скромнен, отказвайки с вежливо достойнство настоятелното предложение на приятелите да платят всички разходи. Той каза, че това не би било разумно.

И така, аз бях там преди девет часа сутринта, което означаваше ранно започване на деня, тъй като живея на известно разстояние от Ню Йорк. Голямата приемна зала бе вече доста пълна. Очевидно и другите изгаряха от по-

добно нетърпение. Чудех се дали и те като мен изпитват парещо чувство в гърдите.

Спомням си цялата сцена и моите впечатления – сякаш беше вчера. Не ми се искаше да разговарям с никого. Всъщност не го и правех. Отдръпнах се до прозореца, гледащ към Бродуей и обърнах гръб на другите. Под мен се простираше сивият град, но аз не го виждах. Какво ставаше? Защо бях тук? Какво очаквах от предстоящата среща? Всъщност откъде знаех, че изобщо ще има среща? Нямах никаква уговорка. Явно всички тези хора бяха дошли, очаквайки да Го видят и да разговарят с Него. Защо трябва да очаквам някакво внимание от такава видна личност?

Така че в известен смисъл се бях отдръпнал от другите, когато вниманието ми бе привлечено от шумолене из залата. Далеч срещу мен се отваряше една врата и оттам се задаваше група. Абдул Баха се появи и ни поздрави. Никой не виждаше нищо друго освен Него. Аз отново бях впечатлен от уникалното достойнство, вежливост и обич. Утринната слънчева светлина заля стаята и се спря на Неговата роба. Фесът Му бе леко килнат и както се бях втренчил, наблюдавах ръката Му с очевидно характерен жест да се вдига, докосва и поставя феса на обикновеното му място. Очите Му срещнаха моите, докато омаяният ми поглед бе насочен към Него. Той се усмихна и ми махна с жест, който никоя друга дума освен “изключително благородство” не би могла да изрази. Малко е да се каже, че бях стреснат. Беше се случило нещо изключително. Защо Той бе помахал така приятелски към мен – един непознат странник, за когото нищо не бе чул? Огледах се наоколо. Със сигурност този жест бе за някой друг, към друг се усмихваха тези очи! Но наблизко нямаше никого и аз Го погледнах отново. И отново Той помахна и ме обгърна такава всеразбираща обич, че дори на това разстояние

и със сърце все още студено, през мен премина трепет, сякаш повей от божествена утрин бе докоснал челото ми!

Аз бавно се подчиних на повелителната команда и когато достигнах вратата, където Абдул Баха все още стоеше изправен, Той отпрати другите и ми подаде ръката Си, сякаш винаги ме е познавал. А когато десните ни ръце се срещнаха, с лявата Си ръка Той показа, че всички трябва да напуснат стаята. Привлече ме вътре и затвори вратата. Спомням си колко изненадан изглеждаше преводачът, когато бе освободен като другите. Но в този момент аз не си мислех за нищо друго освен за невероятно нещо, което ставаше. Бях абсолютно сам с Абдул Баха. Неувереното желание, което бях изразил преди няколко седмици, се изпълни още в първия момент, когато очите ни се срещнаха.

Все така държейки ръката ми, Абдул Баха прекоси стаята, вървейки към два стола, поставени край прозореца. Още тогава ме впечатли величието на начина, по който Той се отнасяше с мен и аз се почувствах като дете, водено от Своя отец – нещо повече от земен баща, към успокоителен разговор. Ръката Му все още държеше моята и тя честичко се затваряше и стискаше по-здраво. И тогава Той проговори за първи път, при това на моя собствен език. Полека ме изпълни увереността, че съм Негов много скъп син.

Не мога да кажа какво беше затаено в онези простички слова, че те донесоха такава убеденост в сърцето ми. Или може би това се дължеше на тона на гласа и пропитата в цялата стая атмосфера – изпълнени с такива духовни трептения, каквито никога не бях изпитвал и които разтопиха сърцето ми почти до сълзи? Знам само, че ме завладя чувство на *истинност*. Най-после тук *беше* моят Отец. Каква земна родителска връзка би се равнявала на това? Завладя ме едно ново и изключително чувство. Гър-

лото ми пресъхна. Очите ми се насълзиха. Не можех да проговоря, дори и животът ми да зависеше от една едничка дума. Следвах тези свършени стъпки сякаш бях малко дете.

След това седнахме на двата стола край прозореца – коляно до коляно, очи до очи. Най-после Абдул Баха погледна право към мен. Това ставаше за първи път, откакто очите ни се бяха срещнали и Той ме бе приканил с жест. Сега нищо не стоеше помежду ни и Той ме гледаше. *Той ме гледаше!* Сякаш никой друг преди това не ме бе забелязвал. Изпитвах чувство на радост, че най-после си бях у дома и този, който ме познава напълно – моят Отец, бе наистина само с мен.

Такъв поток от мисли се отразяваше на челото Му, докато Той ме гледаше, че не можеше да бъде изказано повече, дори ако бе говорил цял час. Може би лека изненада, последвана бързо от такава симпатия, такова разбиране, такава всепоглъщаща обич – чувствах се сякаш самата Му същност се отваряше, за да ме приеме. Това разтопи сърцето ми и сълзите ми потекоха. Не плачех в обикновения смисъл. Чертите на лицето ми не се промениха. Сълзите бяха като дълго сдържан поток, който най-после бе отприщен. Те течаха незабелязани, докато гледах към Него.

Абдул Баха постави палците Си на лицето ми, изтривайки сълзите и увещавайки ме да не плача, казвайки, че човек трябва да е винаги щастлив. После се засмя. Такъв звънтящ, момчешки смях. Сякаш бе открил възможно най-веселата шега – божествена шега, която само Той би могъл да оцени.

Не можех да говоря. Струваше ми се, че седяхме и двамата напълно мълчаливи в продължение на много време и постепенно в мен настъпи пълен покой. Тогава Абдул Баха положи ръката Си на гърдите ми и каза, че сърцето говори. Отново тишина. Продължителна, сърце-

завладяваща тишина. Не бе произнесена повече нито дума и през цялото време, докато бях с Него, от мен не излезе нито звук. Но и нито дума не бе необходима за Него. Аз знаех това още тогава и бях толкова благодарен на Бога.

Абдул Баха скочи внезапно от стола Си, смеейки се отново, сякаш бе изпълнен с небесна радост. Обръщайки се, Той ме подхвана под ръка, изправи ме на крака и ме пое в обятията Си. Такава прегръдка! Самите ми ребра изпукаха. Целуна ме по двете бузи, положи ръка на раменете ми и ме поведе към вратата.

Това бе всичко. Но оттогава нататък животът вече не беше същият.

ГЛАВА ВТОРА

ПОГЛЕДЪТ, КОЙТО СПАСИЛ СВЕТА. БОЖЕСТВЕНА ИСКРЕНОСТ. СЪВЪРШЕНИЯТ МЕТОД НА ПРЕПОДАВАНЕ.

“Упълномощеният Тълкувател и Пример за ученията на Бахаулла бе Неговият най-възрастен син Абдул Баха (Слуга на Бога), който бе определен от Своя Баща, Бахаулла, за Центъра, към когото всички бахаи трябва да се обръщат за указание и ръководство.”

Шоги Ефенди

Всяка преценка и даже представа за възможностите на човешката душа е отвъд човешкото мислене. “Аз съм човешката загадка и той е Моята загадка.” А Абдул Баха казва, че никой не може да познава себе си, защото е невъзможно да гледаш на себе си отвън. Поради това, както и поради факта, че човек обикновено приема по-низша преценка за собствените си възможности, отколкото повъзвишена, е необходим известен героизъм за реализиране на високи постижения. Това разбира се е вярно, кога-

то целта е материална. Но често не се осъзнава, че това е много по-вярно, когато областта на търсения е духовна. Приемането на сентенцията, че нищо не е достатъчно добро, за да е истина и нищо не е достатъчно високо, за да бъде достигнато, изисква готовност и желание да се противопоставиш на приетите стандарти на хората, които по правило измерват своите амбиции спрямо твърде различен еталон.

След като срещнах Абдул Баха, животът ми, както вече намерих, прие много по-различен смисъл. Но тогава не можех да определя в какво се състоеше тази разлика, а и сега, след тези двадесет и пет години, все още не мога напълно да я обясня, освен че от обгръщащата ме мъгла изплува една цел, достойна за най-висша борба и страдание. Започнах да разбирам, наистина смътно, но достатъчно ясно, за да придобия надежда, че макар и да не можех да познавам себе си, знаех със сигурност, че висини, никога не мечтани преди това, лежат сега пред мен и могат да бъдат достигнати. Това бе всичко, което знаех, но то бе много. Спомням си, че си повтарях отново и отново: “Най-накрая желанието на моята душа се вижда.” Гледах Абдул Баха със смесица от надежда и отчаяние. Светът и аз бяхме в смут, а тук имаше покой. Той седеше или стоеше, вървеше или говореше в един Свой свят и въпреки това с ръце приканваше всички, които бяха заковали и бореци се. Струваше ми се, че Той стои в съвършен покой в сърцето на вихрушка или в хипотетичния съвършено неподвижен център на бързо въртящ се маховик. Гледах това спокойствие, тази тишина, този невъобразим покой в Абдул Баха и ме изпълваше неспокоен копнеж, подобен на отчаяние. Чудно ли е, че бях нещастен? А аз бях безнадеждно нещастен. Не бях ли във външния кръг на това яростно торнадо? А да се стигне до Центъра на спокойствието означаваше да се прекоси бурята. Но да

се знае, че има Център, нещо повече – да се види, че има Някой, който седи спокойно там, бе познание, прозрение, никога непостигано от мен преди това. И така – още един божествен парадокс. Сред моята мъка от съмняваща се надежда бе положен първият намек за божествено уверение, което някога съм имал. Спомних си една друга поразителна фраза от “Седемте долини” и си я казах наум: “Въпреки че стотици хиляди години съм търсил Красотата на Приятеля, никога не ще се отчая, защото той несъмнено ще ме направлява по Своя път.”

Наскоро след това силно първо преживяване с Абдул Баха, аз отново разговарях с Него. Беше в красивия дом на г-н и г-жа Кини, едно семейство от приятели, които изглежда чувстваха, че дарът от всичко, което притежават, бе твърде недостатъчен, за да се изрази благоговейната им обич. Влизайки в дома им, сякаш всичко – тътенът на града, елегантността и луксозността на Ривърсайд Драйв, нищетата и охолството на съвременната ни цивилизация – се смесваше в единството на нищожността и човек навлизаше сред атмосферата на Реалността. Тези божествени души, които по този начин изразяваха по-добре, отколкото чрез каквито и да е слова, своето себепосвещаване, имаха пряко въздействие върху колебливите ми стъпки, за което изобщо не подозирах. Сърцето ми ще бъде изпълнено с благодарност към тях през всички светове.

Станах редовен посетител на този дом. Не можех да стоя далеч от него. Един ден Абдул Баха, преводачът и аз бяхме сами в една от по-малките приемни на приземния етаж. Абдул Баха бе говорил по някои християнски доктрини и Неговото тълкуване на думите на Христос бе толкова по-различно от общоприетото, че не можех да се

въздържа да не изразя протест. Спомням си, че казах доста разпалено:

“Как е възможно човек да бъде толкова убеден? Никой не може да каже със сигурност след всички тези векове на погрешни тълкувания и спор какво е имал предвид Христос.”

Абдул Баха подхвърли, че това е твърде вероятно.

Показателно за моя духовен смут и слепота по отношение на Неговото положение бе фактът, че вместо ведростта и авторитетният Му тон да ме впечатлят като убедителност, аз станах нетърпелив. “Не мога да повярвам на това”, възкликнах аз.

Никога не ще забравя изпълнения с оскърбено достойнство поглед, който ми отправи преводачът. Сякаш искаше да ми каже: “Кой си ти да противоречиш и даже да се съмняваш в Абдул Баха!”

Но не по този начин ме погледна Абдул Баха. Колко благодарен съм на Бога, че бе така! Той ме гледа дълго, преди да проговори. Спокойните му красиви очи изследваха душата ми с такава любов и разбиране, че цялата ми моментна разпаленост се изпари. Той се усмихна очарователно, така както влюбен се усмихва на любимата си и ръцете на духа Му сякаш ме обгърнаха, когато Той каза меко, че аз трябва да опитам своя начин, а Той ще опита Неговия.

Почувствах се сякаш, че студена ръка бе положена върху горещото ми от треска чело, сякаш чаша нектар бе подадена до пресъхналите ми устни, сякаш ключ отключи здраво залостеното ми, закоравяло и ръждясало сърце. Потеккоха ми сълзи и гласът ми затрепери. “Съжалявам”, промълвих аз.

След това често размишлявах върху трагичните последиствия от ефекта от изражението на лицето. Мислех си даже, че трябва да напиша книга за “Краткия поглед, кой-

то спасил света”, имайки за основна тема начина, по който Иисус е бил погледнал Петър след трикратното отричане. Какво ли е предал този поглед на изплашения, съмняващ се и ядосан Петър? Със сигурност това не е бил самомнителният, почтителен поглед в очите на преводача на Абдул Баха. Както е сигурно и това, че навярно е било нещо подобно на израза на безгранична обич, прошка и разбиране, с които Абдул Баха успокои, утеши и предаде увереност на моето сърце.

Може би върху този поглед, отправен от Христос към Петър, когато Той бе поведен към Кръста, лежи съдбата на християнството. Ако Той не бе изпълнен с опрощение и обич, Петър не би отишъл и горко плакал. Нито пък би умрял като мъченик за Делото на Онзи, когото бе отрекъл в мига на гневен страх. Много ли е ако отида още една стъпка по-нататък и заявя, че съдбините на света зависят от този момент, когато очите на Петър и на неговия Учител се срещнали и Петър прочел не това, което душата му знаела, че заслужава, а каквото Божиата милост го удостоила поради Неговата щедрост.

В едно съм сигурен – от този поглед на Абдул Баха, от този момент, когато Той обърна към мен светлината на Своята душа, зависи съдбата ми през всички векове на безсмъртен живот. И не само собствената ми съдба, която в крайна сметка не значи нищо в сравнение с надеждата на света, а съдбата на безчислени милиони, които през идните поколения от хора ще са преплетени с моята. Защото, ако всеки мислещ човек погледне поне шестдесет години назад, ще бъде изумен, ако не и ужасен, от значимостта на ефекта от един единствен нехаен жест, дума или мимика. Като хвърлено в спокоен басейн малко камъче, вълничките от това дребно деяние се пренасят и пренасят до безкрайност. И както се разнасят, те докосват вълничките от десетки, стотици, хиляди други дела, изра-

жения, жестове, мисли – всеки е повлиян от всички, докато някой осъзнае огромната отговорност, която всяка душа носи поради простия факт, че изпълнява своята роля, живее своя живот през един кратък период от време. Той се вижда като цар, въздействащ рано или късно чрез самия дъх, който поема и чрез помислите на сърцето си върху всяка душа по света за добро или за зло. Бахаулла казва в Своите писания, че онзи, който дава живот на една душа в този Ден, сякаш съживява всяка душа по света. Не е ли това, което Той има предвид?

През цялото си множество от възможности за срещи, разговори и слушане на Абдул Баха аз бях поразен и непрекъснато по-дълбоко се впечатлявах от Неговия метод да дава познания на душите. Това е думата. Той не се опитваше да достигне само ума. Той търсеше душата – истинската същност на всеки, когото срещаше. О, Той можеше да бъде логичен и даже по научному вещь при представянето на Свои доводи, както непрекъснато показваше по време на множеството Си беседи, които съм чул и още повече такива, за които съм чел. Но това не бе логиката на учения, нито науката от класната стая. Най-незначителната Му дума, най-слабата Му асоциация с душата бе прострелвана с проясняващо сияние, което издигаше слушателя до по-високи нива на съзнание. Когато Абдул Баха говореше, сърцата ни горяха вътре в нас. И разбира се, Той никога не спореше. Нито натрапваше мнение. Оставяше човека свободен. Никога не се смяташе за авторитет, а по-скоро винаги бе олицетворението на скромността. Той поучаваше, “сякаш предлагаше дар на цар”. Никога не ми е казвал какво трябва да правя освен намеквайки, че това, което правех, е правилно. Нито пък някога ми е казвал в какво трябва да вярвам. Той направи Истината и Любовта толкова красиви и царствени, че сърцето по необходимост им отдаде почит. Показа ми

чрез гласа Си, стила, поведението и усмивката Си какъв трябва да *бъда*, знаейки че от чистата почва на съществуването със сигурност ще се появят красивите плодове на делата и думите.

И в най-незначителната Му дума или жест се съдържаше странна, внушаваща страхопочитание смесица от скромност и величие, отпуснатост и сила, които ме караха да жадувам да открия техния източник. Какво Го правеше толкова различен, така неизмеримо по-висш от всички други хора, които някога бях срещал?

Можеше да се очаква, че духовният смут, в който сега бе потопен моят живот, би трябвало да повлияе силно върху обязаностите на свещеническата ми служба. Идеалите ми започнаха да се променят почти от момента на първия ми контакт с Абдул Баха. Спомням си, че някъде по същото време многообичната млада съпруга на един от членовете на моята църква внезапно се разболя. Тогава бях под това духовно въздействие само от няколко седмици. Не бях бахай. Не бях приел Бахаулла за Божие Проявление. Знаех съвсем малко за това, което бе наричано „положението“ на Абдул Баха. Но бях омаян от проникновението за духовна красота, надеждата за духовно постижение, което ме привличаше като със стоманени въжета. Четях непрестанно *“Скритите слова”*, *“Седемте долини”*, *“Книгата на увереността”*, красивите молитви. Така че, когато този приятел дойде при мен като негов свещеник и ме помоли със сълзи на очи да се моля за оздравяването на неговата съпруга, казвайки че лекарят му дава много малка надежда, че тя ежедневно слабее и че единствената му надежда е в Божията доброта, аз инстинктивно се обърнах към молитвите за изцеление от бахайския молитвеник. Ние заедно повторихме девет пъти:

Твоето име е моето лечение, о, Боже мой, и споменът за Теб е моят лек. Близостта до Теб е моята надежда и любовта към Теб е моят спътник. Твоята милост към мен е моето лечение и моят помощник и в този, и в идния свят. Ти наистина си Преплагият, Всезнаещият, Премъдрият.” *Баха-улла*

Съпругът не знаеше нищо или съвсем малко за бахайското дело. Аз определено изобщо не се опитах да му обясня ученията. Всичко бе твърде ново за мен самия, за да мога да го направя. Чудех се тогава или веднага след това на своята дързост и на неговото приемане на молитвите с благодарност и без всякакво колебание. Може би той го бе направил с половин уста, но бе достатъчно объркан, за да се хване за всякаква надежда. Не мога да знам с положителност дали бе така, но знам, че възстановяването на жена му започна от този час и скоро след това тя бе добре.

Говоря за това само като илюстрация на новите ми взаимоотношения с хората, което започна оттогава. Когато Христос бе казал на Своите възпитаници рибари: “Следвайте ме и аз ще ви направя ловци на хора”, Той трябва да е имал предвид “следвайте ме” като духовно съзнание, от което следват любящи дела. Все едно, че Той бе казал: “Бъдете като Мен и хората ще ви обичат, както обичат Мен, и вие ще можете да служите на хората, както Аз им служех.” Във всеки случай това е, което Абдул Баха постоянно ми показваше – че единственият начин, чрез който можех да уча хората на Начина на Живот, бе самият аз да навляза в него. “Аз съм Пътят.”

Един ден попитах Абдул Баха: “Защо трябва да вярвам в Бахаулла?” Той погледна продължително и проучващо сякаш в самата ми душа. Тишината стана по-дълбока. Той не отговори. Аз имах време в тази тишина да обмисля защо бях задал този въпрос и започнах да виждам смътно, че само аз самият можех да намеря причината. В края на краищата защо би трябвало да вярвам в който и да било или каквото и да е, освен ако не е средство, подбуда, движеща сила за осигуряването на един по-пълнен, по-задълбочен, по-съвършен живот? Пита ли се дърводелският чирак защо трябва да вярва в учителя дърводелец? Той иска да знае как да превърне суровите дървесни материали в красиви и полезни неща. Той *трябва* да вярва в някого, който може да му покаже как да го направи, при условие че преди всичко има вяра в собствените си възможности. Аз притежавах материала живот. Беше ли Бахаулла Учителят? Ако Той бе, аз знаех, че ще Го следвам макар и през кръв и сълзи. Но как можех да *зная*?

Чудех се защо Абдул Баха мълчи толкова дълго време. И все пак това мълчание ли беше? Тази тишина съдържаше нещо повече от думи. Накрая Той проговори. Каза, че дейността на християнския свещеник е най-важна. Когато проповядваш или се молиш, или поучаваш своите хора, твоето сърце трябва да е изпълнено с любов към тях и с любов към Бога. И трябва да си искрен, *много искрен*.

Той говори на персийски, а преводачът превеждаше гладко и красиво. Но никой не можеше да преведе онзи Божествен глас. Той наистина говореше, както никой обикновен човек не е говорил. Можеше да слушаш омаян и да разбираш в душата си всичко даже преди преводачът да е отворил устата си. Сякаш английският се плъзгаше по повърхността – гласът, очите, усмивката на Абдул Баха учеха сърцето да изследва дълбините. Той продължи, казвайки:

“Човек никога не може да е достатъчно искрен, докато сърцето му не се откъсне от привързаността към нещата от този свят. Човек не трябва да проповядва любов, а да притежава сърце без обич; нито да проповядва чистота, а да таи нечисти помисли. Не трябва да проповядва мир, а да бъде във вътрешна борба.”

Той замълча за момент и добави с шеговита тъга, че познава свещеници, които правят това. Виновното ми съзнание се съгласи мълчаливо. Също и аз.

Едва след много месеци осъзнах, че Той бе отговорил на моя въпрос. Положително бях привлечен по-близо до вярването в Бахаул्ला като Учителя-майстор на живота. Това със сигурност бе великолепен пример как материята на живота би могла да бъде превърната в красиви и ценни неща. Само за един миг докоснах Одеждата на Негово Величество. Но само за миг. Вратите бързо се завъртяха отново и ме оставиха отвън. Тези дни и седмици на редуващи се светлина и мрак, надежда и отчаяние бяха наистина черни. Въпреки това, колкото и да е странно да се каже, аз ликувах вътрешно. Те бяха поне *истински*. За първи път осъзнах ценността, безапелационната необходимост от духовно страдание. Родилните мъки трябва винаги да предхождат раждането.

Спомням си, сякаш бе вчера, за един друг пример за божествения начин на Абдул Баха да поучава. Това лято изобщо не бях добре здравословно. Възобновяването на болестта заплашваше връщането на онова състояние, което бе наложило сериозна операция предишната година. Състоянието на нервите ми ме караше да помисля за прекратяване на навика ми да пуша, който ме съпътстваше през целия ми зрял живот. Винаги съм се гордял, че

мога да прекъсна тютюнопушенето винаги, когато си пожела. Всъщност няколко пъти бях преставал да пуша в продължение на много месеци. Но този път открих за моя изненада и огорчение, че нервите и желанието ми бяха в такова състояние, че след два или три дни жадуването за тютюн ставаше твърде силно за мен.

Накрая се сетих да помоля Абдул Баха за помощ. Бях чел красивото Му послание, започващо с думите “О, вие, чисти приятели на Бога!”, в което Той възхвалява личностната чистота и насърчава отбягването на всичко, което води към навици на самоугаждане. Казах си: “Разбира се. Той ще ми каже как да преодолее този навик.”

И така, когато Го срещнах следващия път, аз Му разказах всичко. Чувствах се като дете, изповядващо се пред майка си. Гласът ми постепенно заглъхна в смутено мълчание още след първите няколко слова. Но Абдул Баха наистина разбра много по-добре, отколкото аз самият. Отново усетих всеобхващащата, разбираща обич, докато Той ме гледаше. След малко Той тихо ме попита колко пуша. Казах му. Той каза, че не мисли, че това ще ми навреди и че хората в Ориента пушат през цялото време. Техните коси, бради и дрехи се просмукват от дима и често са много противни. Но аз не правех така и при моята възраст, бидейки привикнал към този навик в продължение на толкова много години, Той смята, че това не трябва изобщо да ме тревожи. Благите Му очи и усмивка сякаш задържаха едно намигване, което ми напомни за впечатлението ми, че Той притежаваше Божествен хумор.

Бях до известна степен поразен. Нямаше никаква лекция върху вредността на този навик, нито обяснения за лошия му ефект върху здравето, нито призоваване на волята за преодоляване на страстта. Абдул Баха по-скоро ми представи една Харта на свободата. Не Го разбирах, но това бе голямо облекчение, защото някак си знаех, че бе мъдър съвет. Така вътрешният ми конфликт бе момен-

тално успокоен и аз се наслаждавах на моето пушене без обаждания на съвестта. Но два дни след този разговор открий, че страстта ми към тютюна ме е изоставила напълно и след това не пропусих отново в продължение на седем години.

Любовта е Порталът към свободата. Тази велика истина започна да ми се прояснява. Не само свобода за този, който обича, но и свобода за онзи, комуто е дарена божествената любов. Няколко пъти споменавах за впечатлението за всеобгръщаща обич, което Абдул Баха винаги създаваше у мен. Колко рядко имаме такова впечатление за хората около нас, дори за най-близките и най-скъпите ни, които познаваме добре. Цялата ни човешка обич сякаш се базира върху егото и даже най-висшето ѝ проявление е ограничено върху един или върху малък брой хора. Не беше такава любовта, която се излъчваше от Абдул Баха. Тя се сипеше над всички като слънцето и като него стопляше и даваше нов живот на всички, които докосваше.

Поради опита ми като християнски свещеник аз бях свикнал често да говоря за Божията любов. През целия си живот, откакто като петнадесетгодишно момче бях преживял разтърсващия дар на така нареченото “кръщение”, (при което буквално небесата се разтвориха, яви се ярка светлина и Глас от невидяния Свят ме призова към себеотричане и към живота на духа), бях слушал и говорил много за Божията Любов. Сега осъзнах, че всъщност никога преди това не съм знаел дори какво означават тези думи.

По това време чух за първи път известната сега история за отговора, който Абдул Баха дал на човек, който Го попитал защо тези, които идвали след като били в Неговото присъствие, притежавали сияещи лица. Той отговорил с онази възвишена усмивка на лицето и скромнен жест на ръцете, които веднъж видени, никога не могат да

бъдат забравени, че ако е така, то е защото Той вижда във всяко лице лика на Своя Небесен Отец.

Размислете в сърцето си върху този отговор. Изследвайте в дълбочина тези простички думи, защото тук може да се съзре значението на “Божията Любов” и причината за нейната преобразяваща сила. Човек може веднага да разбере защо лицето на влюбения би заблестяло с небесно сияние. Разбира се, че цялото му същество би се преобразило щом Светилото на космическата любов бъде разпалено в сърцето му. Но защо То би накарало да засияе и лицето на търсеция, на отчуждения, на грешника, към когото е насочена любовта?

Отговорът можем да открием в друго изчерпателно и достоверно изказване на Абдул Баха:

“Желаеш ли да обичаш Бог? Обичай своите ближни, защото в тях намираш образа и подобие Божие.”

Но за това се изискват проникателни очи за нещо повече от лична, индивидуална, ограничена обич, за да се види Божия лик в лицето на светеца и грешника. Не е ли необходима поне до известна степен онази всеобхващаща любов, която Христос изля над всички, за да можем да видим Лика на Небесния ни Отец, отразен в лицата на нашите братя? Именно това трябва да е имал предвид нашият Господ, когато каза:

“Нова заповед ви отреждам – да се обичате един друг така, както Аз ви обичам.”

Наистина нова заповед, а как безчестно бе пренебрегната. Нека състоянието на нашата псевдохристиянска цивилизация да е свидетел.

Някъде по това време присъствах на разговор, за който бе помолил един унитариянски свещеник. Той подготвяше статия за бахайската Вярa за списанието *“Норт американ ревю”*. Отново бях свидетел на тази вселенска, космическа любов. Свещеникът бе доста възрастен човек. Той вече е напуснал този свят и сега можем да се надяваме, че има по-ясна представа за Същността на Любовта и Истината отколкото, когато бе тук. Беше невероятно за мен даже тогава, че някоя душа би могла да бъде толкова непроницаема за излъчващото се въздействие от Абдул Баха. Учителят седеше съвсем тихичко по време на целия разговор, слушайки с неотслабващо внимание дългите хипотетични въпроси на преподобния доктор. Те засягаха изцяло историята на бахайското Дело – ранните му разногласия, връзката му с мохамеданското духовенство и учения. Абдул Баха отговаряше главно с “да” и “не”. Той изобщо не загуби интерес, но сякаш вниманието Му бе по-скоро насочено към питащия, отколкото към въпросите. Абдул Баха седеше съвършено спокоен с ръце в скута Си, обърнати с дланите нагоре, което бе много характерно за Него. Гледаше разпитващия с онова неопируемо изражение на всеразбираща обич, което никога не Го напускаше. Лицето Му сияеше с вътрешен пламък.

Докторът все говореше и говореше. Моето нетърпение нарастваше все повече и повече. Срамувах се за него и поради него. Защо Абдул Баха не забелязваше повърхностността на всички тези въпроси? Не можеше ли да види, че целта им бе само събирането на доказателства за критично враждебна статия, за написването на която може би го очакваше съществен чек? Защо разговорът не се съкрати и говорещият бъде освободен? Но ако останалите в групата ставаха нетърпеливи, това не важеше за Абдул Баха. Той насърчаваше доктора изцяло да изрази своите мисли. Когато говорещият оклюмваше за момент,

Абдул Баха заговаряше накратко по отношение на някой въпрос и след това изчакваше любезно той да продължи.

Накрая преподобният доктор замълча. За момент настъпи тишина и тогава мекият звънтящ глас изпълни стаята. Преводачът превеждаше изречение по изречение. Той говори за “Негово Светейшество Христос”, за обичта Му към хората, която бе силна дори и на Кръста; за възвишеното положение на християнското свещеничество, “в което ти, сине мой, бе призван”; за необходимостта, щото мъжете, призвани към това положение, да “се характеризират с отличителните качества на Бога”, за да може хората им да бъдат привлечени към божествения живот, защото никой не може да устои на изразените в нечий живот Божии качества. Това е ключът, който отваря всяко сърце. Абдул Баха говори също и за настъпването на Божието царство на земята, за което Христос ни е казал да се молим и което Бахаулла – Отецът, бе дошъл да установи в този свят, както бе според Неговото обещание.

След пет минути разпитващият се превърна поне за момент в скромен ученик пред Неговите нозе. Той сякаш бе пренесен в един друг свят, както и всички ние. Лицето му слабо засия, сякаш бе получило вътрешно просветление. Тогава Абдул Баха се изправи. Ние също се изправихме на крака с Него, както се бяхме издигнали с Него и по дух. Той прегърна любящо доктора и го поведе към вратата. Поспря се при прага. Очите Му попаднаха случайно върху огромния букет красиви американски рози, които Му бяха донесени от един от приятелите същата сутрин. Имаше поне две дюзини рози, а може би и три. Те бяха толкова много и стеблата им толкова дълги, че бяха поставени в керамична поставка за чадъри. Всички бяхме забелязали красотата и аромата им.

Веднага щом очите на Абдул Баха попаднаха върху тях, Той се засмя на глас и момчешкият Му сърдечен смях зазвъня из стаята. Наведе се, взе целия букет в ръце-

те Си, изправи се и ги положи всичките в обятията на Своя посетител. Никога не ще забравя тази кръгла, очилата, сива глава, стърчаща над огромния букет от прекрасни цветя. Толкова изненадано, толкова лъчезарно, толкова скромно, толкова преобразено лице. Ах! Абдул Баха знаеше как да учи на Божията любов!

ГЛАВА ТРЕТА

ИСТИНСКОТО БОГАТСТВО, СИЛА И СВОБОДА. ТРАПЕЗАТА НА АБДУЛ БАХА. МНОГО ВЕЛИКИ НЕЩА. “ИНТЕРЕСУВАТЕ ЛИ СЕ ОТ ОТРЕЧЕНИЕТО?”

О, Боже! Просветли очите и сърцата на Твоите служители със Светлината на Своето познание, за да успеят да научат за Най-висшето положение и Великолепния хоризонт, та да не могат лъжовните гласове да ги възпрат да видят блясъка от Светлината на Единството, нито да им попречат да се насочат към хоризонта на Себеотречението.”

Бахаулла

Домът, където Абдул Баха прекара повечето от Своето време през престоя Си в Ню Йорк, за който вече споменах, бе място за среща на всички приятели. По всяко време – ден и нощ, те можеха да бъдат намерени там, трупащи се като пчели над божествена цветна градина. Един прекрасен пролетен ден и аз се отбих там, притеглян от същото привличане.

Човек не може да не се опита да потърси причината за това привличане, колкото и невъзможно да е откриването ѝ. Може ли мушицата да разбере *защо* се върти около запалената свещ, въпреки че крилцата ѝ ще се опърлят? Или пък някой да каже *защо* студената земя през пролетта откликва с красота и изобилие на щедростта на слънцето? На човек обаче е даден разум, който е отказан на пчелите и пръстта. Миньорът знае *защо* се трепе за злато и скъпоценни камъни. Водолазът знае *защо* се гмурка смело в дълбините, за да търси перли. Те носят в съзнанието си идеята за красивите неща от живота, представяни чрез богатствата, които търсят. Идеята за самотния търсач се ободрява от мечтата за огромния късмет, който сондиращият уред може да разкрие във всеки момент. Богатството на морето, мините и пазара символизират за хората силата, почивката, свободата, а това са неща, за които те страстно жадуват. И все пак в Този човек аз видях олицетворена такава сила, такава отмора, такава свобода, каквито никакво материално богатство не може да даде на своя притежател. Той нямаше никакви външни белези за материално благосъстояние. Целият Му живот бе преминал в затворничество и заточение. Все още носеше по тялото Си белезите на човешката жестокост и въпреки това нямаше никакви признаци някога да не е бил свободен и очевидно това бе свобода, която никакви земни богатства не могат да дарят. И Той сякаш никога не бързаше. Сред забързаната въртележка на Ню Йорк Абдул Баха вървеше спокойно, сякаш се разхожда по високо плато, отнесен далеч от глъчката и крясъците. Но никога не бе отчужден. Интересът Му към хората и събитията бе винаги много изострен – особено към хората. Душите, бе думата, която Той винаги използваше. Винаги бе на разположение на всеки и на всички, които се нуждаеха от Него. От пет часа сутринта, та често чак до късно след полунощ, Той дейно служеше и въпреки това

никога не можеше да се забележи в Него каквито и да е следи от припряност или напрежение. “Нищо не е достатъчно трудно, когато някой обича”, е бил чут да казва Той, “и винаги има време.”

Чудно ли е изобщо, че ние бяхме привлечени? Но за мен привличането не бе достатъчно. Аз бях като търсача, притеглян от представата за несметни богатства, който търси техния легендарен източник. Дори една глътка от това небесно вино бе достатъчна, за да се роди в сърцето ми страстното желание да търся Свещения граал.

Бе по средата на следобеда, когато пристигнах в къщата, защото бях така планирал пътуването си, че да не бъде по време на обяд. Знаех, че колкото и гостоприемни да бяха тези души, и колкото и разтегателна да бе масата им за хранене, размерът на домакинството им и големият брой вероятно поканени и винаги добре дошли гости, бе значителен. Имаше много пчели. Но не бях взел под внимание нередовността на времето за хранене на Абдул Баха, поради което в три и половина или четири часа след обяд, когато се качвах тихо по стълбите, чух непогрешимия шум от голяма група хора, заети в трапезарията. Последното нещо, което исках, бе да вляза неочаквано при такова събиране. За това тихичко се промъкнах крадешком през горния коридор и приемна до една малка ниша, та да бъда колкото е възможно по-далече от столовата. Напълно съм сигурен, че никой не ме забеляза. Но още докато вземах едно списание и се настанявах да изчакам търпеливо, докато приключи храненето, звънтящият предизвикателен глас на Абдул Баха проеца като камбана из обширните стаи. Той извика името ми: “Господин Айвс, господин Айвс, елате, елате!” Не можеше да има никакво двоумение, когато Той повика някого, но като се изправих и се върнах бавно в дългата стая за хранене, разположена до приемната под формата на буквата Т, аз бях изумен,

чудейки се как би могъл Той да знае с такава сигурност и толкова бързо, че бях там. Нямаше възможност да Му бъде казано. Освен това бях влязъл през незаключената врата и както казах, никой не ме бе видял, качвайки се по стълбите. Но въпреки това – ето ме, очевидно очакван, ако не и поканен гост. Даже имаше и място за мен, поне изобщо не си спомням каквото и да е суетене, за да ми се направи място. Абдул Баха ме прегърна и ме постави от дясната Си страна.

Толкова е трудно да опишеш адекватно, без да изпаднеш във възторг, преживяването да бъдеш в такова Присъствие. Имаше може би около тридесет човека около масата и на всяко лице бе изписано такова радостно ликуване, че цялата стая изглеждаше странно трептяща. Абдул Баха ми сервира най-щедро със собствените Си ръце, подтиквайки ме да ям, да ям и да бъда щастлив. Той самият не се хранеше, а крачеше царствено из стаята говорейки, усмихвайки се, сервирайки. Разказваше истории от Изтока, ръкомахайки с ръце с грациозно, ритмично, насочено нагоре движение, което бе толкова характерно и толкова неописуемо. Нямах никакво желание за храна. Поне не за храната в моята чиния. Но Абдул Баха бе настоятелен, повтаряйки че трябва да ям, че това бе хубава храна, хубава храна. А смехът Му сякаш придаваше божествена значимост на думите. В съзнанието ми изплува една фраза, която бях чел някъде в писанията: “Чашата на многозначимостта, подадена от Ръката на Божествения слуга.” Каква беше храната, сервирана на масата на Абдул Баха? Разбира се, че трябва да ям. И аз ядох.

Няколко дни след това се случи нещо, за което си спомням много болезнено. Още откакто бях прочел за първи път един ред от “Молитвата за вдъхновение”, в съзнанието ми отекна настоятелно съмнение. “Не ме възпирай да се насоча към Хоризонта на отречението.” Как-

во общо има вдъхновението с отречението, чудех се аз. Защо трябва да се моля за дара на отречението? Да се отрече от света? Това бе аскетична идея. Намирисва на папство и монашеска килия. Какво общо има този съвременен свят с отречението? Но през вековете дойде Глас: “Ако човек обича баща или майка, жена или дете повече от Мен, той не е достоен за Мен.” Съзнанието ми се разбунтува, но сърцето ми откликна. Благодаря на Бога за това. Реших, че трябва да науча повече по този въпрос.

И така през един студен пролетен ден със силен източен вятър, аз предприех специално пътуване, за да попитам Абдул Баха за отречението. Намерих къщата на Деветдесет и шеста улица почти безлюдна. Изглежда Абдул Баха прекарваше ден или два в дома на един от приятелите, който бе на Седемдесет и осма улица. Аз се отправих натам и Го заварих да се готви да се завръща в дома, който току-що бях напуснал. Бях обаче твърде погълнат от своята мисия, за да позволя тези трудности да ми попречат. Потърсих един от персийските приятели и сочейки към един пасаж от малкото томче, който носех в джоба си, го попитах дали би помолил Абдул Баха да поговори с мен за мъничко по този въпрос, като му го прочетох, за да няма грешка: ”Не ме възпирай да се насоча към Хоризонта на отречението.”

Той се върна, подаде ми книгата и каза, че Абдул Баха помолил да повървя с Него обратно до Деветдесет и шеста улица и по пътя щял да говори с мен.

Спомням си, че бяхме внушително шествие – около една дузина предимно персийски приятели и няколко други, сред които си спомням Луа Гетсингър. Източният вятър бе пронизващ. Закопчах плътно палтото си, леко потрепервайки. Но Абдул Баха крачеше напред с развяваща се от вятъра аба. Той ме погледна с леко лукав поглед, вървейки начело на малката група и каза, че изглеждам

сякаш ми е студено. Леко озадачен поглед придружаваше думите Му и аз необяснимо защо се почувствах малко притеснен. Защо не трябва да ми е студено? Възможно ли е някой да живее даже отвъд времето? Но тази лека забележка беше показателна. Винаги най-незначителните Му думи ми действаха като призиви. Сякаш Той казваше “Издигни се по-високо!”

Както вървахме няколко крачки пред другите, Абдул Баха започна да говори за Хоризонтите. За това как Слънцето на действителността, както физическото слънце, се появява на различни места на хоризонта – Слънцето на Моисея бе на едно място, Слънцето на Иисуса – на друго, Слънцето на Мохамед и Слънцето на Бахаулла на съвсем различни. Но винаги е същото Слънце, макар че местоизгревите толкова се различават. Ние трябва винаги да търсим светлината на Слънцето, каза Той, а не да държим очите си здраво приковани върху последното място на изгряване, поради което бихме пропуснали да видим великолепието му, когато то изгрява през новата Духовна пролет. Абдул Баха поспря веднъж или дважд, чертаейки на тротоара с бастуна Си въображаем хоризонт и посочвайки местоизгревите на слънцето. Това трябва да е било странна гледка за обикновените пешеходци, минаващи край нас.

Аз бях страшно разочарован. Бях Го слушал да говори по този въпрос и бях чел по него в “Отговори на някои въпроси”¹. Не за хоризонти исках да слушам, а за отречението. Освен това бях дълбоко подтиснат, защото чувствах, че Той би трябвало да знае за желанието ми за повече светлина по въпроса и да откликне на искането ми даже и да не бях много категоричен в молбата си, но аз

¹ Английските заглавия на непреведените на български език бахайски книги и материали са поместени в края на книгата. (бел. пр.)

бях напълно ясен. Когато наближихме мястото, за където се бяхме запътили, Той замълча. Разочарованието ми отдавна се бе превърнало в дълбоко чувство на доволство. Не беше ли достатъчно, че бях с Него? В крайна сметка какво би ми казал Той за отречението, което не е вече в собственото ми сърце? Може би начинът да науча за него, бе като правя нещо и аз мога да започна, като се откажа от силното си желание да Го карам да ми говори за това. Наистина, докато външната тишина се задълбочаваше, сърцето ми пареше отвътре, когато Той говореше с мен по пътя.

Накрая наближихме стъпалата, водещи нагоре към входната врата на къщата. Абдул Баха поспря и положи крак на долното стъпало, докато малката група бавно Го задмина и влезе. Той понечи да ги последва, но вместо това се обърна и поглеждайки надолу към мен с онзи едва осезаем оттенък на многозначителност в погледа и гласа, който придружаваше сякаш най-незначителните Му думи и който винаги бе за мен толкова неразгадаем и толкова примамлив, каза, че винаги трябва да помня – това е денят на велики неща, на много велики неща.

Бях онемял. Не можех да отговоря. Нямах и най-слабо понятие какво се криеше зад думите, в звънящия глас, в този проникващ поглед. После Абдул Баха се обърна, понечи пак да тръгне и отново се спря, обръщайки вече сияещото Си лице към мен. Бях вдигнал крак да Го последвам, но когато Той се обърна, аз естествено също спрях и увиснах несигурно между движението напред и спирането.

Той повтори, казвайки ми *толкова* внушително и *толкова* сериозно, че никога не трябва да забравям, че *това е денят за много велики неща*.

Какво ли имаше предвид? Какво дълбоко значение се криеше зад тези прости слова? Защо Той ми говореше

така? Свързано ли бе това с тази все още примамлива мисъл за отречението?

Отново Абдул Баха се обърна, за да се качи по стълбите и аз понечих да Го последвам, но за трети път Той спря и обръщайки сякаш цялата светлина на духа Си към мен, каза, но този път сякаш с гръмотевичен глас, с буквално святкащи очи и категорично вдигната ръка, че аз трябва да запомня Неговите думи, че Това е Ден за *много велики неща* – МНОГО ВЕЛИКИ НЕЩА. Тези последни три думи иззвънтяха като тръбен зов. Дългият опустял градски квартал сякаш ги повтаряше като ехо. Бях поразен. Сякаш се смалих и почти свих, където стоях, докато тази красиво господстваща фигура, този заповеднически и зоващ глас ме обгръщаше като море и заличи поне за миг целия нещастен свят и нещастната ми личност заедно с него. Кой и какъв бях аз, та да бъда призоваван да постигна велики неща, много велики неща? Аз даже не знаех кои неща *са* велики в този свят, изкривен от извратени наклонности.

След един миг, сторил ми се много дълъг, през който парещите Му очи проучваха душата ми, Той се усмихна нежно. Великият момент бе отминал. Абдул Баха бе отново внимателният, любезен и скромен гост, Бащата, когото мислех, че познавам. Докосна феса си, така че да се килне под тъгъл, който наричах шеговит, и на устата Му се появи леко насмешлива усмивка, докато изкачваше бързо стълбите и влезе през отворената врата. Аз Го следвах отблизо. Минахме няколко стъпала в коридора към стълбите. Спомням си учудените леко ревниви погледи, които ме следваха, докато вървах след Абдул Баха нагоре по стълбите. Горният коридор бе празен и Той премина през него и още един етаж за към стаята Си. Тя бе обширна предна стая на третия етаж. Аз все още Го следвах. Често след това съм се чудел на своята дързост. Ако знаех повече или следвах по-малко чувствата си, никога не

бих посмял да го направя. Хората казват, че глупците се втурват там, където ангелите ги е страх да стъпят. Може би това е начинът глупците да се излекуват от глупостта си.

Стигнахме до вратата към стаята на Абдул Баха. Той не ме бе поканил, нито се бе обърнал дори веднъж да види дали го следвам. Изпълнен с голям трепет, аз спрях пред прага, докато Той влезе в стаята. Ще се разсърди ли? Бях ли прекрачил границата на уважение, което дължах на Абдул Баха? Липсваше ли ми подobaваща скромност? Но сърцето ми бе самата скромност – Той трябва да знае това. Той отвори широко вратата и обръщайки се назад ме прикани с жест да вляза.

Отново бях насаме с Абдул Баха. Там бяха леглото, на което Той спеше; столът, на който седеше. Бледа слънчева светлина от късния следобед пресичаше пода, но аз не виждах нищо. Съзнавах само Него и че съм насаме с Него. Стаята беше много тиха. Не идваше никакъв звук от улицата, нито от долните стаи. Тишината ставаше все по-дълбока, докато Той ме наблюдаваше с онзи любящ, всеобхващащ и всеразбиращ поглед, който винаги разтапяше сърцето ми. Едно дълбоко задоволство и щастие заля цялото ми същество. Сякаш мъничък пламък се разпали в гърдите ми. И тогава Абдул Баха проговори. Той просто ме попита дали се интересувам от отречението!

Нищо не можеше да бъде по-неочаквано. Бях напълно забравил въпроса си, който бе владял мислите ми толкова много допреди близо час. Или може би през този час, когато не бе казана нито дума за отречението, всичко, което исках и имах нужда да зная за него, ми бе дадено? Нямах думи, за да отговоря на въпроса Му. Интересувах ли се? Не можех да отговоря нито положително, нито отрицателно. Стоях тихо пред Него, докато цялото Му същество сякаш се протягаше да ме прегърне. Тогава почувствах ръката Му върху себе си и Той ме поведе към

вратата. Напуснах Неговото Присъствие с душа, крачеща във висините. Чувствах се, сякаш бях приет поне за миг сред редиците на мъчениците. И то бе наистина красиво обкръжение. През всичките последвали дълги години на себеотречение споменът за тази разходка с Него; разочарованието ми, че не ме бе разбрал; звънкото Му предизвикателство: това е Денят на *много велики неща*; моментът, когато Го бях последвал по тези дълги стълби, незначейки дори дали Той ме искаше или не, и въпросът, обгърнат в онази върховна обич: “Интересуваш ли се от отречението?”, бе изправял пред мен едно успокоително и вдъхновяващо предизвикателство. Наистина *се* интересувах и интересът ми никога не отслабна от този ден нататък. Но никога не бях и сънувал, че отречението може да бъде толкова великолепно.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ПРИВЛЕКАТЕЛНОСТТА НА СЪВЪРШЕНСТВОТО. МОМЧЕТАТА ОТ БАУРИ. ЧЕРНА РОЗА И ЧЕРЕН СЛАДКИШ.

И накрая се появява, макар и на свое собствено ниво и в категория, напълно различна от тази, заемана от неразделните Фигури, които Го предхождаха (Баб и Бахаулла), енергичната и обаятелна личност на Абдул Баха, отразяваща до степен, до която никой човек, колкото и високо да е неговото положение, не може да се надява да се доближи, славата и могъществото, с които са надарени единствено Онези, Които са Божии Проявления.

Шоги Ефенди

По време на една беседа, която Абдул Баха изнасяше пред сравнително малка група от по-близки приятели, аз седях до Него на малкия диван. През по-голямата част от този един час, през който Той разказваше и отговаряше на въпроси, ръката Му почиваше на моето коляно или Той държеше ръката ми в Своите ръце. Един постоя-

нен поток от сила течеше от Него към мен по време на този чудесен контакт. Споменът за това преживяване ми е донасял през годините в моменти на по-висше проникновение мисли, които е трудно да се обяснят. “Думите не могат да пристъпят в този Дворец.”¹ Когато Абдул Баха казва, че “това Дело притежава сила, далеч превъзхождаща познанието на хората и ангелите”, какво друго би имал Той предвид от гледна точка на ежедневния ни човешки опит, ако не фактът, че Светът на действителността е свят на такава сила, каквато нашият свят никога не е познавал. Когато човечеството научи как да се превърне в проводник за тази Сила, както Той самият винаги е бил и е, наместо да се опитва да я поглъща единствено за собствените нужди на някого, тогава наистина “този свят ще се превърне в градина и рай”. Определено чувствах тази върховна сила, течаща от Него към мен, а и веднъж г-н Маунтфорд Милс ми каза, че е изпитал същото, когато седял близо до Абдул Баха по време на една автомобилна разходка. Той каза, че чувството е сякаш се зареждаш от божествен източник на енергия.

Говоря за всичко това само защото то е още едно доказателство за ефекта, който присъствието на Абдул Баха винаги оказваше върху мен. Не можех да съм край Него без да ме заливат вълни от почти неудържимо вълнение. Понякога ефектът от това вълнение бе очевиден, но не винаги. Веднъж разказах на Абдул Баха за това, позовавайки се извинително на “детинската си слабост”. Абдул Баха каза, че тези сълзи са перлите на сърцето.

Не е необичайно да се породят дълбоки чувства, когато очите се спрат доволно върху величава картина, великолепен залез или напълно разцъфтяла градина от пра-

¹ “Седемте долини” от Бахаул्ला

сковени дръвчета. Или когато слухът ни е омаян от гения на Бетовен, Бах, Менделсон. За окото или слуха, обучени да откриват фините нюанси от цветовете, композиции и тонове, всяка струна се задейства от съвършената красота, която раздвижва дълбините. Колко по-вярно е това, когато очите, слухът и сърцето са изпълнени с гледката за човешкото съвършенство.

В Абдул Баха виждах онова, за което през целия си живот бях копнял – съвършенство в думите и делата. Красота, която никаква линия или тон не ще могат някога да изобразят. Хармония, която отекваше във вътрешния ми слух като могъща симфония. Сила, която вдъхва спокойствие, като онази, която е загатната в *“Моисей”* на Микеланджело или *“Мислителят”* на Роден. Аз долавях в Абдул Баха не просто загатване, а съвършенството на всичко, за което едно гладно сърце жадува. Чувал съм например за вярващи в Ориента, които попадайки в Неговото присъствие за първи път, бивали връхлетени от такива неудържими приливи на чувства, че се разтапяли в сълзи. Не бих се учудил на това. Тук аз видях, почувствах и чух една простота, преливаща в сила; една смиреност, която красеше Неговото чело като царска корона; една чистота, която никога не губи блясъка си; и преди всичко – една олицетворена Истина, самия Дух на истинността, vyplътен в човешко тяло. Беше най-висше удовлетворение за душата ми да бъде просто близо до Него.

Може би имаше и друга причина за моето вълнение в таеното винаги дълбоко вътрешно отчаяние, защото за мене никога не бе достатъчно просто да съзерцавам такава съвършенство. Един глас постоянно се провикваше вътре в мене: **“Никога не трябва да се спиращ, докато не се облечеш с атрибутите на Бога.”** Сякаш чувах във всяка Негова дума словата на Иисус: **“Трябва да си съвършен, както твоят Отец в небесата е съвършен.”** Те преди това бяха винаги просто думи за мен. Сега започнах смът-

но да се надявам, че може наистина да означават точно онова, което казват. И когато прочетох за първи път чудесните слова на Бахаулла в Неговото Послание до Папата¹, то се превърна в увереност:

“Ако повярвате в Мен, ще изживеете онова, което ви бе обещано и Аз ще ви направя приятели на душата Ми в селенията на Моето величие и вечни спътници на съвършенството Ми в царството на Моето могъщество.”

Един ден, под влиянието на подобни прекрасни слова, аз попитах Абдул Баха как изобщо някога би било възможно за мен, затънал в тълпата на немощото и себично човечество, да се надявам да достигна такава цел, която е толкова възвишена и велика. Той отговори, че тя ще се постигне малко по малко, малко по малко. И аз си казах, че пред мен е цялата вечност, за да осъществя това пътуване от себе си до Бога. Това, което трябва да направя, е да тръгна.

През един късен неделен следобед в края на април бях отново в дома, където бях прекарал толкова много прекрасни часове. Беше се превърнало почти в навик, когато приключи литургията в моята църква и се справя с вечерята, да се забързам към Ню Йорк и да прекарам остатъка от деня и вечерта в този дом. Понякога имах шанса да разговарям с Абдул Баха, но обикновено трябваше

¹ “Бахайски свещени писания”, стр. 403

да се задоволя само с възможността да Го видя или да послушам как Той говори на малка група хора. Но специално този следобед бе предопределен да бъде щастлив ден за мен. Аз стоях самичък до един от прозорците, гледайки навън към улицата, когато се стреснах, виждайки голяма група момчета бързо да се качват нагоре по стълбите. Бяха поне двадесет или тридесет. И изобщо не бяха от рода на представителите на културната класа. Бяха шумни и не много добре облечени палавници, но спретнати и чисти, приготвили се като за събитие. Те изкачиха стълбите, тропайки с крака и говорейки шумно, и ги чух как влизат в къщата и се качват нагоре.

Обърнах се към г-жа Кини, която стоеше до мен, и попитах: “Какво означава всичко това?”

“О, това е наистина най-голямата изненада”, обясни тя. “Поканих ги да дойдат днес, но почти не очаквах, че ще го направят.”

По-късно стана ясно, че преди няколко дни Абдул Баха отишъл да изнесе беседа пред неколкостотин нийоркски окаяни бедняци в мисията Бауъри. Както обикновено, с него имало голяма група персийски и американски приятели, които създавали уникална гледка от ориенталци с развяващи се одежди и странни шапки на главите си, проправяйки си път през Ийст Сайд. Естествено, няколко момчета се присъединили към тяхното шествие и скоро започнали да изразяват по-гласовито впечатлението си. Доколкото си спомням даже по-дръзките започнали да ги нагрубяват и да хвърлят пръчки. Моята домакиня разказа: “Аз не можех да понасям такова отношение към Абдул Баха и поизоставах от другите, за да поговоря с момчетата. С няколко думи им разказах кой е Той – че е много Свят човек, който е прекарал дълги години в заточение и затвор поради обичта Си към Истината и хората, и че сега Той отива да говори с бедните в мисията Бауъри.”

“Може ли и ние да дойдем?”, попитал този, който изглежда бил водачът. “Мисля, че е невъзможно сега, но ако дойдете в дома ми следващата неделя, ще можете да Го видите”, отвърнала тя и им дала адреса си. И така, ето ги момчетата. Ние ги последвахме нагоре по стълбите до стаята на Абдул Баха. Аз стигнах точно навреме, за да видя последната половин дузина от групата да влиза в стаята.

Абдул Баха стоеше до вратата и поздравяваше всяко момче, докато то влизаше – понякога с ръкостискане, понякога с прегръдка през раменете, но винаги с такава усмивка и смях, че сякаш и самият Той бе момче като тях. Определено нямаше никаква скованост от тяхна страна или неловкост поради необичайната за тях обстановка. Сред последните, влизащи в стаята, бе един цветнокож младеж на около 13 години. Той бе твърде тъмен и бидейки единственото момче от своята раса сред другите, очевидно се страхуваше, че няма да бъде добре дошло. Когато Абдул Баха го видя, лицето Му засия с небесна усмивка. Той вдигна ръце с жест на княжеско посрещане и възкликна с гръмък глас, та всеки да чуе, че тук имаше една “черна роза”.

Стаята мигновено се изпълни с тишина. Черното лице се озари с неземно щастие и обич. Другите момчета го погледнаха с нови очи. Осмелявам се да кажа, че той бе наричан с много “черни” неща, но никога и черна роза.

Тази многозначителна постъпка придаде нов облик на цялото събитие. Атмосферата в стаята сякаш бе заредена с неуловими трептения, долавяни от всяка душа. Момчетата, без да променят ни най-малко своето непринудено държание и простота, станаха по-сериозни и насочиха още по-силно вниманието си към Абдул Баха. Аз улавях погледите, които хвърляха отново и отново към цветнокожото момче с дълбоко замислени очи. Тази сце-

на предизвика у няколкото приятели в стаята представа за един нов свят, в който всяка душа ще бъде разпознавана и уважавана като Божие чедо. Мислех си какво ли би станало с Ню Йорк, ако тези момчета запазят такъв ярък спомен за това преживяване, че през целия си живот, когато и да срещнат представители на многото раси и цветове, които могат да се открият в този велик град, да мислят и да се отнасят към тях като към “разноцветни цветя в Божиата градина.” Освобождаването само от този предразсъдък в съзнанието и сърцата на двадесетината или повече души несъмнено би довело до щастие и освобождаване от всякаква омраза на хиляди сърца. Колко просто и лесно е да си вежлив и любезен, мислех си аз, но колко трудно се научаваме на това.

Когато посетителите дойдоха, Абдул Баха бе изпратил някого за бонбони и те се появиха – голяма петпаундова¹ кутия скъпи разнообразни шоколадови бонбони. Тя бе неопакована и Абдул Баха мина с нея през кръга от момчета, поставяйки в ръцете им пълна шепа бонбони с топла дума и усмивка за всеки. След това Той се върна до масата, край която седеше и поставяйки вече полупразната кутия, в която бяха останали само няколко парченца, взе от нея едно дълго шоколадено блокче с ядки. То беше съвсем черно. Абдул Баха го загледа за момент, а след това огледа групата момчета, които Го наблюдаваха внимателно и очакващо. Без да проговори нито дума Той отиде през стаята до мястото, където седеше цветнокожото момче и все още, без да проговаря, но с шеговит проникателен поглед, който обхвана групата, постави шоколада до черната бузка. Лицето Му сияеше, когато обхвана с ръка раменете на момчето и това сияние изпълни цялата стая. Не бяха необходими никакви думи, за да се разбере

¹ Паунд (Lbr.) е единица за тегло, равняваща се на 0,454 кг. (бел. пр.)

какво имаше предвид Той. И не може да има никакво съмнение, че всички момчета го схванаха.

Виждате ли, Той сякаш искаше да каже, че момчето бе не само едно черно цвете, но и черен сладкиш. Човек яде черен шоколад и го намира за чудесен – може би ще открие, че и този негов брат е прекрасен, щом опита от неговата благодат.

Отново стаята се заля от онази тишина, изпълнена със страхопочитание. Отново момчетата погледнаха с истинско учудване към цветнокожото момче, сякаш никога преди това не го бяха виждали, което беше истина. А самото момче, към което бяха насочени всички очи, изглежда не забелязваше никой друг освен Абдул Баха. Очите му бяха отправени към Него, изпълнени с обожание и изключително щастие, каквито не бях виждал на ничие лице. За един миг то бе преобразено. Същността на цялото му същество бе изкарана на повърхността и се прояви ангелът, който то наистина бе.

Напуснах къщата със сърце, препълнено от дълбоки мисли. Какъв беше този Човек? Защо има такава власт над душите? Не се правеше на добросърдечен. Не проповядваше. Ах, никога! Даже и с най-слабо загатване не намекваше никога, че човек би трябвало да е по-различен от това, което е. И въпреки това, по някакъв начин Той ни показваше светове, изпълнени с красота и величие, които разкъсваха сърцата ни от копнеж да ги достигнем и ни караше да ненавиждаме кръга от така наречен живот, към който бяхме приковани. Не знаех какво да мисля за всичко това, но знаех още тогава, че Го обичах, така както никога не съм мечтал. Не вярвах така, както тези около мен вярваха. Даже почти никога не мислех какво се опитват да предадат многото им думи по отношение на Неговото “положение”. Изглежда не се интересувах изобщо от това. Но със сигурност вярвах, че Той притежава някаква

тайна за живота, за която бих дал живота си, за да я открия.

Онази нощ прекарах в молитви. Почувствах се сякаш никога преди това не се бях молил истински. Никога не съм имал така наречените окултни или загадъчни преживявания, но докато се молах онази нощ, чувствах определено Присъствия в стаята. Чух шумолене и леки нашепвания. Един нов и прекрасен свят се разкри за мен от тази нощ.

ГЛАВА ПЕТА

ЛИСТ В ПОВЕЯ НА БОЖИЯТА ВОЛЯ. “МОЯТ ТРОН Е МОЯТА РОГОЗКА”. ПОСВЕЩЕНИЕ В “СЕДЕМТЕ ДОЛИНИ”. СИЛАТА НА БОЖИЕТО СЛОВО.

Всяка дума, която идва от устата на Бога, е надарена с такава сила, че може да вдъхне нов живот във всяко човешко тяло, ако сте от тези, които разбират тази истина. Всички удивителни творения, които виждате на този свят, са се появили в резултат от действието на Неговата върховна и най-благородна Воля, на Неговата чудесна и несломима Цел. (*“Подбрани откъси от Писанията на Бахаулла”*, стр. 109)

“Трябва да отмерваме времето с ударите на сърцето.” Като си спомня за разказаното досега, което се случи през първите три седмици след като срещнах Абдул Баха, всичко изглежда невероятно. През тези няколко дни животът прие съвършено ново значение. Чувствах се като духовен Колумб, проучващ неизследваните Божии океани. Бяха открити нови земи, на които почти

нямах смелост да стъпя. Висини и дълбини на духовно преживяване бяха докоснати, за които никога преди това не бях мечтал. Наистина, много пъти бях “сбивал вечността в един час или разтеглял часа до безкрайност.”

Един ден, около първи май през онази забележителна година, попитах Абдул Баха дали би могъл да намери малко време и да изнесе беседа пред моето паство в Църквата на братството. Той се замисли за момент и след това каза, усмихвайки се: “Ако е Божията воля.” Това бе за мен един нов начин да се откликне на подобна молба. Леки вълни на учудване преминаха през съзнанието ми, защото колко ли уговорки за беседи пред обществеността биха се уточнили в съвременното ни общество, ако и двете страни оставяха решението на Божията воля преди утвърждаването му. Как бих могъл да направя необходимите предварителни приготовления при такава несигурност? Как можех да зная каква би била Божията воля? Абдул Баха забеляза колебанието ми и любезно изчака да се изкажа. Аз проговорих доста несигурно: “Ще бъде необходимо да знам датата няколко дни предварително, за да мога да направя необходимото разгласяване.” Той ме попита колко време предварително трябва да бъде известен. “Мисля, че една седмица или десетина дни биха били достатъчни”, отвърнах аз.

Той каза да Го попитам тогава.

И така, след една седмица аз Го попитах дали неделя вечер, 19 май, би било удобно за Него. Той каза: “Много добре” и всичко бе уредено.

Този случай ми даде нов повод за размисъл. Добивах слаба представа за Източника на смесицата от отмора и сила у Учителя. Той никога не бе напрегнат или забързан, винаги имаше време за една дума или действие. Рядко из-

ползваше първо лице единствено число. Чувал съм Го по време на беседа пред обществеността да говори за Абдул Баха, сякаш тази личност бе напълно различна от говорещия. Веднъж Той отбеляза пред малка група приятели от Ню Йорк, че в бъдеще всяко обръщане към егото, всяка употреба на “аз”, “мен”, “моя” ще бъде смятано за богохулство.

Думите “Ако е Божията воля” бяха постоянно на устата Му. Ако някой запита листа, сграбчен от есенния вятър, накъде отива, той не би ли отговорил, ако можеше: “Не знам и не ме е грижа. Отивам където Божиите ветрове ме носят.” Наистина Абдул Баха бе “лист в повееа на Божията воля.” Несъмнено това бе една от причините за онази атмосфера на величие, която винаги Го съпътстваше и която никой, влизащ в Неговото присъствие не можеше да не почувства. Колко естествено е да бъде царствен, когато Човек е под непосредственото вдъхновение и ръководство на Царя на царете! Жестовете, позата, походката на Абдул Баха бяха винаги царствени.

Господин Милс, приятелят на чието въздействие и тактичност съм най-задължен за нарастващия ми интерес и който бе причината за първата ми среща с Абдул Баха, веднъж ми каза, че е виждал само двама, за които наистина би могло да се каже “той върви като цар”. Единият бе крал Едуард VII, а другият – Абдул Баха. Но докато първият бе възпитаван и учен още от невръстно детство да очаква уважение, подчинение и покорство от своите милиони поданици, последният от седемгодишна възраст бе обучаван в славното училище на Мъченичеството. Неговият дом не са били палатите и Той не е почивал в леглата на охолството. Негов е бил по-скоро паят на затворничеството и заточението; Негово легло е бил подът на затворническата морга, която Той бе избрал като единствено място в крепостта, където би могъл да бъде сам и да се

моли; Негово място за отдых твърде често са били разпятието за мъчения и оковите. Въпреки това Той е можел по всяко време да се върне свободно в живота на богатството и охолството, в който е бил роден, само ако се бе отрекъл от Своята вяност към Истината и Славата на Бога (Бахаулла), отразени във физическия образ на Неговия Баща.

“Моят трон е Моята рогозка”, каза Той. “Моята славна корона е службата ми към Бога. Моето царство е моето смирение; покорността ми, незначителността ми, унижението ми, молбата ми и умоляването ми към Бога – това е онази постоянна власт, която никой не може да оспори, отрече или превземе.”¹

Той доживя да види много хиляди да умират като мъченици за Истината, за която бе пожертвал живота Си и милиони живеещи Му отдават “почит, за която царете могат да завиждат, а императорите – напразно да въздишат.” Нищо чудно, че Той вървеше като цар, по-скоро като Цар на царете.

Мисля, че беше във връзка с приготовленията за наближаващата Му визита в Църквата на братството, когато Абдул Баха ми каза един ден, че е забелязал как много свещеници и оратори си приготвят речите предварително, като често ги посвещават на спомени и говорят едни

¹ “Послания на Абдул Баха”, том III, стр. 515

и същи неща пред много различни аудитории. Той ме погледна леко насмешливо и малко тъжно, и каза, че Му е чудно как тези хора биха били сигурни какво Бог иска да кажат, преди да са видели лицата на своите слушатели.

Отново няколкото прости думи бяха като прожектор, насочен към недрата на моето сърце. Учителят продължи, казвайки че няма по-висша дейност от тази на свещенослужителя на Негово Преосвещенство Христос, защото неговите са радостта и задължението да доведат Бог поблизо до живота и сърцата на хората. Той добави, че ще се моли за мен.

Абдул Баха често казваше, че ще се моли за мен и съм Го чувал да казва същото на много други. Какво ли е означавало за континента Америка, да може Слугата на Бога да отправя молитви за нейните хора! Неговата заинтересованост и неограничена обич към човешките души от всяко ниво на обществото никога не отслабваше и не преставаше. Спомням си как, когато бях веднъж насаме с Него и преводача, Той бе говорил в продължение на известно време за дълбоко духовни неща, докато аз, потънал в мълчание, бях преизпълнен с много мисли. Той ме насърчи да говоря, казвайки, че трябва да му разкажа всичко, което е в сърцето ми; че трябва да бъда уверен, че моите радости са и Негови радости, а моите мъки – Негови мъки.

Изказвам думите Му, но никакви слова не могат да предадат божествената усмивка, дълбоките пламтящи очи, нежния глас, които казваха много повече от думите.

Някъде по същото време бе, когато един ден помолих Учителя да ми напише няколко думи на посвещение в книгата на Бахаулла “Седемте долини”, която преводачът ми бе дал и аз много ценях. Вече споменах какво дълбоко впечатление ми бе направила тази малка книжка, още когато я прочетох за първи път. Оттогава съм я чел много пъти и много изречения, изрази и цели параграфи

ми бяха станали близки. Външно близки, но дълбокото значение, неуловимата духовна и загадъчна красота на Словата и мислите, които те пробуждаха, раздвижиха дълбини, необезпокоявани дотогава. И сърцето ми бе “омаяно от зефира на убеденост, появил от Шевата на Милостивия над градината на самото ми сърце.” Бях открил, освен това, “всички живи същества, объркани в търсенето на Приятеля”, и също исках да достигна “Целта на Възлюбения”, и “при всяка стъпка откривах, че помощта на Невидимия ме обгръща и страстта на търсенето ми нараства.” Смътно различавах, че “жребецът на Долината на Любовта е болката” и с това откритие бе настъпила също и една неясна, но блажена увереност, че “Щастлива е главата, паднала в праха по пътя на Неговата любов.”

Но уви, не ми бе даден и най-смътният знак за значението на божествените думи, обясняващи по-нататъшните преживявания на пътуващия по пътя “от себе си към Бога.” Каква бе *същността* на преживяването, загатнато набързо като “да пиеш от Чашата на откъсването”; “да слушаш с божествен слух и да се взираш в тайнствата на Предвечния с богоподобни очи”; “да пристъпиш в Покоите на Приятеля и да станеш приближен в Шатрата на Възлюбения”, и на обещанието: “Той (пътникът) ще протегне Ръката на Истинския от гърдата на могъществото и ще прояви загадките на Властта”? Какъв бе божественият свят на Духа, от който Бахаулла се бе опитал да разкъса булото? Един свят толкова обширен, толкова красив, толкова невъобразим за нашите бедни заслепени земни очи и умове, че даже Той не можа да намери думи, за да го направи нещо повече от бледо доловим, защото в някои моменти “перото се чупи и хартията се разкъсва.” Или “мастилото не оставя нищо друго, а само чернилка.”

Чудно ли е тогава, че душата ми се разкъсваше от мъчителната решителност да изследва такива дълбини от тази загадка, каквито нищожните ми възможности позво-

лят? Аз “пиех с големи глътки седемте морета, но жаждата на сърцето ми не се утоляваше.” Все още виках: “Има ли още?” И така, движен от неотложността на тези мисли и желания, аз се обърнах към Абдул Баха с твърдата убеденост, че Той би разбрал и знае, че не съм един от армията търсачи на автографи.

Той стоеше сред група приятели, когато се приближих до Него, но веднага се обърна към мен с онази вежлива простота, която никога не Го изоставяше, и направи жест да говоря. Аз Му подадох малката книжка и чрез преводача предадох молбата си, добавяйки нещо във връзка с това, че се надявам да мога да разбера повече и повече за нейното скрито значение. Той се усмихна доста по-тъжно от обичайно и погледна продължително дълбоко в очите ми, преди да изрази Своего съгласие.

На следния ден Той ми подаде малката книжка, без да каже нито дума. Разгръщайки първата страница, видях няколко реда, написани с красивите калиграфски персийски букви и подписани от Абдул Баха. Те не бяха придружени от превод на английски и аз се забързах към преводача. Помолих го да напише превода на отсрещната страница.

“Много ще се радвам да го направя”, каза той и по-нечи да постави книжката в джоба си, не давайки да се разбере кога ще си я получа обратно. Но това изобщо не задоволяваше нетърпеливата ми душа. “Това са само няколко реда,” подхвърлих аз. “Не можеш ли да ги преведеш на английски още сега? Няма да отнеме повече от минута.” И той го направи. Намерихме малко бюро за писане в едно усамотено място и след няколко минути аз държах отново моята ценна книжка. На нея бе написано:

О, мой Господи! Подкрепи този почитан човек,
за да може той да достигне Най-важната цел; да

пътува из тези Седем долини; да влезе в тихата зала на истинските неща и значимости, и да пристъпи в Царството на тайнствата.

Наистина Ти си Утвърждаващият, Помагачият, Добрият.”

(подписано) Абдул Баха Абас

Абдул Баха отново бе показал, че разбира най-съкровената същност на моето сърце. Никакви думи не могат да обрисуват какво означаваше за мен през всичките тези години тази молитва за достигането ми до “Най-важната цел”. Тук наистина е в сила “мастилото не оставя нищо друго, а само чернилка.”

Няколко дни преди неделята, в която Абдул Баха щеше да говори в Църквата на братството, аз пътувах в тролея към Нюйрк по работа, свързана с построяването на сградата на моята църква. Както обикновено носех със себе си една от книжките на бахайската Вяра, която бе започнала да завладява всяка моя мисъл. При това пътуване аз четях “Отговори на някои въпроси”. В тази книга Абдул Баха дискутира едни от най-съществените въпроси, касаещи духовния живот, главно от позициите на християнските традиции. До мен седеше млада жена, чиито очи бяха насочени с любопитство към книгата, докато четях. Аз любезно я попреместих към нея и така в продължение на час и половина ние заедно четохме тези прекрасни просветляващи обяснения. Не бе произнесена нито дума, но можех да почувствам, че тя бе дълбоко развълнувана. Когато наближихме града и аз затворих книгата, тя каза: “Мисля, че това е най-чудесната книга, която някога съм виждала. Ще ми кажете ли, моля ви, кой е ней-

ният автор?” И аз ѝ разказах за Абдул Баха; за дългите Му години на заточение и затворничество заради обичта Му към Истината; за посещенията Му в Америка и че Той ще говори в моята църква в Ню Джърси идната неделя вечер. “Със сигурност ще дойда,” каза тя. И тя дойде. Видях я сред хората и говорих с нея след срещата. Оттогава често съм се чудил дали тази искрица се превърна в огън.

Може би е полезно сега да разкажа за ефекта, който просто четенето на тези божествени Слова бе оказало върху моя живот и върху живота на много други, на които съм имал възможността да представя това ново Откровение на Предвечния Логос¹. Отново и отново виждах озарени сърца и преобразен живот дори от най-обикновеното прочитане на няколко откъса от “Скритите слова” или “Послание до папата”, или “Книгата на увереността”, или “Суратул Хейкал”, или от коя и да е случайно отворена книга. Чрез тези Слова наистина “тече Реката на Божественото познание и избухва Огънят на Съвършената мъдрост на Предвечния.” След посещенията на Учителя в продължение на пет години аз не четях буквално нищо друго. През тези години прекосих континента два пъти и винаги носех със себе си един сак, пълен с тези книги и препечатаните копия на Послания, които постоянно изучавах във влаковете или където и да се намирах. Бях потопен в “Океаните от Божествено Слово.” Единствено на този факт и непрекъснатото молене се дължи макар и слабото развитие, което може би бях постигнал по Пътеката на Вечния живот. Небесните Значимости, тези “перли, скрити в дълбините на Океана на Неговите стихове”, бяха отворили портите към такава свобода на съзнанието и духа, каквато никакви писания на човешки ге-

¹ Логос има много значения в теологичен и религиозен аспект, едно от които е “съзидателното Божие слово” (бел. пр.)

ний не могат никога да дарят. За мен беше преизобилно доказателство, че от тези Слова тече такава Сила, която може да дари “нов живот, изпълнен с вяра.”

Спомням си как една искрена душа с големи възможности каза през ранните дни на своето потапяне в този Океан на Откровението: “Не може някой да изучава тези Слова с искреност и молитвена самоотверженост в продължение дори на две кратки седмици и да не бъде убеден, че Бахаулла говори с нещо повече от човешки език.”

Търсейки причината за тази сила, аз я открих в собственото обяснение на Бахаулла. В “Книгата на увереността” Той казва, че срещайки се с Проявлението на Бога, все едно срещаш Бог; че след като Той напусне този свят такава Среща се постига, когато се срещнеш с Неговите ученици или “Семейство” и след тяхното възнесение, такава Среща е възможна само чрез вдъхновените Слова, които Той е оставил на света, за да напътстват и озаряват онези, които се обърнат към Него.

Аз се зарових по-дълбоко, търсейки практическо разбиране. Какво означава “Среща с Бог” в смисъла на човешкия живот? Мислех си – когато чета Емерсон или Браунинг с отзивчивост и разбиране, не се ли срещам с тези велики души в царството на техния свят? Ако тази среща доставя на читателя такива нови върховни и възвишени мисли, такива устремни идеи, такава промяна на гледната точка и чисти намерения – какъв би бил ефектът върху устремилата се душа, когато тя “срещне” Светия Божи Дух чрез благоговейния прочит на Словата на Неговото Проявление! Започнах поне малко от малко да изпитвам божественото значение, съдържащо се в такива изрази като: “Трябва да се рееш в атмосферата на Моето Познание”; “Достигни до Върховния Ми рай, мястото на откровение и проникновение пред Трона на Моето величие.”

Обикновеният читател не е удостоен с такава “среща”. Човек трябва да задържи дъха си и да се гмурне – да се гмурне дълбоко, ако търси перлите на тези дълбини. Но за онези, които се гмурнат така самоотвержено, зарязвайки всичките си земни одежди и изоставяйки всичко друго освен Него, се разкрива такъв нов и божествен свят, че всякакво словесно описание би било нищожно. Една единствена буква от тези божествени думи е наистина, както е казал Бахаулла, “по-велика от сътворяването на небесата и земята, защото те съживяват чрез духа на вярата мъртвците в долината на себичността и страстта.”

ГЛАВА ШЕСТА

**СЪЩНОСТТА И ЕСТЕСТВОТО НА БРАТСТВОТО.
НЕ МОЖЕШ ЛИ ДА МУ СЛУЖИШ ПОНЕ
ВЕДНЪЖ? ИСТИНСКОТО БРАТСТВО,
ПОРОДЕНО ОТ ДИХАНИЕТО НА СВЕТИЯ ДУХ.
“ОХ, ТРЯБВАШЕ ДА ГО ВИДИШ!”**

“Божииите пророци са установили принципа за човешкото братство. Духовното братство, което е разпалено и създадено чрез диханието на Светия дух, обединява нациите и отстранява причините за войни и вражди. То превръща човечеството в едно голямо семейство и установява основите на единството на човешкия род. Затова трябва да изучаваме основополагащата същност на това божествено братство.”

Абдул Баха

(Виж “Провъзгласяването на световен мир”, том I, стр. 140-141)

На 19 май 1912 г. Абдул Баха изнесе беседа за братството в Църквата на братството в Джърси Сити. По

това време аз бях неплатен свещеник на тази група от мъже и жени, които се бяха събрали доброволно, опитвайки се да укрепят духа на братство и служение. Бяха изтекли само пет седмици от първата ми среща с Учителя. На 23 май, само четири дни по-късно, се отбелязваше рождения ден на Този, Който ни говореше. На същата дата се отбелязваше и 68-ата годишнина от обявяването на младия персийски пророк Баб, Който бе обявил, че след деветнадесет години от тази дата ще се появи “Този, Когото Бог ще прояви.” Баб бе също един от дългата верига земни Проявления на Най-висшия, но Той бе казал, че не е достоян да бъде споменаван в Присъствието на Този, Чийто Божествено Слово бе предопределено да управлява човечеството в продължение на идните хиляди години.

Поглеждайки назад през изминалите от онази вечер двадесет и пет години, в мен се поражда мисълта: какво ли би се случило, ако онези петстотин или шестстотин души, събрали се да чуят самия син на Бахаулла, Славата на Бога, за обявяването на Чийто идване божественият младеж Баб, бе пожертвал живота Си; пред Чийто нозе този син още на седемгодишна възраст бе паднал в преклонение; ако всички ние, отгледани с християнските традиции, можехме да разберем, че този човек още от рождението Си е бил учен, заточаван и затворен заедно с Онзи, за Чийто идване Христос ни е призовавал настоятелно да се молим и да Го очакваме; ако можехме да осъзнаем, че Той е първият гражданин на Божието Царство на земята и ако имахме вяра и смелост да изоставим всичко и да Го последваме, както бяха направили онези искрени души преди две хиляди години при абсолютно същите обстоятелства – представете си възможния ефект върху техния живот и живота на хилядите, на които те бяха предопределени да повлияят през изминалите оттогава двадесет и пет години.

И колко слепи и глухи бяхме ние! Нищо чудно, че Христос оплака Йерусалим. Наистина, благословени бяха онези няколко човека сред публиката, чиито очи бяха отворени, за да доловят тази Слава и чиито уши бяха готови да чуят музиката на този Божествен глас. Този писател никога не разбра защо той трябваше да бъде един от тези, които бяха достатъчно будни, та да оцени, макар и мъничко, тази най-висша светлина и да последва, макар и колебливо, тези божествени стъпки. То е поради вечната Божия щедрост. И колко благодарен е той, че е така. Наистина “душите са смутени, когато Го споменават, защото умовете не могат да Го проумеят, нито сърцата да Го обхванат.”¹

Беше внушителна, даже вълнуваща гледка за мен, когато величествената фигура на Учителя закричи по пътеката между редовете на Църквата на братството, водейки малката група от вярващи от най-различни краища на света. Сега, когато спомените ме връщат назад, осъзнавам колко малко разбирах по онова време цялата значимост на тази незабравима сцена. Тук, в условията на Западната цивилизация почти две хиляди години от изгрева на християнското учение, стоеше Този, чийто Живот и Слово бяха самото олицетворение на същността на посланието за доброжелателство към всички народи, което тези нации, които носят Неговото име както изглежда бяха забравили. Тук стоеше живото доказателство на погрешността на предположението, че Изтокът и Западът не могат никога да се срещнат. Тук бе мъченичеството заради Истината и Любовта, говорещо с обич и скромност на тези души, погълнати от себичността, но нямащи и представа за това. Тук стоеше възпътеният дух на Све-

¹ “Скритите слова” от Бахаулла

тостта, произнасяйки отново вечното послание за Братство. Тук бе възкресението и животът, пак призоваващ онези, които са мъртъвци в гробниците на себичността и страстта, да се надигнат, а ние не разпознахме Неговия глас.

Но на мен, както на множеството от публиката, тези мисли бяха непознати тогава. Въпреки това онази вечер в залата имаше атмосфера на духовност, чужда за миналото. Тя ме връхлетя почти непоносимо и се отразяваше в многото лица, обърнати към мен, когато се изправих, за да представя с няколко въвеждащи думи беседата на Учителя. Все още виждам пред себе си погълнатото лице на Луа Гетсингър, една от първите американски вярващи в божественото откровение на Бахаулла, докато немигащите ѝ очи гледаха съсредоточено Абдул Баха. Виждах и лицата на много други от аудиторията, даващи подобно доказателство за необичайната атмосфера на святост, за владяла душите им.

Абдул Баха седеше на почетното място непосредствено зад амвона. Преводачът, който бързо и гладко превеждаше смисъла на моите думи на Абдул Баха, докато аз говорех, седеше зад него. Аз стоях в единия край на подиума, за да не съм пред Учителя и да мога да се обръщам към Него от време на време. Един от най-ярките ми спомени от тази вечер бе Неговото внимателно, усмихващо се лице, докато преводачът шепнеше своя превод. Аз говорих за Неговите четиридесет години в крепостта Ака – тази неописуемо мръсна наказателна колония на Турската империя; за шестдесетте години, които е прекарал в заточение и страдания; за живото доказателство, което Той даде, че единственият затвор е този на духа; за свидетелството за истинското духовно братство и единство, което Неговото присъствие сред нас тази вечер представляше. Спомням си, че се обърнах към Него с извинение, когато споменах личното ми мнение за факта, че докато

други хора от Изтока бяха дошли в Америка, използвайки нейния народ в името на ориенталския мистицизъм, Неговото послание носеше живия отпечатък на себеотдайната обич. Той даваше, докато другите грабеха. Той проявяваше онова, за което другите само говореха. И все още виждам пред себе си изключително ясно това спокойно усмихнато лице, пламтящите очи, разбиращия поглед, с който Той отвърна на моя поглед.

След това Абдул Баха се изправи и заговори. Преводачът стоеше в страни, леко зад Него.¹ “Тъй като тази църква се нарича Църква на братството, бих желал да говоря за Братството на човечеството.” Докато този красив звънък глас затрептя сред залата, произнасяйки думата Братство с ударение, каквото никога не бях чувал, в сърцето ми пропълзя срам. Разбира се, че този Човек знаеше такива подзначения на тази дума, с която аз бях наименувал църквата, за каквито никога не бях и помислял дори. Кой бях аз, та да наблягам на тази дума? Какво друго бях направил освен да говоря, за да докажа вярата си в нея като житейски принцип? Бях ли някога изстрадал мъката, както нейният тълкувател? Този Човек бе живял дълъг живот, през който братството между цялото човечество е било ръководна движеща сила. Нито затворът и оковите; нито тежкия труд и лишенията; нито омразата и оскърбленията бяха успели да Го отвърнат от поставената Му задача да покаже това братство и не са намалили жарта на Неговото доказателство, че то е осъществима цел за човешката раса. За Него всички раси, цветове и вери бяха като една. Предразсъдъците по отношение на която и да е душа, поради външно благосъстояние или бедност, грях или добродетелност, бяха непознати за Него. Във всеки миг Той бе това, което бе казал в едно от Своите посла-

¹ Виж “Провъзгласяването на световен мир”, стр. 125-28, т. I

ния – че ние всички трябва да сме “роби на човечеството.”

Докато пиша сега, в съзнанието ми изплува една случка, разказана ми от Луа Гетсингър, която тогава седеше сред публиката пред мен. Още в най-ранните дни на познанието за Делото на Бахаулла в Америка, госпожа Гетсингър била в Ака на преклонение в града-затвор, за да види Учителя. Един ден тя била при Него и Абдул Баха ѝ казал, че е много зает този ден и не може да посети един Свой приятел, който бил много болен и беден. Той я помолил да отиде вместо Него. Посъветвал я да му занесе храна и да се погрижи за човека, както Той би го направил. Обяснил ѝ къде може да намери този човек и тя тръгнала радостна и горда, че Абдул Баха ѝ поверил такава мисия.

Но бързо се върнала. “Учителю”, възкликнала тя. “Ти със сигурност не можеш да си представиш в какво ужасно място ме изпрати. Почти припаднах от ужасната смрад, мръсните стаи, унизителното състояние на този човек и неговата къща. Избягах преди да прихвана някаква ужасна болест.”

Абдул Баха я погледнал тъжно и сурово. “Не искаш ли да служиш на Бога?”, казал Той. “Служи на своя ближен, защото в него ще видиш образа и подобие на Божие.” Казал ѝ да отиде обратно в къщата на човека. Ако е мръсна – тя трябва да я почисти; ако този брат е мръсен – да го изкъпе; ако е гладен – да го нахрани. Не трябвало да се връща, докато не свърши всичко това. Много пъти Той самият го е правил за него – не може ли и тя да му служи поне веднъж?

Това бе Човекът, който говореше в моята Църква на братството.

Той говори за противоположността между физическото и духовното братство, посочвайки че последното е

единственото истинско и трайно родство. “Това божествено приятелство”, каза Той, “е породено от диханието на Светия Дух. Духовното братство е като светлината, докато душите на хората са като фенери. Тези горящи лампи,” посочвайки към електрическите лампи, осветяващи залата, “са много, но светлината е една.” Той говори за въздействието, което Бахаулла упражнил, донасяйки разбирателство и приятелство сред някои воюващи и враждебни народи и краища в Ориента.

“Той вдъхна такъв дух сред тези страни”, каза Абдул Баха, “че най-различни народи и воюващи племена се сляха в едно. Техните дарове и болки, техните цели и желания се превърнаха в едно цяло до такава степен, че те пожертваха себе си един за друг, отказвайки се от име, собственост и удобства. Това е вечното духовно приятелство, небесно и божествено братство, което не се поддава на разпадане.”

Това наистина бе един нов вид братство. Не така нареченото братско съдружие, което има за цел съвместното споделяне на добрите неща на света, постигнати полесно и запазени по-сигурно чрез такова сътрудничество. А по-скоро отново раждане на човека чрез ново кръщение от Светия Дух. И чрез това прераждане той открива, че действително усеща небесното, духовно, божествено родство, което надминава всякакво роднинство, така както музиката на небесните тела превъзхожда земната дисхармония.

И когато спирах поглед върху Учителя, гледайки го от публиката, не беше никак трудно да си представя преобразения от духа на божественото братство свят. Защото Той самият бе възплъщението на този дух. Неговата развяваща се аба, Неговият кремав фес, сребристата Му коса и брада – всичко Го отделяше от западниците, на които говореше. Но усмивката Му, която сякаш ни обгръ-

щаше с преливащо приятелство; очите Му, които проблясваха из залата сякаш търсеха всяка отделна личност; жестовите Му, които съчетаваха такава властност и скромност, такава мъдрост и хумор – всичко ми говореше, поне на мен, за истинското човешко братство, което никога не ще допусне задоволство от богатството, когато в същото време и най-незначителните сред тези хорица притежават по-малко от необходимото, и още по-малко задоволство, докато всички не придобият онова божествено богатство, дарявано единствено чрез диханието на Светия дух, което ще рече чрез контакт с Божието Проявление. Той приключи речта си със следните думи, както е записано в първи том на “Провъзгласяването на световен мир”:

“Вярвай в Божиата благосклонност. Не гледай собствените си възможности, защото божествените дарове могат да превърнат капката в океан, могат да направят от мъничкото семе високо дърво. Наистина божествените дарове са като морето, а ние сме като рибите в това море. Рибите не трябва да съдят по себе си. Те трябва да гледат океана, който е обширен и чудесен. Има възможност за изхранване на всички в този океан, ето защо божествената щедрост обгръща всички и вечната любов грее над всички.”

Това бе една от най-кратките беседи на Абдул Баха. Последната част, както е записана в “Провъзгласяването на световен мир”, бе отговор на въпроси от публиката, което бе изключение от обикновената традиция.

Бях помолил Учителя да говори доста по-дълго, отколкото бе Неговият обичай, защото имах всеобщата фикс-идея, че ценността на беседата е пропорционална на нейната продължителност. Говорейки толкова кратко бе несъмнено опит да ми бъде показано, че и много малко думи, вдъхновени от Светия дух и горящи с небесна мъдрост са много по-силни от всички тонове с написани от хората проповеди, които някога са отпечатвани.

Фактът, че съм имал дързостта да отправя към Него такава молба, доказва още веднъж колко отдалечен бях все още от разбирането на Неговото положение и от каквото и да е истинско осъзнаване на духовната същност. Дори и сега само смътно го разбирам и предполагам, че голямото мнозинство от моите близки споделят същото бездънно невежество. Бахаулла е казал, че съпоставени с чудесата и великолепията на духовната вселена, тези на материалната вселена са сравними със “зеницата на окото на мъртва мравка”. И аз бях помолил този Човек, за Когото вселената на духа бе като разтворена книга, да направи Своята беседа толкова продължителна, колкото отговаря на собствените ми желания. А Той за петнадесет минути бе казал повече и бе показал повече, и бе обичал повече с истинското братство, небесното и божествено Братство, което може да превърне този свят в рай, отколкото някога съм мечтал.

Колко слепи и глухи сме ние! И каква страшна цена плаща светът за тази неотзивчивост към “Светлината, която осветява всеки, който идва на този свят!”

На 24 май, пет дни след като Абдул Баха говори в Църквата на братството, Той направи обръщение към събралите се свещенослужители за годишната майска среща на унитариянското братство в Бостън. Присъстваха представители на унитариянската вяра в Америка – една група интелектуалци, поддържащи може би “най-напред-

ничавите” мнения сред религиозната мисъл в страната. Въпреки това Той говори на глухи уши. Няколко човека след това отбелязаха пред мен: “Много интересен възрастен господин, но не ни каза нищо ново.”

Това бе типично за повечето слушатели, пред които Той говореше. Наистина “имайки уши, ние нищо не чухме.” Бих предложил на читателя на тези думи да прегледа отново обръщението в Бостън, записано в първи том на “Провъзгласяването на световен мир”, стр. 138, както аз току-що направих и сам да определи дали може да се открие в него нещо “ново”. Абдул Баха каза: “Божествените пророци са разкрили и основали религията.” Това може да не е ново в смисъла, че това учение никога не е било изразявано, но за тази Бостънска аудитория, която единодушно, да не кажа ентузиазизирано, бе отрекла каквото и да е вярване в разкрита религия, то бе фундаментална новост, защото Ораторът бе всъщност физическият син на най-новия от тези божествени Пророци, който бе живял и учил, страдал и умрял през живота на някои от Неговите слушатели. Цялото обръщение на Абдул Баха бе насочено към това, да привлече вниманието върху факта, че дървото на религията остарява и повяхва както всяко дърво и, че ако не се посади ново Дърво от семето на старото, истинската религия ще изчезне от земята. Публиката Му се състоеше от мъже и жени, чиито живот бе посветен на стремежа да съживяват това повехнало и умиращо дърво. Те го поливаха не с “водата на увереността”, която се лее само от Устните на Самия божествен Разгласител, а със създадени от хората теории и теологии, които (както би трябвало да са се поучили от собствен опит) са принудени да отхвърлят почти веднага, щом ги приемат. “Нищо ново!” Ако те знаеха как тази Новост бе предопределена да предизвика коренна промяна в света на мисленето и действието; как щеше да породи в човечеството една нова страст за единство и братство;

как бе предназначена да бъде движещия дух на всички усилия за премахване на войната, бедността, болестите и престъплението; как човешките сърца ще бъдат разбудени за нов живот от повеите на Неговия Свят Дух; как целият човешки живот ще приеме нов смисъл, значение и сила, Неговите слушатели щяха да препишат божествените Му Думи “с диамантено перо върху златна страница.”

Беседата на Абдул Баха в Църквата на братството и обръщението Му пред унитариянската конференция в Бостън бележат за мен нова страница в духовното ми пътуване от себе си към Бога. Слушах няколко Негови обръщения пред обществеността преди това, но никога не съм стоял достатъчно близо до Него, за да забележа отблизо поведението Му. Защото не бяха само думите Му, нито пък чак толкова произношението и гласа Му, които ме впечатлиха толкова сега. В очите Му бе спотаен живият пламък, който сякаш разпалваше тлеещата искра в мен. Може би ще изразя най-добре какво имам предвид, като разкажа за един случай.

По време на една от срещите в дома на приятелите, за които често споменавам и където Учителят прекара повечето от престоя си в Ню Йорк, бе дошла и една дама, която не беше и никога не заяви открито, че е вярваща. Но сърцето ѝ бе чисто. Тя обичаше Христос и се стремеше да следва Неговите божествени учения. Обширната двойна стая беше препълнена от приятелите и привлечените души. По дължината на двете стаи беше оставена свободна ивица и когато Учителят говореше, Той се разхождаше напред-назад, докато преводачът стоеше край мен и превеждаше свободно. Тази дама седеше омаяна. Когато Абдул Баха закричи към нас с онази неописуема изящност и величие, с ръце – жестикулиращи ритмично с въздигаща и вдъхновяваща значимост, каквато не бях виж-

дал в никой друг оратор, а очите Му – горящи с една вътрешна светлина, която озаряваше всяка черта, тя се разплака.

Няколко месеца по-късно разговарях с много близка приятелка на тази душа и тя ме попита за Абдул Баха, когото никога не бе виждала. “Той трябва да е много забележителен човек, според както казва ...”, тя спомена името на жената. “Тя се опита да ми разкаже за Него, но почти не можеше да говори от сълзи. Аз ѝ казах: “Но защо, скъпа? Какво толкова чудесно намираш в този човек?” Единственото, което тя можа да отговори, бе: “Ох, трябваше да Го видиш. Трябваше да Го видиш!”

Наистина, бе достатъчно само да Го види човек, за да може чрез дълбок размисъл и всеотдайна молитва, запалената в душата искра да се разгори в огън. Никога не ще мога да бъда достатъчно благодарен, че в мен бе загорял този Огън. По същото това време, седем седмици след като срещнах Абдул Баха за пръв път, започнах да си казвам кратък химн: “Ако всяка капка от моята кръв имаше милион езици и всеки език възнасяше възхвала във вечността, пак не би могла да се изрази достатъчна благодарност.”

ГЛАВА СЕДМА

Бракосъчетаване според световния ред на Бахаулла

**ВЕЧНА ВРЪЗКА. СВАТБАТА.
НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ОБНОВЯВАНЕ НА
ЗАКОНИТЕ НА РАЗВОДА. ЗАКОНИТЕ НА
БАХАУЛЛА. ЧЕТИРИ ВИДА ОБИЧ.
ДЕЦАТА НА НОВИЯ ДЕН.**

“Очевидно е, следователно, че в света на човечеството най-великият цар и властелин е любовта. Ако любовта бъде угасена, ако способността за привличане бъде прогонена и влечението в човешките сърца бъде унищожено, феноменът на човешкия живот ще изчезне.”

Абдул Баха

(Виж “Провъзгласяването на световен мир”, том II, стр. 249-251)

Проследявайки развитието на брака, е интересно да се отбележи, че последователните стъпки от свободни-

те взаимоотношения през ранната история на човечеството до повече или по-малко моногамната практика, разпространена в днешно време в повечето цивилизовани страни, са правопрпорционални на моралното и духовно развитие на хората. Нещо повече – това развитие е било успоредно на появата и разпространението на ученията на великите Пророци и Божии пратеници сред човешкия род.

Малкото, което се знае за брачните взаимоотношения и обичаи сред различните народи преди идването на Моисей, Буда, Иисус и Мохамед, показва много по-свободни и неетични отношения, отколкото след разпространяването на Техните учения.

Следователно човек може естествено да очаква, че откровението на Бахаулла по отношение на тази тема и представянето му от Абдул Баха ще положи нови закони и ще предприше правила, основани на вечните духовни принципи, приспособени за нуждите на една световна цивилизация, много по-напреднала от дотогавашното си ниво.

Ученията на Бахаулла касаят преди всичко същността на човека и неговото положение като безсмъртно и вечно същество в една безкрайна вселена, ръководена и поддържана от неотменими закони, основани на справедливостта и истината.

Ето защо женитбата според бахайската уредба е една вечна връзка. Тя позволява само едно истинско бракосъчетание и този съюз продължава през всички Божии светове.

Това приемане води до необходимостта за напълно нова наредба за брака, както и за развода. Тъй като човекът е все още в периода на незрялост и все още е повлиян от страсти и желания, ще се правят още много грешки при избора на другар. Тези грешки обаче трябва да бъдат коригирани, колкото е възможно по-бързо и по-лесно.

Ето защо, ако две души живеят заедно под въздействието на наложен съюз, при който хармонията, сътрудничеството, щастието и истинската вечна любов са станали невъзможни, това е незачитане на един основен закон на бахайското откровение – закона за Единството. В такъв случай е не само желателно, а и допустимо, щото този неистински съюз да се разтрогне. Може би тази необходимост ще бъде изключително рядко срещана, когато човечеството бъде все повече и повече повлияно от въздействието на цялостния обхват на Божествените учения. Защото щом човек веднъж открие върховната радост от истинския физически и духовен съюз, той не ще бъде задоволен с нищо друго. Освен това Бахаулла е оформил такива защитни закони, а Абдул Баха ги е обяснил така цялостно, че общественото мнение ще налага все повече и повече тяхното съблюдаване, щом прилагането им покаже тяхната ефикасност при осигуряването и увековечаването на човешкото щастие.

Когато Абдул Баха беше в Америка през 1912 г., Той често използваше случая да наблегне на светостта на брачната връзка и да илюстрира чрез поучение и пример отношението, което е възложено на бахаите при нейното съблюдаване.

Най-забележителен от тези случаи бе сватбената церемония на 17 юли 1912 г., при която Харлан Обър и Грейс Робартс бяха обединени в съюз от самия Абдул Баха според закона на Бахаулла.

Абдул Баха предложи да му помогна, като изпълнява необходимата легална церемония, за да може “всичко да бъде направено според законите на страната.”

Не е лесно да се представи на умовете, завладени от разбиранията на този свят и неговите дела, които са по-скоро затворени в самите себе си, отколкото преддверие към един по-обширен и по-свободен живот, онази карти-

на, в която доминиращ звук е Вечността и самата атмосфера е заредена с просторна свобода и спокойствие.

Докато очите ми обхващаха дългата, красиво мебелирана стая, говореща за всичко, което се отнася до нашата съвременна култура и въпреки това включваща сред своите стени представители на Париж; Берлин; Лондон; Техеран и Гом, Персия; Бомбай, Индия; Баку, Русия; Хайфа, Палестина; доста представители на черната раса и около стотина мои сънародници, в мен се зароди убеждението, че вземам участие в едно истинско епохално събитие. Защото тук присъстваха фактически представители от целия свят и от всяко ниво – на бедност и охолство; на култура и липса на такава; на всякаква сфера на духовност.

Тук наистина Изтокът и Западът се бяха събрали заедно, за да бъдат свидетели на едно предварително представяне, един символ, прогноза за един основен елемент от настъпващия социален ред от Световния план на Бахаулла, Божието царство на земята.

Белодрехата фигура на Учителя доминираше в сцената. От седемгодишна възраст са Го наричали и са се обръщали към Него с това звание. Самият Бахаулла е посочил желанието си Той да бъде наричан така. Правото Му на това звание не се дължи на присвоена от Него власт и предимство. Цялото Му поведение винаги е било изпълнено със съвършена скромност и нежна почтителност. Въпреки това във всеки дом, където влизаше, Той бе домакинът, на всяко събиране – сърцевината, на всяка дискусия – арбитърът, за всеки проблем – решението.

Това не бе така, защото Той го желаше или искаше да бъде така. Напротив, когато го помолили да бъде почетен председател на Бахайския съвет в Ню Йорк (един от 72-та зараждащи се Домове на справедливостта в Америка, които ще формират в бъдеще единиците за управле-

ние на общността според Плана на Бахаулла), Той отговорил спокойно и категорично, че “Абдул Баха е слуга.”

Въпреки всичко човек не може да бъде в Неговото присъствие повече от няколко минути, без да осъзнае, че всяко Негово действие, звук, жест и дума са толкова напоели с мъдрост, смелост и спокойна увереност, съчетани с такова скромно съобразяване с Неговия събеседник, че всеки наблюдател и слушател разбира тази убедителна Истина. Както е казал Абдул Баха, противопоставяйки се на противниците и опровержителите на Бахаулла: “Как може мракът да се наложи в Присъствието на Светлината? Може ли мухата да нападне орела? Или сянката да се противопостави на слънцето?”

И така, при този сбор на души, вярващи в една нова ера на човешкото съзнание; нова епоха, при която това съзнание ще се слее с божественото, ние гледахме на Него като на Господаря на нашите съдбини, като на единствения Водач, който през тези времена на древни суеверия и съвременен безразсъдство, знаеше пътя, по който да ни преведе през човешкия лабиринт до великолепната свобода на Божиите чеда.

Аз седях много близо до Него и естествено всяко мое сетиво – уши, очи, ум и сърце, бяха съсредоточени върху тази лъчезарна Личност. Не бях само аз така. Имаше само Един достоен за внимание, когато Той присъстваше; само Един, който можеше изцяло да те задоволи.

След простичката сватбена церемония и след като младоженката и младоженецът заеха местата си, Абдул Баха се изправи. Кремавата Му на цвят аба падаше грациозно до петите. На главата Си носеше фес със същия цвят, изпод който дългата Му бяла коса се спускаше почти до раменете. Най-впечатляващи от всичките Му вну-

шителни черти бяха очите. Те бяха сини, но така се променяха с изменението на настроението Му! Ту нежни и умоляващи; ту заповядващи; ту просветващи със скрити пламъци; ту таящи дълбок успокояващ мек покой, сякаш съзерцавайки далечни великолепни пейзажи.

Челото Му, над тези широко отворени очи, бе като купол от слонова кост. Белоснежната Му елегантно подстригана брада докосваше гърдите, но около устата нямаше никакви разпръснати косми, които да закриват живите устни.

Той говореше чрез преводач, както обикновено, не толкова защото не можеше да използва английския език, а по-скоро, защото бе разумно да се предпази от възможно неправилно цитиране. Всяка дума, която Абдул Баха казваше, докато беше в Америка, се записваше от секретар на персийски език, както Той я произнасяше и същевременно от американски стенограф, докато преводачът превеждаше. Така че в бъдеще, когато хилядите писания и обръщения на Бахаулла и Абдул Баха бъдат преведени и систематизирани, да няма никакъв въпрос и съмнение по отношение на действителните думи и тяхното значение.

Той обходи стаята с поглед, едновременно обгръщащ и замислен. Вдигна ръце до височината на кръста Си с длани насочени нагоре, затвори очи и запя молитва за душите, обединени от Него и мен. Тази сутрин Той ги свързва според Законите на Новия световен ред, в който човешкият дух трябва да се учи да действа в хармония с краткосрочното си материално обкръжение, а вечерта аз – като представител на отмиращия ред, при който древните суеверия и изтърканите кумири често обагрят най-свещите ритуали, но които все пак, бидейки обичайни, трябваше да се спазват, “та да не бъде засегната никоя душа.”

Тази молитва на Абдул Баха, изпята със звуци, ненадминати за мен през целия живот – медено-сладко-

гласни е най-описателната дума, но колко недостатъчна е тя – бе най-яркият от всичките ми спомени за онази вечер. Въпреки че езикът, на който бе изпята, бе персийски и разбира се непознат за мен, аз сякаш разбирах всичко. Толкова живо бе това усещане, че преводът на преводача дойде като шок за мен. Има ли нужда да се превежда език, насочен към духа? Проблясък на разбиране проникна в мен. Може би тук се криеше обяснението на онзи случай, записан през толкова далечния Ден Петдесетница, когато всеки от присъстващите чувал думите на последователите на Христос на своя собствен език.

Има и друга история, която илюстрира същия духовен феномен. Тя е за един неграмотен миньор, който пътувал пеш дълги разстояния, за да срещне Абдул Баха, когато Той бил в Сан Франциско. Този човек, макар и необразован, имал големи духовни качества. По време на срещата той бил напълно омаян, докато отмерените звънки като камбана звуци се ронели от устните на Учителя. Когато преводачът предал откъса на английски, миньорът се стреснал като от дрямка. “Защо този човек прекъсва?”, прошепнал той. Тогава Абдул Баха започнал да говори отново и отново посетителят потънал във внимание. Когато ораторът поспрял и преводачът пак превел, негодуванието на миньора се надигнало: “Защо позволяват на този човек да прекъсва? Той трябва да се махне!”

“Той е официалният преводач,” обяснил седящият до него човек. “Той превежда от персийски на английски език.”

“Ама Той¹ персийски ли говореше?”, отвърнал наивно миньорът. “Но всеки може да разбере всичко, което казва.”

А колкото се отнася до мен – сърцето ми определено бе развълнувано повече от пеещия Глас и леещите се му-

¹ Има се предвид Абдул Баха (бел. пр.)

зикални строфи, отколкото от предадената от преводача версия на сватбената молитва, колкото и красива да бе тя.

“Слава Тебе, о, Боже мой! Наистина този Твой раб и тази Твоя рабиня са се събрали под закрилата на милостта Ти и са съединени чрез Твоето благоволение и щедрост. О, Господи! Помогни им в този Твой свят и Твое царство и отреди им всичките блага чрез добротата и милосърдието Си.

“Направи ги знамения на хармонията и единството, докато свят светува. Наистина Ти си Всемогъщият, Вездесъщият и Севластният!”

Както бе споменато, (стр. 93), бракосъчетаването при Световния ред на Бахаулла се базира на една идея за съдбата на Човека, много по-благородна откогато и да било преди това. Това е така, защото през 1900-те години на християнско учение духовните възможности на хората са се усъвършенствали до момент, в който такава идея за положението на Човека е най-малкото понятна.

Целта на идването на Божиите проявления не е нищо друго освен издигането на човешкото съзнание до по-високи нива. Това е едно от значенията на “Рая”, както се споменава от Божиите пророци.¹ То е същото състояние на съзнанието, до което ученията на вечния дух на Христос, независимо под какво име изгрява Той на хоризонта на историята, възвисяват духа на истинския вярващ.

Следователно е от съществена важност, щото при всяка нова религиозна система вечните принципи, повта-

¹ Виж “Книгата на увереността” от Бахаулла

ряни от всички Божии пратеници, да бъдат така изяснени и обяснени, че да се прилагат ефективно към проблемите на новото време. Затова, когато Иисус се появил, Той отменил закона на Моисей за развода, който макар и съвършено пригоден към номадския живот на евреите и към натрупания им опит от многовековното египетско робство, бил обект на такава злоупотреба при изменилите се условия на Римската държава и свещенослуженето на фарисеите и попове, че се превърнал в подигравка.

Очевидно е, че в наше време преобладава същото дословно съблюдаване на ученията на Христос по този въпрос, а напълно се пренебрегва техния дух. В Америка с нейната по общо мнение християнска обществена уредба, брачната връзка се зачита с по-малка святост, отколкото в която и да е друга държава по света. При последното преброяване на населението през 1930 г. имаше един развод на всеки шест брака. А кой би преброил нарушаванията на брачния клетвен обет; омразата и ненавистта в домовете; разбитите семейни кръгове, които никога не са стигали до съдебната зала? Явно, че това положение е нетърпимо. Ако то продължава така необуздано, може да се стигне до пълно разпадане на семейния живот и съвършено разрушаване на институцията на брака. Всъщност такава разруха вече е започнала в Русия и е заплаха за една или две други държави. А известните като “свободна любов” и “пробен брак” връзки получават признание в някои от нашите собствени образователни институции и даже се проповядват като единственото разрешаване на разпростирания се проблем.

Този проблем е с такова огромно значение, от разрешаването му в такава голяма степен зависи дали заплахата или безопасността ще бъдат заложили в съдбините на хората, че този слуга на Божията Слава събра цялата възможна налична информация по въпроса и представя действи-

телните думи на Бахаулла и Абдул Баха, за да може читателят сам да прецени дали, ако тези Божествени закони влязат в действие, би могло да се постигне по-щастлив социален ред.

На първо място, трябва непрестанно да се помни, че Бахаулла има предвид *световно* обединение и *световен* ред. Освен това за установяването на този Ред се предполага близко общуване на човек с Бога и подпомагане от страна на Най-висшия свят, Светия Дух.

Така в представата за Божието Царство на земята Бахаулла вижда постигнати обединяването на всички раси и народи; премахването на всички предразсъдъци; вродена и страстна обич към Истината, независимо откъде идва; и разпространяването на основно обяснение на тези закони сред всички народи.

Той е обобщил това недвусмислено, обхващайки проблемите на Изтока и Запада; Севера и Юга, оставяйки прилагането на тези принципи на Дома на справедливостта, когато възникнат специални и особени проблеми.

Ако читателят запази това в съзнанието си и направи голямо усилие да се освободи от заблуждението поради многото предразсъдъци, които може да е изпитвал, ще му бъде много по-лесно да оцени мъдростта на Плана на Бахаулла за Новия световен ред.

Това не е лесна задача, защото ние сме естествено готови да приемем като окончателни обичаите и традициите, с които сме се сдобили в момента от историята, през който сме се появили на тази земя. Но ако направим това, означава да пренебрегнем записките от миналото, които показват съвършено ясно неизбежното променяне или премахване на всички човешки институции и общата през вековете тенденция те да се опростяват, пречистват и облагородяват. Съдбата на човечеството е много възвишена и даже законите на Бахаулла не са предложени като

окончателни. Идните хиляда или десет хиляди години ще са свидетели на още по-нататъшен напредък на човечеството по пътя към божественото съвършенство, към което всички Божии пророци са ни призовавали. **“Трябва да сте съвършени така, както вашият Отец в Небесата е съвършен.”**

На този етап в развитието на човешката раса обявените от Бахаулла закони без съмнение задоволяват напълно нуждите на човечеството като цяло. Не може да не се породи една изгряваща надежда, да не се съживи угасващата смелост и да не се разпали отново огънят на Божията любов в изстиналите сърца на онези, които изучават писанията на Бахаулла, обръщайки дължимото внимание на съпътстващото твърдение за божествено основание – тези най-възвишени Слова, призоваващи човека да участва в един социален ред, много по-висш от който и да било предвиждан в миналото.

Имайки предвид това, нека се опитаме да подходим към въпроса за брачните взаимоотношения както ни учи Бахаулла – със сериозно внимание, ако не и с почит, дължими на Учителя, който в името на носеното за хората Послание изстрада всякакви обиди, унижения и мъчения, които изобретателността на двамата жестоки управници и техните народи – шаха на Персия и султана на Турция, можаха да изсипят върху Него в продължение на четиридесет години.

За да може читателят да разбере по-добре твърдението, изказано от Бахаулла, по отношение на Източника на Неговото пълномощие и на целите, към които Той подтиква човечеството, ще цитирам следния параграф от писанията Му, преведен наскоро от Неговия правнук Шоги Ефенди, първият Пазител на бахайската Вярa:

“Първото задължение, предписано от Бог на Неговите слуги, е признаването на Този, Който е Зората на Неговото Откровение и Изворът на Неговите закони, Който представлява Върховното Божество както в Царството на Неговото Дело, така и в света на сътвореното ... Онези, които Бог е надарил с прозрение, с готовност ще признаят, че наставленията, изложени от Бога, са най-висшето средство за поддържането на ред в света и за сигурността на неговите народи. Онзи, който се отвърне от тях, бива причислен сред низвергнатите и глупците. Ние наистина ви заповядахме да се отречете от подбудите на сатанинските си страсти и покварени желания и да не престъпвате границите, които Перото на Всевишния определи, защото те са животворният дъх за всички същества. Моретата на Божествената мъдрост и Божествената реч се надигнаха под полъха на ветреца на Премилостивия. Побързайте да изпиете своя дял, о, проникновени люде!”¹

Ето накратко някои от наредбите по отношение на брака, предписани от “Перото на Всевишния”, които ще ръководят човешката раса през идните хиляда или няколко хиляди години. Отново искам да обърна внимание на факта, че Законодателят има предвид не само една нация, религия или група, а целия свят.

Бахаулла налага брака за всички, а моногамията се приема като единственото средство за удовлетвореност и щастие. Той заклеиява забраната на брак за свещено-

¹ “Подбрани откъси от писанията на Бахаулла”, стр. 258

служителите, което някои религиозни групи от различни вероизповедания изискват. Той казва: “Моята заповед е да отглеждате деца, които да ме споменават сред слугите Ми.”

Бахаулла е отредил, щото бракосъчетаването да зависи първо от съгласието на двете страни, както и от съгласието на родителите на двамата, защото “Той желае между всички Божии слуги да съществува обич, привързаност и единство, и по-малко омраза и ненавист да има между тях.”

Препоръчва се заплащане на зестра от младоженеца на младоженката и Бахаулла посочва количеството, което е доста малко. Целта очевидно е да се избегне чувството на абсолютна зависимост на съпругата от съпруга. Това е особено важно за страните от Ориента.

При разногласия между съпруга и съпругата, при което може да възникнат никакви противоречия и омраза, той не трябва да се развежда с нея, а да изчака една година, защото “ароматът на любовта може пак да започне да се излъчва от тях.” Ако обаче след изтичането на това време “не се разпръсне ароматът на любовта”, разводът е позволен.

Абдул Баха писа следното в едно писмо до бахаите в Америка:

“Приятелите (бахаите) трябва строго да се въздържат от развода, ако не се яви нещо, което да ги принуди да се разделят с оглед на взаимната им нетърпимост. В този случай със знанието на духовния съвет те могат да се решат на развод. Но трябва да бъдат търпеливи и да изчакат цяла година. Ако в течение на тази година помежду им не се

възстанови съгласието, разводът им може да бъде осъществен. ... Основите на Божието Царство лежат върху хармонията, любовта, единението, близостта и съюза, а не на разногласието – особено между съпруга и съпругата. Ако единият от тях е причина за развод, той несъмнено ще изпадне в големи затруднения – ще стане жертва на ужасни беди и ще изпитва страшно угризение на съвестта.”¹

Бахаулла съветва хората да не следват материалната си същност, защото тя ги подтиква към прегрешения и нечисти дела, а по-скоро да следват Владетеля на всички неща, Който им заповядва да бъдат добродетелни и праведни. Това постоянно споменаване на Върховния Закон, съчетано със съчувствено разбиране на човешките слабости, прави изучаването на Неговите Писания силно завладяващо. Човек напразно търси в законовите книги от миналото и настоящето подобна атмосфера на смесица от властност и обич. В Моисеевия Закон няма и намек за такова нещо. А тук сякаш Проповедта в планината бе сведена до сборник от закони, наложени на хората с нежна ръка. На това се дължи доказателството не само на божествения му първоизточник, но и на решителното му приемане от света. Защото когато са призовани както сърцето, така и разумът на човека, той по необходимост застава на страната на предложения Закон. В илюстрация на този призив Бахаулла настоява щото съпругът, когато предприеме продължително пътуване и е далеч от съпругата си, да я осведоми с подробности за него и да определи времето на завръщането си. “Ако той изпълни обеща-

¹ Цитирано в “Бахаулла и Новата ера” от Джон Е. Есълмонт

нието си, ще е сред онези, които са изпълнили нарежданията на своя Господ и ще бъде записан чрез Перото на заповедите като праведен.” Ако някаква истинска причина предотврати завръщането му, той трябва да осведоми съпругата си и да направи всичко възможно да се завърне. Ако това не бъде направено, тя трябва да изчака девет месеца и когато те изтекат, ще бъде свободна да избере нов съпруг. *“Но по-добре ще е, ако тя е търпелива, защото Бог обича търпеливите.”*

Ако през тези девет месеца на очакване пристигне вест от съпруга ѝ, тя трябва да бъде сърдечна и милостива, защото Той желае да съществува мир и сговор между Неговите слуги. “Внимавайте да не се породи упорство помежду ви.”

Представете си съдилищата на бъдещето, когато такава атмосфера съществува. Ако читателят е готов да се усъмни, че такова нещо някога е възможно, аз не бих го винил. Едва ли някой може да се съмнява повече от мен. И все пак аз открих в Божествените Слова на Бахаулла не само красота и мъдрост, но и жива вътрешна сила, която господства над човешкото сърце и воля. Фактът, че няколко милиона хора по света са се присъединили вече към Неговите учения и Закони, често жертвайки имуществото и живота си дори, може да се смята поне като една малка причина да се надяваме, че в някой не много далечен ден голямото мнозинство от здравомислещи хора ще приеме и приложи в живота тези божествени наставления.

По отношение на условието да се изисква съгласието на родителите на двете страни при сключване на брак, Абдул Баха е писал в отговор на едно запитване, че това съгласие трябва да се получи *след* като вече е постигната взаимно удовлетворяваща за двамата участници спогодба. Родителите нямат право да се намесват преди това. По този начин се отменя обичайната за Ориента практика,

според която родителите уреждат брака често без съгласието или желанието на най-заинтересованите лица. Той пояснява по-нататък, че в резултат на това условие обтегнатите взаимоотношения между сродените чрез брака семейства, които са станали пословични за християнските и мюсюлманските страни, са почти непознати сред бахаите и разводите са също рядко срещани.¹

Много са изказванията и писанията на Абдул Баха по тази тема. Следващите цитати са едни от най-важните:

“В тази Най-милостива епоха невежествените предразсъдъци са напълно премахнати. Бахайският годеж представлява съвършена връзка и пълно съгласие на двете страни. Те обаче трябва да проявяват най-голямо внимание и да опознаят взаимно характеристиките си, а здравият договор помежду им трябва да се превърне във вечна връзка и тяхна цел да бъде безкрайното влечение, приятелство, единение и живот.”

“Младоженецът трябва да каже пред шаферите и някои други гости: “Наистина ние сме доволни от Божията Воля.” И младоженката да се присъедини: “Наистина ние сме удовлетворени с Божието желание.”¹ Това е бахайският брак.

Послания на Абдул Баха, стр.325

“По отношение на бракосъчетаването – знайте, че законът за женитбата е вечен. Той няма никога да бъде отменен или променен. Това е едно Божествено Творение и няма и най-малката вероятност

¹ “Бахаулла и Новата ера” от Джон Е. Есълмонт

това Божествено Творение (женитбата) да бъде заменено или променено.

Послания на Абдул Баха, стр. 474

“Сред повечето народи по света женитбата се състои във физическа връзка и съюзът и взаимоотношенията са временни, защото е предопределена и отредена физическа раздяла накрая. Но женитбата между хората на Баха трябва да се състои както от физическа, така и от духовна връзка, защото и двамата са разпалени от виното в една чаша, привлечени са от един Несравним образ, съживени са от един живот и са озарени от една Светлина. Това е една духовна връзка и непрестанен съюз.”

“По същия начин те са свързани заедно със здрави и нерушими връзки във физическия свят. Когато между двамата съществува сродство, единство и съгласие от физическа и духовна гледна точка, това е истински съюз и поради това е вечен. Но когато съюзът е чисто физически, несъмнено той е временен и накрая раздялата е неизбежна.”

“Затова, когато хората на Баха пожелаят да влязат в свещен брачен съюз, между тях трябва да съществува вечна близост, идеални взаимоотношения, духовно и физическо единство на мислите и разбиранията за живота, така че през всички етапи на съществуването и във всички Божии светове този съюз да пребъде во веки веков. *Защото този Съюз е Лъч от Светлината на Божията любов.*”

“По същия начин, ако душите станат истински вярващи в Бога, те ще открият, че са въведени в

¹ В по-новите преводи на бахайските писания тези клетвени слова са еднакви и за двамата младоженци. Те гласят: “Ние всички наистина ще живеем според Божията Воля.” (бел.пр.)

това възвишено състояние на сродство, че са станали проявители на Обичта на Милостивия и са оживени от Божията Любов. Несъмнено този съюз и сродство са вечни.”

“Душите, които пожертват себе си, които се откъснат от несъвършенствата на човешкото царство и се освободят от оковите на този мимолетен свят, несъмнено ще открият съвършена връзка и щастие във Вечния Рай и в сърцата им ще засияе великолепието от лъчите на Божествения съюз.”

(Подписано) Абдул Баха Абас

В първите два избрани откъса може да се забележи, че се набляга върху вечността на истинския брачен съюз. Едно внимателно прочитане на третия откъс би довело до откриването на три начина, чрез които може да се постигне такъв безкраен съюз: (а) Когато двете души, в олтаря на чиито сърца гори огънят на Божията любов, открият тази любов отразена един в друг, така смесеният пламък ще се превърне в един огън. (б) Когато две души са свързани във физически съюз, но бъдат озарени след това от Вечната любов, този съюз също ще се превърне във вечен. Веднъж Абдул Баха писал следното във връзка със запитване на една жена бахай, която била омъжена за небахай или щяла да се омъжи за такъв: “Такъв брак е разрешен, но госпожица трябва денем и нощем да полага неимоверни усилия, щото да може да напътства съпруга си. Не трябва да си отдъхва, докато не го направи свой духовен, както и физически партньор в живота.”

(в) Последният откъс се отнася до онези души, които не могат да намерят в този свят своя истински духовен другар и останат лишени в преходния земен свят от тази огромна радост. На тях Той казва: “Ако се откъснете от

мимолетния свят и от несъвършенствата на човешкото царство, великолепието на Божествения Съюз несъмнено ще засияе в сърцата ви и ще откриете свършената връзка и щастие във Вечния Рай.”

Говорейки за същността на любовта, Абдул Баха казва:

“Има само четири вида обич:

(а) Обичта на Бога към Неговото Творение – Собственото Му отражение в огледалото на творението. Чрез един единствен лъч от тази Любов се появява всяка друга обич.

(б) Обичта на Бога към Неговите чеда, Неговите слуги. Чрез тази любов човек е надарен с физическо съществуване, докато чрез Дъха на Светия Дух – същата тази Любов – той получава вечен живот и се превръща в образ на Живия Бог. Тази любов е началото на всяка обич в света на творението.

(в) “Обичта на човека към Бога. Това е притегателната сила към Божественото слово, входът към Божието царство, получаването на Божествената доброта и озарение чрез Светлините на Царството. Тази обич е източник на всяка филантропия. Тя кара човешкото сърце да отразява лъчите от Слънцето на Същността.

(г) “Любовта на човек към човека. Любовта, която съществува между вярващите в Бога, породена от идеала за единство на духовете. Тази обич може да се постигне чрез познанието за Бога, така че хората да виждат отразената Божествена любов в сърцата на другите. Всеки вижда в другия Божията красота, отразена в душата, и откривайки

еднаквост, те биват привлечени един към друг с обич. Тази любов ще превърне всички хора във вълните на едно море, звездите на едно небе, плодовете на едно дърво.”

“Но обичта, която понякога съществува между приятели, не е истинска обич, защото подлежи на промени. Когато задухат ветровете, слабите дръвчета се превиват. Ако вятърът е източен, дървото се накланя на запад; ако вятърът се обърне от запад – дървото се накланя на изток. Такъв вид обич се поражда от случайни житейски условия. Това не е любов. То е просто запознанство и подлежи на промени.”¹

Почти е невъзможно да се четат тези божествени Слова, без да се зароди в сърцето вътрешното убеждение, че този Човек през тази религиозна епоха е бил въведен в нов и непознат досега свят – света на Същността, света на Духа. Няма въображение, което да обхване човешкия свят и предстоящия социален Ред, когато той бъде наситен с този Дух, когато бъде озарен от това най-висше Слънце.

И когато видим Светлината, проявена в самия живот на Абдул Баха; когато пред очите ни бъдат изцяло изразени силата и красотата на тези идеали; когато ни бъде казано със Слова, изпълнени с несравнима красота и мъдрост, че такъв живот може да бъде постигнат от всички, които се подчинят на Лъчите на Върховната Любов – как се съживява сърцето, за да осъзнае това преживяване, и се призовава на помощ волята според възможностите на

¹ “Мъдростта на Абдул Баха”, стр. 167-168

всеки, за да се осъществи това Царство на Любовта на земята!

Многото обръщения на Абдул Баха към *децата* на Новия ден карат ума да се замисли най-дълбоко. Позоваванията Му към тези деца, особено когато са родени от такъв небесен съюз като вече обяснения, са много и са прекрасни. Когато се вземат под внимание заедно с предишните откъси за брака и неговия вечен съюз, може да се постигне макар и бегла представа за това, какво би било човешкото общество, когато бъде установен Световният ред на Бахаулла. Но тук има място само за два или три цитата:

“Тези деца не са нито от Изтока, нито от Запада, нито азиатски, нито американски, нито европейски, нито африкански. Те са деца на Царството. Техен дом е Раят и убежището им – Царството Абха.”

*Послания на Абдул Баха,
том III, стр.64*

“Новороденото бебе в този Ден ще превъзхожда и най-мъдрия, най-уважавания човек от днешното време, а най-низшите и най-неуките от този период ще надминават в разбирането си и най-ерудираните, най-съвършени богослови от днешната епоха”.

*Баб до Своите последователи,
“Вестителите на зората”, стр. 94*

“Заповядано ти е да кърмиш децата си от гръдта на Божията Любов; да ги подтикваш към духовни неща – да се обърнат към Бог и да постигнат в

света на човечеството подобаващи обноси, най-добри качества и похвални добродетели; да изучават науки с най-голямо прилежание, та да станат духовни, набожни и привлечени от аромата на светостта още от детството си и да растат с религиозно, духовно и набожно възпитание.”

Абдул Баха

ДЕТСКА МОЛИТВА¹

О, Господарю мой! О, Господарю мой! Аз съм дете на крехка възраст. Закърми ме с гърдата на Твоео милосърдие, възпитаи ме в пазвата на Твоята обич, изучи ме в училището на Твоео ръководство и укрепи ме под сянката на Твоята доброта. Освободи ме от мрака, превърни ме в ярка светлина; предпази ме от беди, направи ме цвете в Твоята Розова градина; позволи ми да бъда слуга на Твоя праг и надари ме с нрава и същността на праведните; превърни ме в източник на доброта за човешкия род и увенчай главата ми с диадемата на Вечния живот!

Наистина Ти си Силният, Могъщият, Зрящият, Чуващият!”

Абдул Баха

¹ От “Бахайски молитвеник”

ГЛАВА ОСМА

С Абдул Баха в Дъблин, щата Ню Хампшър

**“НАЙ-СЪВЪРШЕНИЯТ ДЖЕНТЪЛМЕН, КОГОТО
НЯКОГА СЪМ ВИЖДАЛ”. СЪВЪРШЕНИЯТ
УЧИТЕЛ. ДУХОВНИЯТ ВОЙН. ПРИКАЗКА.
“ТЕБЕ ПОДОБАВА ДА ПРОЯВЯВАШ СВЕТЛИНА”.
ДАРЪТ. ПЪРВОТО ПОСЛАНИЕ.**

“Дойдохме тук, за да работим и да Служим, а
не за да се наслаждаваме на въздуха и пейзажа.”

*Абдул Баха в Дъблин,
щата Ню Хампшър*

През месец август същата година, когато за мен се откри един Нов свят, получих покана да гостувам на Абдул Баха в Дъблин, щата Ню Хампшър.

Една от вашингтонските приятели, в чийто дом Абдул Баха бе изнасял беседи няколко пъти, Му бе предложила да използва голямата къща в прекрасния ѝ имот в Дъблин. Тъй като тази къща бе доста препълнена с пер-

сийските и американските приятели, които Го придружаваха, Той бе наел стая в Дъблин Ин. Аз прекарах там известно време с Него през съботата и неделята на 9 август 1912 г.

Дъблин е красив летен планински курорт, където всяка година се събира голяма колония от богати интелектуалци от Вашингтон и други големи градове. Престоят на Абдул Баха там в продължение на повече от три седмици предостави още едно доказателство за Неговата уникална способност да се адаптира към всякакво обкръжение; за доминиращата Му скромност сред всякаква група хора, които въпреки че сякаш следваше, в действителност Той ръководеше; за проявяваното от Него всеобхватно познание.

Представете си, ако можете, този Ориенталец, токущо освободен от повече от петдесетгодишно изгнание и затворничество, поставен ненадейно в среда, която символизира най-внушителната култура на западния свят. Човек логично би предположил, че нищо в Неговия живот не Го е било подготвило за такъв момент.

През младежките Си години Абдул Баха не бе получил академично и научно образование. Нито пък през ранното Си възмъжаване е бил учен на такова изтънчено общуване. През зрялата Си възраст не е имал удобствата и свободното време, които благоприятстват развитието на ума.

Точно обратното. Както вече се опитам да опиша, животът Му е бил непрекъснато подлаган на всякакви трудности и лишения от материална гледна точка. Тъмниците и веригите са били Неговият жребий. Неговата участ – нередките мъчения, връзване в тежки дървени окови или подлагане на всякакви унижения, които безсърдечните тъмничари са могли да измислят. Единствените Му книги – Библията и Корана.

Как тогава би могло да се обясни, че в тази нова среда Той не само общуваше без никакво стеснение и смущение с тези най-висши продукти на богатството и културата, но и буквално ги засенчваше в избраните им области на познание.

Без значение каква тема се повдигаше, Той се чувстваше съвършено на място при обсъждането ѝ и винаги се усещаше стаената скромност и любящо отношение към мнението на останалите. И преди съм споменавал за постоянната Му вежливост, но това наистина е нещо повече от обикновеното значение, което се поражда в съзнанието на хората от Запада във връзка с тази дума. Същата дума на персийски включва в себе си и почит, както и уважение. Той “виждаше Лика на Своя Небесен Отец във всяко лице” и почиташе неговата душа. Как би могъл човек да бъде неучтив, ако подхожда по такъв начин към всекиго!

Съпругът на домакинята на Абдул Баха в Дъблин, който никога не обяви, че е вярващ, имаше много възможности да се среща и разговаря с Учителя. Когато го попитах за впечатлението му от Абдул Баха, той отговори след кратко замисляне: “Мисля, че Той е най-съвършеният джентълмен, когото някога съм познавал.”

Помислете си само. Това бе мнението на човек с наследено огромно богатство; с обширна и задълбочена култура, свикнал да съди хората според изтънчени стандарти и за когото думата “джентълмен” означаваше всичко, което за него бе достойно за най-голямо уважение. А тази дума бе използвана от него за човек, който твърде вероятно никога през дългия Си живот на затворничество не бе чувал да се използва за Него.

Човек би могъл да придобие бегла представа, ако се замисли дълбоко върху този твърде знаменателен факт, разсъждавайки над това, което Бахаулла е имал предвид, казвайки: “Коренът на всяко познание е познанието за

Бога.” И отново: “Знанието е едно – невежите са го размножили.” Може би е вярно, както Той често е повтарял, че единственият истински Живот е този на духа и когато човек се движи, живее и мисли непрестанно на духовно ниво, всички неща – и велики, и дребни, се извършват със съвършенство.

При многото ми контакти с този Господар на живота определено никога не съм забелязал Той да не е проявявал най-висше качество на обноси и поведение, било то в царството на материалното действие или на интелектуалното и духовно учение.

Спомням си за едно обедно празненство в Дъблин, на което дойдоха няколко от летовниците, за да се срещнат с Абдул Баха. Присъстваха един известен учен, двама добре познати артисти, всепризнат лекар, и всички петнадесет или двадесет човека, които бяха дошли, произлизаха от средата на повече от едно поколение богатство и култура. Може ли да се измисли по-ярък контраст с живота, който Абдул Баха бе живял?

Домакинята, която беше посетила Учителя в Ака, докато Той беше все още затворник там и чийто живот се бе изцяло променил чрез духовния ѝ контакт с Него, ми беше говорила за това събиране няколко пъти. Естествено тя искаше поне до известна степен нейните приятели, които срещаше от години в социалния живот на Вашингтон, Балтимор и Ню Йорк, да се запознаят с Учителя, но душата ѝ тръпнеше от притеснение. Тези мъже и жени не бяха склонни към религиозни размисли. Всъщност няколко от тях бяха явни агностици и всички бяха незаинтересовани от този аспект на живота.

Тя разбира се искаше празненството ѝ да е успешно, но повече от всичко желаше тези приятели да могат да получат представа, па макар и слаба представа, за този Свят на същността, към който я бе подтикнал Абдул Баха.

Тя ми беше казала, че се чуди как Абдул Баха ще се справи със ситуацията, защото знаеше много добре, че тя няма да играе никаква роля в протичането на срещата. Абдул Баха беше винаги Стопанинът. Неговият глас бе властващият.

Аз присъствах на това събиране, но съвсем малко от истинската му значимост достигна до съзнанието ми по онова време. Имам спомена за едно типично обедно празненство, където се беше събрала малка група от обществена интелигенция, за да се срещне с достойна за внимание личност.

Вечно чудо за мен е колко слабо разбирах какво наистина се случваше, като си спомням сега онези месеци, през които напълно незабелязано за мен дверите към духовната свобода се бяха бавно отворили широко! Сега виждам колко огромна е задачата да се отворят очите на слепия, за да прогледне. Не е чудно, че Господ Христос се чудеше, че онези, на които говореше и към които се усмихваше, въпреки че имаха очи, уши и сърца – не виждаха нищо, нито чуваха, нито разбираха. Нищо чудно, че традициите са ни предали объркаността на мисленето, което сигурно е измъчвало онези, пред които са били дадени чудодейните откровения, надарени с духовен взор. За тях, както и за нас, много често физическото зрение бе голяма благословия, а загубването му – най-голямата трагедия; възстановяването му – най-великото чудо. Но за Иисус и всички истински Зрящи, физическото зрение е слепота в сравнение с Взора на Духа. Абдул Баха го нарича виждане чрез “Божествената Светлина” и казва:

Търси с цялото си сърце тази Небесна Светлина, за да можеш да разбереш Същността, да можеш да познаеш тайните на Бога, та скритите

пътища да могат да станат явни пред очите ти. Чрез помощта на тази сияйна Светлина се разкриват всички духовни тълкувания на Светите Писания, проявяват се скритите неща от Божията вселена и ние можем да разберем Божествените цели за човека.”¹

Наистина е чудо на чудесата, че изобщо някога слепите земни очи на хората се отварят за Света на Същността.

Повечето от присъстващите на този обяд знаеха нещичко за живота на Абдул Баха и вероятно очакваха реч от Него за бахайското Дело. Домакинята бе предложила на Учителя да говори за Безсмъртието. С напредването на храненето и след като обичайните сред вежливото общество любезности бяха споменати, домакинята направи въвеждащо изказване, както тя си мислеше, та Абдул Баха да може да започне да говори за духовни неща.

Той откликна със запитване дали може да каже една история. Разказа ни една от ориенталските приказки, каквито знаеше много и в края ѝ всички се смяха от все сърце. Ледът бе разчупен. И другите гости заразказваха истории, за които анекдотът на Учителя им бе напомнил. Тогава Абдул Баха с искрящо от щастие лице разказа друга история, и друга. Смехът Му звънтеше из цялата стая. Той каза, че ориенталците имат много такива анекдоти, които илюстрират различни страни на живота. Много от тях са изключително смешни. Хубаво е човек да се смее. Смехът е духовна отмора. Когато бил в затвора, каза Той, при изключителни лишения и трудности, всеки от тях разказвал в края на деня най-абсурдната случка, която се

¹ “Мъдростта на Абдул Баха”, стр. 62-63

била случила. Понякога било трудно да се сетят за такава, но винаги се смеели, докато започнали да се стичат по страните им сълзи. Щастieto никога не зависи от материалното обкръжение, каза Той. Иначе тези години в затвора биха били толкова тъжни. А така те са били винаги в най-висше състояние на радост и щастие.

Това беше единственото споменаване, което Абдул Баха направи във връзка със Себе си и с Божествените Учения. Но над разпръснатата преди обяда група се разнесе мълчание и почит, каквито никаква научна лекция не би могла да породи у тях.

След като си заминаха гостите и Абдул Баха се канеше да тръгне към хотела си, Той се приближи до домакинята и я запита с леко закачлива усмивка дали е доволна от Него.

Тя никога не можеше да разказва за този завършек на празненството без дълбоко вълнение.

Същата неделна утрин Абдул Баха трябваше да говори в унитариянската църква, но ми беше загатнал, че би желал да разговаря с мен преди църковната служба. Ето защо около девет и половина сутринта аз Го чаках в една от просторните самостоятелни приемни на хана.

Събитията от този ден са едни от най-ясните ми спомени, свързани с Учителя. По това време – около четири месеца след като Го бях срещнал за първи път и седем месеца след като бях чул за това световно движение, бях както изглежда все още почти толкова далеч от каквото и да е истинско разбиране за какво става въпрос, колкото и преди това. Постоянно се мятах в бурното Море на Духа – сграбчван за кратко време от надигането на този разбушван океан на Истината и заслепяван за момент от Светлината на Светилото на Същността. Но само за момент. След това падах отново сред вълните и се скривах от Светлината. Винаги, когато се появяваше озарението, аз

се прилепвах за него и си казвах дълбоко в сърцето: “Този път не ще Ти позволя да си отидеш.” И винаги, когато тъмнината се затваряше около мен, агонизиращото ми сърце настояваше: “Светлината изчезна завинаги. Това беше само една мечта, породена от напразни надежди.”

Говорих вече за този вътрешен смут. Споменавам го отново, надявайки се, че и други борещи се души може да открият в анализирането на моите преживявания някаква идея за подобно анализиране на своите собствени души. Защото този слуга е напълно убеден, че всяка стремяща се душа трябва да се пребори с подобни неща. А борбата никога не свършва, “няма никакво спиране в тази Война.” Защото всяка спечелена битка отваря по-широко бойно поле срещу никога незаспиващия враг, наречен Себичност, и срещу този несигурен¹ свят.

Често през онези дни на ранно откриване на този факт, оприличавах тази борба с голямата война между народите, която още тогава тътнеше на Балканите. Тъй като точно като войника, който потъва в своя бруствер, когато удари решителния час и през ада на изстрелите и снаряженията се хвърля срещу врага и напредвайки до колкото може, се *окопава и установява*, никога не предавайки, никога неизоставяйки вече спечелените позиции, така и духовният войн укрепва всяка стъпка, всеки метър земя, никога не поглеждайки назад. Той не забравя никога, че далеч напред е главната твърдина на неприятеля, неговата база със запаси, неговата столица – градът на себичността и страстта, *привързаността към този свят*. Докато тази твърдина не бъде напълно разрушена и не бъде достигната “здро̀во укрепената крепост” на Божията Воля и Неговото желание, никакъв постоянен и почтен Мир

¹ В бахайската терминология това означава света около нас, който ни притиска, ограничава и така отвлича вниманието ни, че сме готови да забравим Бога.

не може да бъде осигурен. И той не забравя, че има Главнокомандващ, който направлява Войната и че “Ангелите от Върховното Войнство” му помагат. Знае, че крайната победа е сигурна.

През тези ранни и ужасни дни на борба понякога бях готов да се предам. Не беше лесно да се изправам пред високомерните забележки на моите колеги свещеници; враждебните критики на моето семейство и приятели; охладняващото благоразположение на влиятелните членове на моето паство. Един от колегите ми свещеници ме попита един ден: “Ти още ли бахайстваш?” А член на собственото ми семейство каза, че съм патологичен случай и имам нужда от лекар.

Не мога да кажа защо не се предадох. Предполагам, че причината беше частично в това, че не разбирах накъде води Пътеката. Ако по онова време знаех какво ме очаква през идните пет или седем години, ако тръгнах напред, силно се съмнявам, че смелостта ми щеше да е достатъчна, за да му се противопоставя.

От друга страна, кратките зървания на Божията Слава, които получавах от време на време; откритите за първи път възможности за човешко познание; неизразимото щастие, което ме заливаше, макар и за кратки моменти, бяха отплатата за всички изоставени позиции. Бях “в Божията власт.” Когато потъвах в дълбините и тъмнината отново ме обхващаше, това беше толкова непоносимо, че бях принуден да търся пак Светлината. Не можех да се предам, дори и да исках.

Доста по-късно, когато помагах на един приятел, който беше сред мъките на подобна борба, аз съчиних следната малка приказка като илюстрация:

“Имало едно време един пътник, който се загубил в дивата пустош.

Сякаш в продължение на безкрайни векове се скитал той безнадеждно.

Нямало никаква пътека; нито слънце, по което да се ориентира. Трънаците разкъсвали тялото му, безмилостните ветрове и дъжд изсипвали върху него гнева си. Нямал си човекът никакъв дом.

Тогава, когато надеждата го напуснала, той неочаквано се изкачил на една планина с изглед към прекрасна долина, в която бил разположен божествен палат – Домът на най-съкровениите му мечти.

С неизразима радост той се втурнал, за да влезе в него.

Но едва стъпил в околностите на палата и желязна ръка го сграбчила за врата – отново се намерил той сред ужасната дива пустош.

Но този път човекът имал надежда. Бил видял своя дом.

И със смелост, непозната до тогава, се отправил да го търси.

Бил много по-внимателен вече. Търсел следите на Пътеката.

И се стремял да прозре през всеобхващащия мрак проблясъците на светлината.

И след изтощително търсене, отново съзрял той своя дом.

Но по-внимателен бил този път. Не се втурнал да влезе.

Огледал как е разположен. Ориентирал се по слънцето.

И тихо го повели навътре благоговейните му нозе.

Но уви! Желязната ръка отново го откъснала от обичния дом и пак се намерил той обратно сред онази просторна дива пустош.

Но този път сърцето му изобщо не изпаднало в униние.

Той имал своя ориентир! И с огромна радост се отправил отново в своето търсене.

Но този път започнал да бележи дръвчетата, та да може да намери пътя си и следващия път.

Небето се разяснявало над него и слънчевите лъчи му помагали.

И скоро, много по-скоро от преди, той пак открил своя дом и влязъл.

Този път се чувствал по-спокоен и сигурен.

Този път не се страхувал от властната ръка.

А когато тя дошла и го сграбчила, и отново се намерил сред онази противна дива пустош на светските неща, той се отправил с бързи и сигурни стъпки отново в своето търсене.

Слънцето вече сияело по-ярко. Птичи песни стигали до слуха му.

И този път той победил Пътеката. Разкъсал препречващите се хрусталаци.

Защото знаел добре, че ще трябва да отъпче своята пътека напред-назад, докато е на този свят.

Но той бил намерил своя дом и когато човешкият тътен го обърквал, и когато мракът го обгръщал, се втурвал обратно от себичността към Бога.”

Онази неделя с Абдул Баха в Дъблин бе един от моите Светли дни. Той дойде в стаята, където го чаках и ме прегърна, питайки ме дали съм добре и щастлив. Каза ми, че ние винаги трябва да сме щастливи, защото е невъзможно да живееш в Духовния свят и да си тъжен. Бог желае щастие за всичките Си създания. И тази радост е отредена особено за човека, защото той има възможността да разбере Същността. Светът на духовността е отворен за него, но не и за по-низшите царства на природата. Човек е способен да завладее природата чрез силата на тази духовна енергия и да подчини нейните сили на своята воля. Бог е изпращал Своите Пратеници през всичките тези векове, за да помогне на хората в това им начинание. Аз не мога да си спомня, разбира се, точните думи,

но идеята Му и породената атмосфера на Истинност са незаличимо запечатани в моето съзнание.

По време на този разговор аз Го попитах отново, както често бях правил, защо трябва да вярвам в Бахаулла като най-новия и всемирен сред тези Пратеници.

Той ме изгледа продължително и проучващо. Усмивката Му се разшири. Сякаш отново се наслаждаваше на някаква прекрасна ситуация, която си имаше своята весела страна. После пак стана любящо сериозен. След доста продължително мълчание Той каза, че не е дадено всекиму да говори на хората често за Негово Светейшество Христос. Аз би трябвало да благодаря на Бога всекидневно за тази велика щедрост, защото хората напълно са забравили чистите учения на тази “Същина на Откъсването”. Абдул Баха отбеляза, че Негово Светейшество Бахаулла говори за това в “Книгата на увереността” и че аз трябва внимателно да я изуча. В тази книга е обяснено как звездите от Небесата на Откровението на Христос са се изсипали на земята на светските желания. Споменаването на Бог се е било превърнало в празно Име за човешките езици, а Святоото Му Слово – в мъртви букви. Това са обстоятелствата, които Христос има предвид, когато говори за “гнета или бедствието през Последните Дни.” Какво по-голямо бедствие можем да си представим от това, при което самозваните човешки водачи се намират сред непрогледна тъмнина!¹

“Слава Богу, че ти търсиш Светлината”, продължи Абдул Баха. “Тебе подобава да проявяваш Светлина; да изразяваш с думи и дела чистите учения на Негово Светейшество Христос. Сред горделивите трябва да сме скромни; сред скромните – съчувствени; сред невежите – да бъдем като ученик пред своя учител; сред грешните – да бъдем като най-големия от всички грешници. Бъди

¹ Виж “Книгата на увереността” от Бахаулла

благодетел за бедния; баща за сирака; син за стареца. Следвай не водачите на сектантската теология, а Проповедта в планината. Търси не земни облаги, а по-скоро приеми бедствията и страданието в служба на Него, както първите Му ученици бяха направили.”¹

Той ми се усмихваше с такава божествена лъчезарност, че аз седях омаян и завладян от неописуемо вълнение. След това замълча и притвори очи. Мислех си, че е изтощен, което несъмнено бе вярно, защото непрекъснатите Му ангажменти Му позволяваха съвсем малко почивка. Но по-късно ми стана ясно, че Той се е молил за мен.

Аз бях също неподвижен. Как можех да проговоря?! Бях в свят, откъснат далеч от обичайните ми чувства. Струваше ми се даже, че е възможно да бъде така, както Той бе отредил в тези благословени мигове. Знаех със сигурност, че това бе, което трябваше да правя и за първи път ме озари проблясъкът на убедеността, че не трябва да се спирам, докато не достигна това състояние и положение, към което Той ме призоваваше, ако не в този свят, то в някой друг!

След малко Абдул Баха отвори очите Си, усмихна се отново и каза, че всички, които истински търсят – намират; вратата към Света на Същността не е никога залостена за онези, които чукат на нея търпеливо. Това е Денят на изпълнението.

Самата атмосфера на тази традиционна хотелска стая сякаш бе наситена със Светия дух. Поседяхме тихо за известно време и след това дойде съобщение, че трябва

¹ Виж “Подбрани откъси от писанията на Бахаулла”, стр. 222-223

ва да тръгваме към църквата. Той ме прегърна отново и ме остави.

Аз поседях сам още малко, опитвайки се да се приспособя отново към заобикалящите ме неща, защото наистина бях пренесен в един друг свят.

След това дойдоха няколко приятели да ме поканят да ги придружа до църквата и да чуем беседата на Учителя.

Не си спомням каква беше темата Му, нито пък каквато и да е дума от нея. Целият ми спомен е за тихата новоангликанска църква, претърпаните пейки и Абдул Баха на сцената – Неговата кремава аба, бялата Му коса и брада, лъчезарната Му усмивка и почтително поведение. И Неговите жестове! Никакъв догматичен удар с ръка, никакъв заплашително вдигнат пръст, никакви поучителни наставления. А постоянно насърчаващи, насочени нагоре движения на ръцете, сякаш Той действително би ни издигнал с тях. И гласът Му! Като звънка камбана с най-прекрасен тембър – никога висок, но с такава всепроникваща способност, че даже стените на залата сякаш трептяха с нейната музика.

Въпреки това си спомням, че онова, което Той каза, ме бе впечатлило със силата на въздействието на Божествената истина. Нямахме никакво съмнение в съзнанието ми за властността, с която Той говореше. Наистина – нито знак!

Спомням си, че когато излязох от църквата и се присъединих към няколко нюйоркски приятели, които бяха сред публиката, аз се обърнах към един от тях:

“Сега поне знам – вече никога не ще се съмнявам и разпитвам.”

Уви! Говорех прибързано. Много месеци предварително. Схоластичното ми възпитание бе твърде дълбоко вкоренено. Навикът да завися през целия си живот от книжното познание, което както казва Бахаулла, бе “об-

хванало света като мрачна прах”¹, не можеше лесно да се разбие.

Онази вечер почувствах, че още веднъж трябва да говоря с Абдул Баха. Сърцето ми бе твърде много преизпълнено с благодарност, за да мога да заспя, без да съм я изразил пред Него. И така аз очаквах Той да се прибере в хана след края на Своя ден. Беше доста късно, когато най-после Го видях да се изкачва бавно по стълбите към Своята стая.

Не мога сега да повярвам, че съм имал дързостта да Го последвам. Той беше вече в стаята Си, когато стигнах до нея и бе затворил вратата. Не знам какво ми даде сили да почукам, но аз почуках и Той отвори. Не знаех какво да кажа. Той ми махна да вляза и ме погледна сериозно. Аз запелтечих: “Ще се помолите ли с мен?”

Той кимна и аз коленичих, докато Той постави ръцете Си върху главата ми и запя на персийски една кратка молитва. Всичко продължи само три минути. Но тези минути ме изпълниха с покой, какъвто никога не бях изпитвал.

Преди да приключа с разказа за преживяното в Дъблин, искам да спомена един случай, на който не бях свидетел, но ми бе разказан от жена, която била там. Тя била наела стая в същия хотел по времето, когато Абдул Баха бе там. Една ранна утрин се обличала и случайно зърнала през прозореца Абдул Баха да върви напред-назад и да диктува на секретаря Си. В този момент покрай хана минавал някакъв възрастен човек, който бил облечен ужасно. Абдул Баха изпратил секретаря Си да го повика.

¹ Из “Седемте долини” от Бахаул्ला

Учителят пристъпил към човека и поел ръката му, усмихвайки се и гледайки в лицето му, сякаш поздравявал приятел. Човекът бил много парцалив и мръсен. Панталоните му били страшно кирливи и едва покривали крайниците му. Абдул Баха поговорил с него за малко, а лицето Му било самата усмихваща се благословия. Той сякаш се опитвал да развесели стария човек, върху чието лице накрая се появила бегла следа от усмивка, но твърде мрачна. Очите на Абдул Баха огледали клетата фигура и нежно се усмихнали. Той казал нещо във връзка с това, че панталоните на стария човечец не са му особено полезни и този недостатък трябва да се коригира.

Било много рано сутринта и улицата била пуста. Моята приятелка видяла как Абдул Баха пристъпил под навеса на верандата и затършувал нещо около кръста под абата Си. После пристъпил и панталоните Му паднали на земята. Той прихванал абата около Себе си и подал панталоните на стареца. “Нека Бог е с теб”, казал Той и се обърнал към секретаря Си сякаш нищо необичайно не се било случило. Чудя се какво ли си е мислел човекът, продължавайки своя път. Иска ми се да мисля, че това бегло докосване до един свят, в който някой се е бил загрижил достатъчно за него, за да му даде собственото си облекло, е отбелязало нова епоха в неговия живот и е превърнало “месинга на този свят в злато чрез алхимията на духа”, както казва Бахаулла.

По време на затворническия Си живот в Ака, Абдул Баха често отстъпвал постелята Си на онези, които нямали легла и винаги отказвал да притежава повече от едно палто.

“Защо трябва да имам две,” казал Той, “когато има толкова много хора, които нямат и едно?”

Споменавам тези неща, за да покажа, че Абдул Баха не учеше другите за начина на Живот, без Самият Той да

го следва. В тази случка видях отразени Неговите съвети към мен в приемната на хана през онази паметна неделя.

Няколко дни след като напуснах Дъблин, аз писах на Абдул Баха, благодарейки Му за Неговата любезност и доброта. И скоро след това пристигна първото Му послание¹ до мен в отговор на писмото ми, което не мислех че заслужава отговор.

То беше с дата от 26 август 1912 г. Цитирам го тук изцяло, защото всемирното значение на всички Негови записани слова ги освобождава от всякакви личностни ограничения.

“О, ти, мой почитаеми приятелю,

Писмото ти достави най-висша радост поради съдържащите се в него доказателства за твоето влечение към Божието Царство и разгарящия се Огън на Божията любов у теб!

Стотици хиляди свещеници са се появявали и изчезвали, но не са оставяли никакви следи или плодове, нито пък животът им е бил ползотворен.

Да бъдеш безплоден в света на човечеството, е явна загуба. Мъдрият не би се привързал към мимолетните неща, а по-скоро би продължил да търси безсмъртен живот и да се стреми да постигне вечно щастие.

Слава Богу, че ти си обърнал лице към Царството и се стремиш да получиш Божествените дарове от Селенията на Могъщия.

Започвам да се надявам и се моля, щото ти да можеш да достигнеш и друга Благодат, да търсиш друг Живот, да молиш за друг Свят, да се прибли-

¹ Писмо

жиш по-близо до Бога, да научиш за Тайнствата на Царството, да постигнеш вечен Живот и да бъдеш обкръжен от непрестанна Слава.

Над теб да грее Славата на Най-славния!”

(подписано) Абдул Баха Абас

Писано в Малден, Масачузетс
26.8.1912 г.

Винаги ще помня чувствата, с които прочетох това послание. За мен тогава то бе просто едно прекрасно писмо, изразено с ориенталски образи. И в продължение на години не ме бе озарила идеята, че последният стих беше всъщност призив да вляза в един друг Свят; да се запозная напълно с Тайнства, непознати дотогава; действително да бъда обкръжен с Вечната Слава и да навляза, докато съм все още на тази малка планета, в новия и по-висш Живот, който е толкова свободен, толкова просторен, толкова весел, че само думата “вечен” може да го изрази.

Но въпреки това с течение на годините ми бе станало ясно, че тези думи изразяваха за Пишещия ги онова състояние, в което Той непрекъснато живееше и че великата цел на Неговия живот бе да призовава хората към толкова по-голяма близост до това състояние, доколкото техните възможности позволяват.

ГЛАВА ДЕВЕТА

МАРШРУТЪТ НА АБДУЛ БАХА В АМЕРИКА. СИЛАТА НА ДУХА. ИСТИНСКОТО ВЕЛИЧИЕ. БОЖЕСТВЕНИЯТ МЕТОД НА ПРЕПОДАВАНЕ.

“Истински мъдър е този, комуто светът и всичко в него не е попречило да разпознае светлината на този Ден и който не позволява на празните хорски думи да го накарат да се отклони от пътя на праведността. Като мъртвец е онзи, който в прекрасната зора на това Откровение, не се е събудил от неговия палещ душата полъх и истински затворник е този, който не е познал Върховния Спасител, а е позволил душата му да бъде окована, измъчена и безпомощна в тежките окови на собствените му страсти.”

*“Избрани откъси от писанията
на Бахаулла”, стр. 130-131*

През останалото време от това лято аз бях доста зает с неща, които ме прасяха по различни краища на Източните щати, докато Абдул Баха отсъстваше от тази част

на страната, осъществявайки Своего паметно пътуване из Запада.

През този период от три месеца след като бяхме за първи път в Дъблин и следващата ми среща с Учителя в Ню Йорк на 15 ноември 1912 г., Абдул Баха бе говорил пред публики и бе изминал маршрут, който като се има предвид Неговата възраст, произходът Му и голямата група от приятели, които го следваха от място на място, почти няма равен на себе си в историята.

След като оставих Абдул Баха в Дъблин, щата Ню Хампшър, пред Него предстоеше следния маршрут:

16-24 август	Грийнейкър, Елиот (Мейн)	5 беседи
25-30 август	Бостън и Малден (Масачузетс)	4 беседи
1 - 10 септември	Монреал, Канада	5 беседи
16-19 септември	Чикаго (Илинойс)	1 беседа
20-22 септември	Минеаполис и Сейнт Пол (Минесота)	2 беседи
24 септември	Денвър (Колорадо)	2 беседи
1 -15 октомври	Сан Франциско; Окланд; Пало Алто (Калифорния)	4 беседи
18 октомври	Лос Анджелис (Калифорния) – няма точни записки. Бил е там два дни и поне	3 беседи
25-26 октомври	Сакраменто (Калифорния)	2 беседи
31 октомври	Чикаго (Илинойс)	1 беседа
5 ноември	Цинцинати (Охайо)	1 беседа
6 -12 ноември	Вашингтон	10 беседи
15 ноември - 5 декември	Ню Йорк	13 беседи

Това прави общо 53 беседи, като не се смятат множеството лични срещи и неофициални разговори с малки групи приятели.

От пристигането Му в Америка до временното Му пребиваване в Дъблин, маршрутът Му бе, както следва:

11-19 април	Ню Йорк	13 беседи
20-25 април	Вашингтон	13 беседи
30 април –		
5 май	Чикаго (Илинойс)	15 беседи
6 май	Кливланд (Охайо)	2 беседи
7 май	Питсбърг (Пенсилвания)	1 беседа
11-20 май	Ню Йорк и околността	7 беседи
23-24 май	Бостън и околността	3 беседи
26 май –		
8 юни	Ню Йорк и околността	7 беседи
9 юни	Филадельфия	2 беседи
11 юни –		
15 юли	Ню Йорк и околността	20 беседи
23-25 юли	Бостън и околността	3 беседи
5 – 6 август	Дъблин (Ню Хампшър)	2 беседи

(Доколкото знам Абдул Баха е изнесъл още няколко беседи в Дъблин, които не са отбелязани в томовете с Негови беседи, публикувани под заглавието “Провъзгласяването на световен мир”, но горепосочените са официалните данни.)

Списъкът за дейността на Абдул Баха през онова лято внушава не просто интересния факт, че този шестдесет и девет годишен човек е могъл да постигне такъв забележителен подвиг от физическа и духовна издръжливост. Онези, които са били в Неговото присъствие по време на пътуванията Му или даже тези, които само са чели внимателно и отзивчиво хрониките, трябва да съзрат едно много по-дълбоко значение тук. През същото това лято известният поет и учен Рабиндранат Тагор имал договор да изнесе серия от лекции в Америка. След като изпълнил част от предложения план на пътуването, което не било изобщо така интензивно, както това на Абдул Баха,

неговите сили и нерви били изчерпани и той прекратил договора си, завръщайки се обратно в Индия. Казал, че не можел да издържи на материалистичните вибрации на Америка. Трябва освен това да се посочи, че докато договорът на Тагор му осигурявал порядъчно голямо парично възнаграждение, Абдул Баха нямал никакъв договор, освен Споразумението за самоотвержено Служене, направено с Бахаулла в светилището на Неговото сърце и освен това не само че не изискваше или очакваше каквото и да е възнаграждение, но Той непрекъснато отказваше и най-незначителната отплата. Дори, когато биваше гощаван и посрещан от грижовни и щедри домакини, Той беше изключително внимателен, щото да бъдат дадени далеч по-скъпи подаръци от това, което получаваше, както на домакините, така и на слугите в дома. Освен това Абдул Баха наблягаше на духовните възможности на Американския народ, за което Тагор говорел с пренебрежение. Когато отсядаше в хотели, “бакшишите” на Абдул Баха бяха толкова големи, че пораждаха изумление. Но това не е всичко, което Той раздаваше. Духовното Му въздействие върху камериерките и носачите бе такова, че един от тях казал на придружаващите Учителя приятели: “Това са свети пари. Никога няма да ги похарча за себе си!”

Нужно ли е да се коментира? Откъде идваше тази Сила на тялото, съзнанието и духа, която позволяваше на този Човек, непривикнал към западната суматоха, конкуренция и нервно напрежение; Чийто дълъг живот бе прекаран изцяло в преследване, затворничество и омраза; захвърлен внезапно в една среда, за която не е имал никаква подготовка, да успява така да се справя с всяка ситуация, с която се сблъскваше? Аз вече говорих за Неговия успех сред културното общество на лукса и разкоша, но то бе не по-малко забележително, когато Той общуваше със скромни и страдащи хорица.

Как е възможно да се пренебрегне такова завладяващо величие! Как би могъл човек да се въздържа да не търси пламенно в какво се състои загадката на Неговите способности! За мен, след всички тези години на изучаване и молитви в търсенето на този ключ, може да има само един отговор – отговорът, даден от самия Абдул Баха и даже още по-убедително – от Благословеното Съвършенство (Бахаулла). Внимателно обмислете следния цитат:

“Макар, че тялото бе омаломощено и неподготвено да понесе превратностите на пътуването през Атлантика, все пак любовта ни помогна и ние дойдохме тук. В определени моменти духът трябва да помага на тялото. Не можем да постигнем наистина големи неща единствено чрез физическа сила – духът трябва да укрепва издръжливостта на тялото.

Например човешкото тяло би могло да издържи на изпитанията в затвора в продължение на десет или петнадесет години при умерени климатични условия и спокоен физически живот.

По време на затворничеството ни в Ака обаче липсваха каквито и да е условия на удобство, обгръщаха ни неприятности и преследване от всякакъв вид и въпреки това ние можахме да издържим на негодите в продължение на четиридесет години. Каква бе причината? Духът укрепваше и съживяваше непрекъснато тялото. Ние живеехме през този продължителен и труден период с изключителна любов и покорство. Духът трябва да помага на тялото при определени условия, които ни обграждат, защото то само по себе си не може да устои на суровостта на такива изпитания.

Силата на човешката душа е пропорционална на слабостта на тялото. Това е една свръхестествена способност, която превъзхожда всичко тленно. Има безсмъртен живот, който нищо не може да унищожи или изопачи. ... Колко мощен е човешкият дух, а тялото – толкова слабо! ... Поради това е божествено замислено, щото духовната възприемчивост на човека да има предимство и да управлява неговите физически сили. По този начин той бива подготвен да доминира в човешкия свят чрез благородството и да бъде безстрашен и свободен, надарен с атрибутите на вечния живот.”

“Човешкото тяло има нужда от материални сили, но духът има нужда от Светия дух ... Ако той се подпомага от добротата на Светия дух, ще постигне огромни способности, ще открие действителността, ще опознае тайнствата.”

“Силата на Светия дух е за всички.”

“Пленникът на Светия дух е освободен от всякакво пленничество.”

“Ученията на Негово Светейшество Бахаулла са диханията от Светия дух, които сътворяват човека наново.”

- Слова на Абдул Баха

“Има Сила в това Дело, далеч, далеч превъзхождаща познанието на хората и ангелите.”

Тези няколко от стотиците откъси, които могат да бъдат цитирани, дават поне слаба представа за Източника на способността на Абдул Баха да владее всяко положение, в което попада.

Даже физическото Му състояние непрекъснато се подсилваше от тази Божествена сила. Веднъж, след един

изключително изтощителен ден, Той се прибирал късно вечерта след среща на която говорил с много енергия и сила на въздействие. Вече в автомобила Той показал, че е много изморен. Отпуснал се и потънал в почти коматично състояние. Приятелите, които Го придружавали, били много уплашени. Когато пристигнали в дома, където Абдул Баха бил отседнал, Той трябвало да бъде пренесен почти на ръце до стаята Му. След около петнадесетина минути, докато приятелите се събрали с изключително безпокойство в долните стаи, Неговият глас проечал из къщата с още по-голяма от обикновеното енергия и сила, призовавайки секретаря Му и Той се показал горе на стълбите в Своето присъщо властно, усмихнато и енергично състояние.

Благословен е онзи, който е бил привлечен от Мелодиите Ми и е раздрал обвивките чрез Моята сила.”¹

Аз бях писал веднъж или два пъти до Абдул Баха през онова лято, защото умът и сърцето ми не ми даваха покой. По време на пътуванията си из Източните щати носех винаги със себе си един малък сак, пълен само с книгите и отпечатаните Послания на Бахаулла и Абдул Баха (от които, между впрочем, има в наличност огромно количество, като не се смятат още непреведените на английски множество томове). И буквално не съм чел нищо друго – нито даже вестници, през всички тези месеци. От

¹ Бахаулла, “Послание до християните”

това може да се придобие поне бегла представа за психическия ми и духовен смут.

Сякаш фокусиращият център на моя живот бе внезапно преместен и всичките ми интереси се въртяха около една нова и най-вълнуваща ос.

Когато през есента започнах отново черковните си дейности, аз установих, че бе невъзможно да осигуря финансовата издръжка за продължаването на дейността на Църквата на братството. Писах на Абдул Баха за това и Му разказах за силния си и растящ интерес към ученията на Бахаулла. Така получих второто послание от Него. Очевидно то бе писано по време на пътуването Му от Вашингтон до Ню Йорк и бе преведено и препратено от секретаря Му от Ню Йорк веднага след пристигането Му там. То беше следното:

О, ти духовни братко!

Писмото ти бе получено и аз съм много натъжен поради затварянето на Църквата на братството. Но когато бях по тези места, аз ти споменах да не се доверяваш на онези души. Те обещават много неща, но не ги изпълняват.

Ти казваш, че “моят първи помощник е философът”. Вярно е, че днешната философия се основава на факта, че човек се е отчуждил от Бога, откъснал се е от Божието Царство, от духовната чувствителност, от Светия дух и съвършените истини. И ето защо той е агностик и пленник на материалното.

В реалния живот нейно величество Кравата се радва на тези присъщи свойства и качества. Кравата е естествен опровержител на Бога, отрича Царството, отрича духовността и божествените

вярвания. Тя е стигнала до тези добродетели без труд. Затова тя е заслужил философ.

Нашите философи на днешното време след двадесет години на обучение и размисъл в университетите, достигат до положението на Кравата. Те признават само сетивността за истина.

Ето защо нейно светейшество Кравата е заслужил философ – защото тя е била философ още от самото начало на своя живот, а не след тежък мисловен двадесетгодишен труд.

Бях ти споменал, че тези обещания са несигурни. Не трябва да се доверяваш на душа, която е безбожна.

Накратко – не бъди нещастен. Това се е случило, за да можеш да се освободиш от всички други занимания и ден и нощ да призоваваш хората към Царството, да разпространяваш ученията на Баха-улла, да положиш началото на Ерата на Новия Живот, да оповестяваш Същността и да бъдеш очистен от греховете и пречистен от всичко друго освен от Бога. Надявам се, че ще станеш такъв.

Украси главата си с тази корона на Царството, чиито блестящи скъпоценни камъни са с такава просветляваща сила, че ще сияят през вековете и епохите.

Аз скоро ще пристигна в Ню Йорк и ще срещна отново обичния си приятел. С теб да бъде Баха-улабха! (Славата на Най-славния.)”

подписано: Абдул Баха Абас

Преведено: Ню Йорк, 14 ноември 1912 г.

Получаването на това Послание остави в съзнанието ми две отчетливи и странни впечатления. Неговата духовитост бе разбира се очевидна. Това бе първата ми лич-

на среща с мъдрото хумористично отношение на Абдул Баха към злополучията в живота. Вече споменах за склонността Му към шеговитост, особено когато говореше за крайно сериозни неща. Обикновените трудности на всекидневието, които обсебват повечето от нас с чувства на сериозност, тъга или антипатия, сякаш Го вдъхновяваха до забава.

Спомням си, че когато Го срещнах за първи път след продължителното лятно разделяне, Неговите първи думи бяха дали нейно височество Кравата не е наистина благороден философ! А усмивката и сърдечният Му смях, съпровождащи тези думи, сякаш обобщаваха основната нелепост на “мрачния прах, издигащ се от ограничените човещи и обгръщащ света.”¹

Второто впечатление бе породено от заключителните думи на Посланието, с тяхната заповед за служене, изучаване и оповестяване на ученията на Бахаулла по целия континент, както и с увереността им за божествени и всеобхватни постижения през вековете и епохите.

Тези думи, с наблягането им върху такова възвишено положение, че нито даже вековете и епохите да не могат да ограничат просветителската му сила, ми дадоха първата бегла представа за същността на величието, за което Абдул Баха говореше, когато ми каза, както вече няколко пъти споменах, че Това е Денят за *много велики неща*.

Ние сме приели доста естествено, че велики са онези хора, които са постигнали властни и знаменити позиции в световните дела, в работата си или интелектуално. Ако някой ни запита да споменем имената на великите в историята хора, ние моментално си мислим, ако се пре-

¹ “Седемте долини”, Бахаулла

кланяме пред силата – за Юлий Цезар, Наполеон, Александър Велики. Ако се възхищаваме на интелекта – мислим за Платон, Аристотел, Хърбърт Спенсър, Айнщайн.

Това ще рече, че преценяваме хората според собствените си стандарти и определено следва, че само онези, които са най-велики, могат *истински* да оценят в какво се състои истинското величие, защото техните стандарти са най-високи и само те живеят според тези стандарти и илюстрират тяхното величие.

Колко малко бяха онези, които през първите два века на християнската ера разпознаха заслепяващия блясък на Слънцето на Същността в Иисус Христос! Кой би свързал думата “велик” със скромните рибари, които Го последваха! И въпреки това, къде са сега царете и императорите, чиято сила по онова време властваше над света! А къде са онези скромни хорица!

И когато този наистина Велик човек ми говореше за Деня, в който ще бъдат постигнати много Велики неща, Неговото проникновение обхващаше бъдещите векове. През тях най-скромният от слугите на Божията Слава (Бахаулла) ще заблести сияйно в Небесата на Вселената на Неговото Откровение. През какво обаче пътеката към това величие водеше шепата низкопоставени според светските стандарти мъже – през критики и позор, дори през мъченичество. И не би ли било достатъчно предимство да бъдеш свързан с онези, които през предишните религиозни системи са прокарвали тази пътека и са открили Източника на веселие, който е “изворът на цялата радост на света”?

Наистина, онзи, който иска да бъде велик, трябва да бъде слуга на всички, “роб на човечеството.” “Ликувай и бъди извънмерно радостен, защото те преследваха така и Пророците преди тебе.”

Спомням си, че през зимата след като Абдул Баха се завърна в Светата земя, един ден, докато стоях на ъгъла на Бродуей и една от улиците към центъра на Ню Йорк ме озари внезапно разбиране за това истинско величие и за фундаменталната безполезност и лъжовност на земните стандарти. И аз извиках с думите на Емерсон, но с много по-различно значение вложено в тях, забравяйки за многолюдната улица: “Сбогом, надменен свят! *Аз си отивам у Дома.*”

Абдул Баха имаше способността да разкрива собствените възможности на онези души, които искрено търсейки начина на живот, Го молеха за насока към Пътя, по който можеха да го постигнат. Това Го правеше най-добрият Учител и насочваше стъпките им по правия и тесен път. Той никога не се снижаваше до нивото на питащия, освен ако не разбереше, че човекът няма възможност за по-висше разбиране в момента. На такива хора Той говореше с думи, които благоприятстваха тяхното щастие. Той бе казал на една майка, която тревожно Го попитала как да се отнася с трудното си дете, че тя трябва да го прави щастливо и освободено. И това се съдържаше в Неговото неизменно отношение към търсещите души.

Хората се скитат из пустошта на Времето и Мястото, оплетени в мрежата на обстоятелствата, измамани от илюзиите на сетивата. Те обаче не го осъзнават и това невежество представлява трагедията на живота им. Въпреки това те копнеят повече от всичко друго да могат да избягат от тази пустош, сред която толкова безнадеждно се мятат. Поради силното си жадуване са готови да пробват всяка пътека, която им предлага и най-смътната надежда за свобода. За голямото мнозинство измъкването изглежда най-лесно през пътеката на това, което те наричат удоволствие. На други славата и властта махат, казвайки:

“Следвай ме и аз ще ти дам ласкателството на света, който си отдъхва от себичността, за която ти копнееш.”

Но убежището за трети е в царствата на интелекта. В разширяването границите на природата, в изследването на микроскопичната вселена, в разрушаването на атома и бомбардирането на електрона, в кръстосването на междузвездното пространство с мощни и свръхмощни телескопи – всички, макар и да не го знаят, търсят Него, Който е в самата същност на сърцата им, “по-близо и от собствената им идентичност.” Принципно, присъщо, съвършено и неминуемо неудовлетворени от всичко, което мимолетният свят би могъл да им предложи, те все пак търсят да открият в него отговор на питащите си души и умове, без който не могат да намерят покой. Знаят инстинктивно, че трябва да избягат от себичността и търсят убежището, за което жадуват, за да се скрият от нейната власт, летейки към заобикалящия ги свят. Копнеят за вечен Дом, да могат да познаят Бог и да Го обичат, но не съзнават това.

Абдул Баха обаче го знаеше, както всички Водачи на човечеството го знаеха. Те знаят какво лежи дълбоко в сърцето на човека. Така че Той знаеше какво е скрито в най-свидното кътче на сърцето на питащия. Ето защо Абдул Баха отговаряше на непроизнесените, а не на изказаните думи.

Когато този дивен метод на преподаване започна да ми се проявява, аз осъзнах за първи път истинското върховно предназначение на всяка душа, вдъхновена да води друга душа по Пътя на Истината. Започнах да виждам защо Учителят на този способ сякаш заобикаляше много от моите въпроси, говорейки вместо това за големите възможности за служене и обич в положението, което заемах по онова време.

Колко преизпълнени с възторжената радост на нетърпеливите студенти, напредващи по тази Пътека, биха били нашите училища и университети, ако техните управителни съвети, президенти и учители имаха поне бегла представа за този метод на преподаване! Единственото необходимо нещо е пълното признаване на един единствен факт – че всяка душа по света е “смутена в търсенето на Приятеля.”¹

Те нямат нужда от отговор на личните им конкретни въпроси, макар че си мислят така. Те жадуват само за едно нещо – за тази основна Истина, която ще ги направи независими от всякакво измислено от човека книжно познание, което “като мрачен облак прах се надига от ограничените човеци” и е обхванало както тях, така и целия свят.

Те искат Слънчевата светлина от Света на Същността. Те могат сами да открият Пътеката, щом веднъж се освободят от мрака на този мимолетен свят и “затвора на себичността.” В тази славна лъчезарност всеки въпрос дава отговор сам на себе си; Раят може да се достигне с протегнатата ръка; Бог се превръща във всяко ухо, с което човек чува отговора на всичките си питання. Защото, когато говорим за Бог, ние говорим за Истината, Мъдростта, Пътя на радостния и успешен Живот, “Мирния Дом”. Вечният живот, Света на Същността – всичко това са синоними на Бога и достигането на това познание трябва да бъде цел за всяко образование.

Позитивното познание за тази Истина даде възможност на Абдул Баха да стигне до скритото божествено Аз, положено дълбоко под натрупания боклук на материалния свят, пожънат от човешкия мозък и безплодната енергия на дейното тяло. “Надявам се,” каза Той веднъж на мен и често повтаряше на други, “че ще се издигнеш до

¹ “Седемте долини”, Бахаулла

такова положение, че никога вече да нямаш нужда да питаш.”¹

Първата ми лична среща с Учителя, след като Той се завърна в Ню Йорк, бе по време на една среща на приятели в студиото на г-ца Джулиет Томпсън на Десета западна улица, където тя нарисова безсмъртния портрет на Абдул Баха. Бях станал редовен участник в занятията за изучаване на Вярата, които се провеждаха там всеки петък вечерта. Моят интерес не отслабна благодарение предимно на тези срещи.

Темата на Абдул Баха през онази вечер бе двойка. Първо – проявената сила и величие на Бахаулла, чрез които независимо от суровия затвор, Той властвал над затворническите стени, управници и тъмничари. Второ – окончателното Му демонстриране, че ученията на Бахаулла съдържаха неща, никога неразкривани преди това от Божиите пророци.

Бахаулла бе затворен в града-затвор Ака край планината Кармел, в продължение на 28 години след 12 години заточеничество, а Неговият син Абдул Баха – в продължение на точно 40 години. Въпреки това, от този затвор Бахаулла писал до шаха на Персия и до неизразимия тиранин Абдул Хамид, “обвинявайки ги строго за потисничеството над техните поданици и злоупотребата с властта.”

“Представи си колко изумително е за затворник под надзора и контрола на турците така смело и строго да обвинява самия цар, отговорен за Не-

¹ “Провъзгласяването на световен мир”, том II, стр. 453

говото затворничество. Каква сила е това! Какво величие! Никъде в историята не може да се намери документ за такова събитие.” “Макар и затворник в крепостта, Той не се страхуваше от тези царе, не зачиташе властта им върху живота и смъртта, а напротив – бе се обърнал към тях с ясна и безстрашна реч.”¹

Невъзможно е да се опише величието на Абдул Баха, когато Той произнасяше тези слова. Лицето Му бе озарено с неземно сияние. Цялото Му същество сякаш бе обзето от същата тази Сила, за която говореше. Негов обичай бе да крачи нагоре-надолу, докато отмереният ритъм на гласа Му изпълваше стаята и изречение по изречение думите Му бяха превеждани от преводача. Но тъй като стаята не бе много голяма и бе натъпкана до краен предел от приятелите, там имаше съвсем малко пространство за движение, където Той стоеше. Въпреки това Неговата духовна жизненост сякаш преливаше из стаята и сякаш (поне на мен ми се струваше така) Той обикаляше из всичките ѝ части, проучвайки издълбоко всяко сърце. Абдул Баха сякаш произнасяше: “Това е същата Сила, за която Христос говори.” Легионите на ангелите, които Той отказа да повика, бяха призовани от Бахаулла, защото Времето, предречено от Христос, бе настъпило и Царят на царете се бе възкачил на Своя Трон.

Втората тема на Неговото слово касаше онези учения, които Бахаулла бе изложил и които бяха свършено нови. Те не можеха да бъдат открити в нито едно от откровенията на предишните религиозни системи. Няма да

¹ Пак там, стр. 427

се опитвам да представям накратко Неговите думи. Достатъчно е да се каже, че Абдул Баха посочи девет характерни особености в откровението на Бахаулла, които бяха нови. “Това е в отговор на онези, които питат: “Какво е новото в ученията на Бахаулла, за което не е споменавано преди”, каза Той.

Заклучителните Му думи изразяваха сила, която се поражда от преследванията.

“Моли се, щото враговете ми да се умножат”, цитира Той думите на Бахаулла. “Те са моите вестители. Моли се, щото броят им да нарасне и да закрепят още по-силно. Колкото повече ме малтретират и по-голяма е тревогата им, толкова по-силен и мощен ще е резултатът от Божието Дело. И накрая безрадостният мрак на човешкия свят ще отmine и светлината на Същността ще заблестити, докато целият свят не засияе в своето великолепие.”¹

¹ “Провъзгласяването на световен мир”, том II, стр. 432

ГЛАВА ДЕСЕТА

Слово в хотел Грейт Нордърн

ВСЕЛЕНАТА НА БАХАУЛЛА. ЕВОЛЮЦИЯТА НА ЧОВЕКА. ВЕЛИЧИЕТО НА САМОЖЕРТВАТА.

“Аз принесох душата и тялото Си в жертва на Бога, Господаря на всички светове. ... Аз говоря само това, което Той Ми е повелил и следвам с помощта на Божията сила и мощ само Неговата истина. И Той наистина ще възнагради праведния.”

*“Подбрани откъси от писанията на
Бахаулла”, стр. 97*

Голямото множество, събрано в хотел Грейт Нордърн през вечерта на 29 ноември 1912 г. бе кулминацията на беседите пред обществеността, изнесени от Абдул Баха в Америка. Не мога да си спомня за друго събитие, изпълнено с такава значимост. Тук се бяха събрали повече от 600 души. Великолепната банкетна зала бе изпълнена до краен предел. Всички степени на богатство и бед-

ност; на култура и липса на такава; представители на бялата, жълта, черна и кафява раса, както и на много народности от Изтока и Запада бяха тук.

Темата на срещата бе всеобхватна, както и самата аудитория. Целта ѝ не бе изтъкването на нечий лични или политически амбиции. Тя не служеше на каквато и да е социална или финансова групировка, нито пък на някоя религиозна организация. Дори само този факт е достатъчен, за да я определим като уникална, но когато вземем предвид определените от самия Абдул Баха цели на беседата, ще видим, че изключителното ѝ естество е много по-възвишено поради тяхното величие.

“Срещата тази вечер е всемирна. Тя е небесна и божествена по своите цели, защото служи на единството на света на човечеството и допринася за международния мир. Посветена е на солидарността и братството на човешката раса, духовното благоденствие на човечеството, единството на религиозното учение с принципите на науката и разума. Тя насърчава любовта и братството сред цялото човечество; стреми се да премахне и да разруши преградите, които разделят човешкото семейство; провъзгласява равнопоставеността на мъжа и жената; внушава божествени правила и поуки; просветлява и съживява умовете чрез едно небесно усещане; привлича безкрайните Божии дарове; отстранява расовите, националистичните и религиозните предразсъдъци и установява основите на небесното царство в сърцата на всички нации и народи.”¹

¹ “Провъзгласяването на световен мир”, том II, стр. 443

Трудно е да се посочи което и да е сбито изложение за бахайската Вярa, като причина за нейното приемане от хората. Но според мен, бидейки на онова ниво на разбиране, което бях достигнал по това време, не е много да се каже, че никой разумен човек не би се отказал от едно енергично, настоятелно и будно проучване. Със сигурност никой не може да отрече достойнството на тези цели.

Но картината на това кратко изложение няма да бъде пълна, ако не се включи личността и животът на този, Който говореше.

Защото там стоеше живият представител, самото изпълнение на идеалите, които Той излагаше толкова спокойно. Нямахше нито един възвишен израз, който самият Абдул Баха да не илюстрираше във всяка дума, мисъл и дело от Своя всекидневен живот. Твърдя това не на базата на неща, които съм чел за Неговия живот на служене още от осемгодишна възраст; не даже защото враговете и преследвачите Му се бяха обединили в неохотното признаване на обичта Му към тях и към всички души, независимо от отношението им към Него и Вярата, която Той обичаше, а по-скоро поради собственото ми внимателно и ревностно проучване по време на многото ми лични контакти с тази изключителна Личност.

Онези, които четат внимателно този летопис, опитвайки се да свържат жалките думи, за да открият заложените в тях дух, ще разберат какво имам предвид. “Състоянието на духовна проникателност може да прозре това значение, а не полемиките, нито стълкновенията.”²⁶ Колкото някой би могъл да си представи слънцето да спре да свети, толкова и Абдул Баха би се принизил до нивото на

²⁶ “Седемте долини”, Бахаулла

личните предразсъдъци и омраза към което и да е живо създание, би отбягвал всеки разумен довод или би се движил и говорил под някакво ръководство, различно от това на живия, всеобхващащ Свети Дух. Той беше това, което мислеше. Това, което мислеше, Той живееше. Чудно ли е изобщо, че тази среща може да се смята за толкова уникална, че почти да няма равна на себе си в историята?

Имаше още нещо специфично по време на тази среща, което тогава ме впечатли дълбоко. Нямаше никакво споменаване на бахайската Вярa, нито на Него самия или Бахаулла. Бе сякаш, че Абдул Баха казваше – това са идеалите и целите, които подкрепям. Ако мислите, че са достойни за внимание може би ще пожелаете да проучите откъде идва тази Сила, която през последните 60 години е представляла на вниманието на човечеството, но то през цялата си описана история се е отнасяло нехайно, опълчващо се и презрително към всички тях. Ще имате достатъчно време да изследвате и проучвате веруото, философията, духовната движеща сила на ученията, след като приемете и пожелаете да живеете живота, който аз ви представих. “Този, който извършва делата, ще познае веруото.”

Често ми бе задаван въпросът: “Защо вярваш в ученията на Бахаулла?” Надявам се, че гореизложеното повърхностно резюме на ученията и описанията на срещите ми с Учителя ще помогнат на читателя да намери отговора. Но също така може да е необходим и по-конкретен отговор. Той може да бъде открит във всеобщата нужда на всяко нормално човешко същество от една основна Истина, върху която да може да гради живота си.

Аз не съм вярващ поради някакво предубедено обяснение на тази фундаментална Истина, основано върху идеите на тези около мен, както например някой е християнин, защото е бил отгледан с тези учения, или пък мо-

хамеданинът е такъв, защото е бил роден там, където тези принципи са били преобладаващи и т.н. по отношение на всички последователи на различните теологични учения по света. Аз съм преди всичко, говорейки като човек, едно разумно същество. Имам ум, който изисква да бъде задоволен интелектуално. Открил съм в ученията на Бахаулла и Абдул Баха много повече задоволителни обяснения за значението, произхода и предназначението на живота, отколкото където и да е другаде. Не се колебая ни най-малко да твърдя, че ако утре ми бъде представена по-добра, по-удовлетворяваща, по-просветляваща философия и по-одухотворена движеща сила, ще я приема без никакво колебание.

Но това за мен е убедително, що се отнася до причината тя (бахайската Вярa) да бъде приета. Ученията на Бахаулла обхващат една истинска вселена от мъдрост. Не е по-лесно да се определят нейните граници, отколкото за Айнщайн да определи границите на материалната вселена.

Спомням си как преди много години гощавахме една приятелка у дома и тя бе любопитна да научи защо ние бяхме приели толкова ентусиазирано бахайската Вярa. Тя бе млада много надарена жена. Можеше да се опише като художник и скулптор, високо образован ум с обширни познания и търсеща душа. След като бяхме разговаряли в продължение на известно време, тя отбеляза: “Но как може човек да избере сред множеството различни човешки вери? Аз имам например един приятел евреин, който е толкова сигурен, че неговата вяра обхваща всичко, което умът и сърцето биха желали, колкото сте и вие по отношение на бахайската Вярa. Имам и друга приятелка, която е пламенна привърженичка на научното християнство. Тя не може да проумее защо всяко човешко същество не вярва както тя вярва. Разбира се и много от приятелите

ми са искрени християни – както католици, така и протестанти, които са еднакво убедени, че принципите на техните вероизповедания съдържат всичко, което е необходимо за живота тук и в отвъдния свят. По същия начин са убедени и будистите, мохамеданите, теософите. Кой тогава трябва да отреди?”

Аз отговорих: “Колко благодарни трябва да сме, че душите във всяка вяра искрено търсят и следват Истината, защото Истината е една. Но се чудя дали си открила сред своите приятели такива, които да вярват и следват с целите си сърца ученията и примера на основателите на всичките религии. Например твоят приятел католик напълно ли разбира и искрено ли обича своя протестантски брат? Приятелката ти от научното християнство приема ли ученията на нейния еврейски приятел? Можеш ли да си представиш един будист да приеме и обича християнина, мохамеданина или евреина като равноправни съучастници в Извора на Вселенската Истина?”

Без никакво колебание тя отговори: “Разбира се, че не. Никой не може да направи това.”

“А това е,” казахме ние нежно, “което бахайските учения изискват. Никой не може и да понечи да твърди, че е бахай, ако не приема *всички* Пророци като Изразители на Единия Бог. Основните им учения са идентични. Обявените от Тях закони се различават на външен вид, тъй като ролята им е да направляват хората към една повисша цивилизация и съответните нужди на времето налагат определено приложение на тези вечни принципи. Затова приемането на един от тези Пратеници на Безкрайната Мъдрост и Сила, означава приемането на всички. Отричането на един от тях е отричане на всички. Това е, което Бахаулла казва чрез вярване в “Целостта и Единствеността на Бога.”

Това илюстрира какво имам предвид под убедителна причина за разумните, логични умове да приемат учения-

та на Бахаулла. Кръгът, който Той е очертал, е толкова всеобхватен, че нито едно създание не е пропуснато; няма неотговорен въпрос; няма неразрешен проблем; няма неизяснена дилема. И това е не защото тези интелектуални, социални, икономически и религиозни проблеми са умалени, а защото те са опростени – приведени са до тяхната същност и са така подредени и класифицирани, че всеки гимназист би могъл да уреди живота си.

Едно онагледяване: нашата материалистична теория за еволюцията започва с първичната клетка и завършва с човека. Това оставя изобщо недокоснато едно обширно поле. Цялото царство на емоционалния, етически, морален и духовен човек се превръща в Нечовешка Земя. Чудно ли е тогава, че из това поле вилнеят торнада от противоречия и полемики? Бахаулла учи, че Бог и Неговото творение са предвечни, тъй като не може да си представим Създател, предшестваш творението; цар без царство; генерал без войска. Това, както виждате, прекратява безкрайните дискусии за произхода на човека и началото на живота. Независимо дали човек го приема или не – не може да се отрече, че това е основното.

Веднъж Абдул Баха бе попитан кой е най-важният елемент в човешката еволюция – наследствеността или околната среда. Той отговорил, че и двете са важни, но имайки предвид въпроса за еволюцията, човек трябва винаги да помни, че Бог е истинският Човешки Баща. Ето една основа за размисъл, по-фундаментална от която не може да бъде измислена. Тя не изключва никакво интелектуално или материалистично (ако има такова нещо) обяснение за произхода на Човека, но включва цялата сфера, която нашите учени изоставят. Тя не отхвърля предишното твърдение, а му придава лъчезарна простота, проявяващо чувство, без които са налице безкрайни борби и раздори. И отново искам да подчертая, че в тази

хипотеза няма нищо противопоставящо се на най-напредничавата ни научна мисъл:

“Някои го наричат еволюция, други го наричат Бог.”

Ето и друг пример за опростените основни принципи на Бахаулла. Той подтиква човека към освободеност от впримчиващата, объркваща, водеща до вражди подчиненост на категоричните думи, което Той нарича “морето на Имената”. Той насочва вниманието ни към Същността, положена в основите на нашите безплодни опити да го охарактеризираме и ограничим.

Абдул Баха бе казал, говорейки по икономически теми: “Всички икономически проблеми могат да бъдат разрешени чрез прилагането на *науката* за Божията Обич.” Това ще рече, че наричаното златно Правило се третира като оловно (и даже по-зле – оловото се използва, но както всеки може да види, досега Златното правило е било поставено на лавицата, чиято прах се забърсва много рядко). Ако това Правило наистина се прилагаше към световните икономически проблеми, които ако не бъдат разрешени, обещава да ни унищожат и Божията обич – този вид обич, която прави живота ни у дома щастлив, бъде използвана като *научно* мерило за уреждане на международните ни и национални дела; за разрешаване на всички взаимоотношения между труда и капитала, между богатството и бедността; за регулирането на всяка парична система и търговия, би ли имало изобщо някакво съмнение, че резултатите биха били далеч по-благоприятни за благоденствието на човечеството, отколкото от тези, постигнати от досегашната политика?

И друго – Бахаулла изтъква принципа, че човешката раса произлиза от един корен и че концепцията за “Целостта на човечеството” е много съществена за съвременната цивилизация. По време на многото Си беседи по тази тема Абдул Баха показва убедително, че всички раси са

произлезли от корена на една раса и че повърхностното различие на цвета, чертите на лицето и т.н. се дължат на вековното въздействие на климата и храната поради последвалото преселение на коренополагащата раса. Това не само, че е в съвършена хармония с най-съвременните открития на антрополозите и етнологите, но като заключение на по-горе споменатите принципи ни дава научна база за подход към проблема, представян от така наречените “непривилегировани”, “назадничави”, “подвластни” индивиди и народи. Щом този подход бъде изцяло разбран и се приложи като *научно откритие*, той би въвел такава международна политика, която само за едно поколение би довела до автоматичното разпадане на расовите, национални, цветови, икономически и религиозни предразсъдъци и съпътстващия ги ужас от линчуване, погроми, експатриране, въоръжено пазене на границите, както и по-малкото зло на тарифите, паричните монополи, завладяването на пазарите, “колониалното разрастване” и легиони подобни глупости.

Бих могъл да давам безкрайно много примери, но и това е достатъчно като обяснение на моята мисъл, че ученията на Бахаулла са прости, конкретни, лесни за разбиране от обикновените умове, неопровержими според повечето умове на науката, практични и приложими при разрешаването на всички съвременни проблеми и въпроси, и толкова всеобхватни, че могат да се използват от всяка личност или народ.

Впуснах се в подробности по този проблем, защото неговото разбиране е от съществено значение, за да може да се даде отговор на така често задавания въпрос: “Какво в тези учения може да се сметне за достатъчно ценно от мен или който и да е здравомислещ човек, че да бъдат приети?” Откровението на Бахаулла предвижда един всецяло нов Световен ред. Той е основан на съществени и

вечни принципи, които след като бъдат приложени, биха довели до мир, благоденствие и щастие, които никога досега не са били осигурявани. Тези принципи разбира се имат духовна или религиозна основа, но познатата ни терминология е използвана със свършено нов смисъл и съгласно всички научни проучвания и човешки опит.

Заключителните думи на онази кратка реч в банкетната зала на хотел Грейт Нордърн подчертават тези фундаментални ценностни критерии:

“Тази среща наистина е най-благородната и най-достойна от всички срещи по света, поради заложените в нея духовни и всемирни цели. Един такъв банкет и събрание налага искрената преданост на всички присъстващи и привлича порои от Божиите благословии ... Вярвайте и бъдете постоянни; вашите дела се подкрепят от небесните сили, защото намеренията ви са възвишени, а целите – чисти и достойни. Бог помага на онези души, чиито усилия и старание са посветени на доброто и напредъка на цялото човечество.”¹

След шест дни посетих друга среща, на която Абдул Баха говори за “Тайнството на саможертвата.” Още от първото ми запознанство с бахайските учения този техен аспект многократно бе повдигал моя интерес, за което свидетелстват и въпросите ми към Учителя, касаещи отречението. (Виж Глава трета)

¹ “Провъзгласяването на световен мир”, том II, стр. 444

Все още не мога да определя причините за това, но повечето от тези, които обкръжаваха Учителя по онова време сякаш наблягаха на радостта и щастието от Новото Рождение. Но за мен родилните мъки бяха твърде явни, твърде мъчителни, твърде настоятелни, за да не бъдат забелязвани. Прерязването на пъпната връв, която ме свързваше с този свят, изискваше такова съсредоточено внимание, че оставаше малко време и имах много малка възможност да направя каквато и да е истинска преценка за света, в който бях въведен.

Може би прекомерният ми интерес към темата за саможертвата се базираше на изпитаното преди много време от мен ясно осъзнаване, че себичността, егоизмът, гордостта от постиженията (колкото и ограничени да са те) и личните ценностни стандарти са най-големите пречки както за духовния, така и за материалния прогрес и спокойствие. Нямахе никакво съмнение, че хората около мен, както и аз самият, а да не говорим за държавните дейци, бизнес-ръководителите, социалните и законови съдилища и т.н., бяха всички обзети от тази животински-себична психология. Дори и теолозите бяха не по-малко под нейната власт. Те наистина наблягаха на жертвотовността, на саможертвата на някой друг, което беше лесно измъкване за тях самите, да не говорим за нечестността и ирационалността им.

Въпреки всичко, за всеки здравомислещ човек е ясно, че принципът за жертвотовността е в основата на целия живот. Връзката между храната и хранещия се обикновено се разглежда само от гледна точка на ядиящия. Но е сигурно, че ако може да се вземе мнението на храната, нейното отношение би било твърде различно. Тя има две възможности за отсъждане. Може да бъде или изпълнена с негодувание, поради загубването на своето състояние на животно или зеленчук, или пък изпълнена с възторг, поради преминаването ѝ от животинска или расти-

телна материя към състояние на елемент от човешкия организъм, ставайки двигателна част от мускулите, нервите и мозъка на човека. Наблюдавайки света на Природата, ние го разглеждаме като бойно поле между слабите и силните. Но той може също така да се приеме и като поле на саможертвата, където по-низшите или по-слаби форми на живот се жертват и биват преобразувани в по-висши и по-силни такива. Всъщност много е вероятно този принцип на жертвоготовност да е една от причините за бавния процес на еволюцията.

Така че, когато Абдул Баха започна Своята беседа с думите: “Тази вечер бих желал да говоря за тайнството на жертвоготовността,”¹ моето най-дълбоко внимание бе приковано в Него. След като посочи, че общоприетото обяснение за Саможертвата на Христос е чисто суеверие, защото то не може да се приеме от здравия ум и разум, Той обясни истинското значение на тази дума, подразделяйки го на четири части:

Първо – саможертвата на Христос се състои в доброволното отказване от всичко, което този свят може да предложи, включително от самия живот, за да може Той да поведе хората по пътеката на истинския живот.

“Ако бе пожелал да спаси Собствения Си живот и ако не беше поискал да предложи Себе Си в саможертва, Той не би могъл да поведе нито една душа. Това е едно от значенията на саможертвата.”

Второто значение е заложено в истинското обяснение на Неговите думи: “Този, който яде от тялото Ми, ще живее вечно”. Няма съмнение, че

¹ “Провъзгласяването на световен мир”, том II, стр. 444 – 448

физическото тяло на Христос бе родено от Мария, но Същността на Христос, ценните качества на Христос бяха небесни.”

С това Абдул Баха искаше да каже, че ако всеки човек вземе от тези ценни качества и пожертва предимствата на материалния свят за божествените, той би влязъл в небесния свят, в който Самият Христос живееше и неминуемо би избегнал ограниченията на смъртния свят.

Третото значение: “Семето се жертва, за да порасне от него дърво. Отвън погледнато семенцето е умряло, но същото то, което се е пожертвало, бива възплътено в дървото – в неговите клони, цветовете и плодове. Ако самоличността на семето не бе жертвана заради това дърво, нямаше да се появят клони, цветове и плодове.”

“Външно погледнато Христос изчезна, но даровете, божествените качества и съвършенства на Христос се проявиха в християнската общност, която Христос основа, жертвайки Себе си.”

“Четвъртото значение на саможертвата е принципът, че дадена същност жертва собствените си характерни особености. Човек трябва да се откъсне от света на природата и нейните закони, защото материалният свят е свят на разложение и смърт. Той е свят на злото и мрака, на животинското и свирепостта, на кръвожадността, скъперничеството и честолюбието, на себевъзхвалата, егоизма и похотта. Човек трябва да смъкне от себе си тези наклонности, които са присъщи на външния материален свят на битието.”

“От друга страна, човек трябва да постигне небесни качества и божествени атрибути. Той трябва да стане образ и подобие Божие, да бъде проявител на Божията любов, пътеводна светлина, животворно дърво и хранилище за Божиите дарове.

“Това ще рече, че човек трябва да пожертва качества и атрибутите на материалния свят за качества и атрибутите на Божия свят.”

Искам да помоля читателя да обърне внимание на възходящата скала на тези определения и наблягането върху отговорността на отделната личност, ако тя иска да постигне това състояние на съвършенство. Няма никаква зависимост от саможертвата на някой друг. Ти и аз сме призвани да изоставим на каквато и да е цена животинския свят, зверския материален човек, за да можем да навлезем в този свят на Същността, който не се подчинява на законите на времето, пространството и разрухата. И колко е логично всичко това! Колко просто е всичко. Възможно ли е да има по-красиво и по-очарователно нещо от Неговия пример за саможертвата на желязото пред огъня?

Погледнете качества на желязото, ... то е твърдо, черно и студено. Когато това желязо поеме горещината на огъня, то жертва своето свойство на студенина за свойството топлина, което е качество на огъня, така че в желязото не остават никаква твърдост, черност или студенина. То бива озарено и преобразено, жертвайки своите

свойства заради свойствата и качествата на огъня. По същия начин и човекът, когато бъде откъснат и отделен от атрибутите на природния свят жертва качествата и нуждите на този смъртен свят и проявява съвършенствата на Царството, точно както свойствата на желязото изчезват и вместо тях се появяват свойствата на огъня”. “Следователно всеки съвършен човек, всяка озарена божествена личност се намира в състояние на саможертва ... Дано божествената светлина бъде проявена във вашите лица, аромата на светостта да освежи ноздрите ви и Дъхът на Светия дух да ви съживи с вечен Живот.”¹

Когато тези заключителни слова достигнаха ушите ми, сякаш за първи път в продължение на дълги години на търсене и борба пред взора ми се разкри една сигурна и достижима Цел. Каква ли цена не би заплатил човек за това постижение? Защото целта не е нищо по-малко от съвършенството.

Но тук трябва да се добави нещо във връзка със значението на “съвършенството” според бахайската терминология. Никога не трябва да се пропуска, че основата, заложена във всички становища на Абдул Баха, е логична и научна. Никога не се казва нещо (поне по принцип), което не може да бъде доказано. Например използвайки думата “съвършенство” се признава принципа на относителността. Твърдението на Иисус, че: “Няма нищо добро извън Бога,” се разбира като научна аксиома, според която съвършенството е невъзможно освен за Безусловния, “Самосъществуващия”. Всяко друго съвършенство е от-

¹ “Провъзгласяването на световен мир”, том II, стр. 447-448

носително. Може да говорим за съвършена роза. С това не мислим, че не може да си представим по-красива и по-очарователна роза, а просто че според изживяното и видяното от нас до момента тя в този определен миг ни пленява като най-красива, най-съвършена. Или пък, когато казваме, че розата заема това положение, ние не я противопоставяме или включваме в някаква категория, обхващаща други обекти освен рози или дори цветовете или типове, различни от разглеждания. В следващия момент може да говорим за съвършен залез или бебе, или действие, но винаги със същата уговорка за относителност.

Така, че когато говорим за съвършен човек, не смятаме и не е възможно да предположим, че той не би могъл да бъде още по-благороден и "по-съвършен", независимо до какви висоти на благородство е бил достигнал в дадения момент. Просто искаме да кажем, че висотите, които е достигнал, са много по-близо до нашия идеал, сравнени със средните стандарти на поведение на хората, които сме срещали дотогава.

Ето защо проблемът се свежда до въпроса за личностните и индивидуални стандарти или мерни единици. Идеалът за съвършенство на престъпника би бил доста по-различен от този на Абрахам Линкълн. Всяка душа трябва да си изгради или приеме идеал за съвършенство, който да е в нейните граници на достижимост и удовлетворение.

Разликата между бахайския идеал и досега представяните се заключава във факта, че бахайската програма включва *групово* съвършенство. Тя съдържа постулата, че човекът е стадно, социално, космополитно, международно, *световно* същество. Един съвършен човек от тази категория, трябва просто да притежава атрибути, които, ако бъдат разпрострени върху достатъчен брой личности, ще доведат до Световен ред, чиято цел е премахването на

онези фактори, които в миналото и сега продължават да водят до относително несъвършенство както на отделните личности, така и на обществото.

С употребата на думата “съвършенство”, искам да кажа, че за първи път идеалите, които съм имал в продължение на много години като християнин, когато съм се стремил да доближавам собствените си норми на поведение към тези, положени и изявени от Христос, се оказаха в рамките на възможното, осъществимото, даже на неминуемото. Казах си: “Дори и да отнеме стотици хиляди години в този живот или в някой друг, то може да се направи и трябва да се направи.”

По това време Световният ред на Бахаулла не беше разработен, макар да бе абсолютно предвиден в писанията Му. По-късно той бе доразвит и обяснен от Абдул Баха. Но и тогава беше ясно за всеки здравомислещ човек, че подобни усъвършенствания на постиженията на отделната личност трябва да се приемат само малко по-широко, за да може съвременния световен *безпорядък* от войни, престъпления, бедност и объркване да стане ако не невъзможен, поне много по-малък. Всъщност думите на Бахаулла и Абдул Баха са изпълнени със сияйно описание на условията в света, когато тези идеали бъдат приложени.

“Този свят ще се превърне в градина и рай.”

“Тази земна купчина пръст ще стане небесна.”

Може би това, което ме развълнува най-дълбоко, бе ясното обяснение на постиженията, полагащи се на този,

който достигне “състоянието на саможертва”. Освобождение от низшата животинска и егоистична себичност! Каква Цел можеш да имаш пред съзнанието си. И тя вече не беше неясна и илюзорна. Поне в този момент на ясно проникновение, тя се бе превърнала в достижима и зрима цел за мен.

И още повече, че самата дума “саможертва” беше станала примамлива. Тя вече не загатваше за страдание и лишения, а просто означаваше размяна на нещо, което е по-малоценно за нещо безкрайно по-ценно. Беше се превърнала не в отказване от желани неща, а в получаване на такива. Наместо съмнителното твърдение, в което ползата беше неуловима и несигурна, тя бе получила вида на ясно очертано делово предложение. Аз бях на пазара за перли. Бях хвърлил око на Най-скъпоструващата Перла.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

УКАЗАНИЯ ЗА НАЧИНА НА ЖИВОТ. КАКВО Е АВТОРИТЕТ? НАУКАТА ЗА БОЖИЯТА ЛЮБОВ.

“Предвечната Красота се съгласи да бъде окован във вериги, за да може човечеството да се освободи от робството си и прие да бъде затворен в тази най-здрава Крепост, за да може светът да постигне истинска свобода. Той изпи до дъно чашата на страданието, за да могат всички народи на земята да получат трайна радост и да се изпълнят с доволство.”¹

Сприближаването на деня, в който посещението на Абдул Баха в Америка щеше да приключи, мисълта за заминаването Му и съответния край на възможността да разговарям с Него или даже да разменям поне няколко думи с Него; да имам неоценимата, както ми се струваше, привилегия да Го гледам докато говори или се движи, или да седя тихичко, докато другите говореха, ставаше непоносима за мен. Страхувам се, че през първите пет дни на

¹ “Подбрани откъси от писанията на Бахаулла”, стр.76

декември 1912 г., моите близки и хората от църквата ме виждаха много рядко. Аз бях там, където беше Той, ако беше възможно да разместя и подреда задълженията си и времето. Единственото събитие, което пропуснах, беше Неговото обръщение пред Теософското общество вечерта преди да отплава. То се случи да бъде през време, когато бях неотклонно ангажиран на друго място. Но през останалото време посещавах често – денем и нощем, дома на Уест Енд авеню № 780, където Абдул Баха прекара тези дни с приятелите, за които често споменавах в моя разказ и които бяха предоставили всичко, с което разполагаха, на Негово разположение по време на престоя Му в Америка.

Едно от най-ярките събития сред моите спомени бе през следобед на 2 декември, когато Учителят в присъствието на група приятели каза думи, които бяха толкова завладяващи, толкова простички, толкова впечатляващи и насърчаващи към най-големите висини в човешката природа, че не мога да намеря друг техен паралел освен в последните Слова на Иисус към Неговите ученици. Уверено предоставям на читателя да прецени дали това сравнение е подходящо. Словото Му бе много кратко – само около 300 думи според документирането му в сборника от Негови обръщения и беседи в Америка. Ще ги цитирам изцяло – те заслужават това. Но никакъв запис на самите Думи, колкото и вълнуващи и възвисяващи да са те, не може да предаде величието, нежността, скромността и обичта, които им даваха живот. Аз седях много близо до Абдул Баха и сякаш от Него към мен течеше един истински поток от духовна енергия, който на моменти беше съкрушителен. След няколко думи във връзка с това, че тези бяха последните Му дни с нас и Той искаше да ни даде Своите “последни указания и съвети” и, че те “не бяха нищо друго освен ученията на Бахаулла,” Той продължи:

“Трябва да проявявате съвършена обич и привързаност към цялото човечество. Не се въздигайте над другите, а смятайте всички за равни на себе си, приемайки ги като слуги на едничкия Бог. Знайте, че Бог е милостив към всички и поради това обичайте всички от дъното на сърцата си, предпочитайте всички религиозни люде пред себе си. Бъдете изпълнени с любов към всички раси и бъдете добри към хората от всички народности. Не говорете пренебрежително за другите, а ги възхвалявайте без разлика. Не омърсявайте езиките си, говорейки лошо за другиго. Приемайте враговете си като приятели и гледайте на онези, които ви желаят зло като на доброжелатели. Не трябва да гледате на злото като зло и след това да правите компромис със съвестта си, защото да се отнасяш по спокоен и вежлив начин с оногова, когото си сметнал за лош или враг, е лицемерие и това не е достойно, нито допустимо. Не! Трябва да приемате враговете си за свои приятели, да гледате на зложелателите си като на доброжелатели и да се отнасяте с тях като такива. Действайте по такъв начин, щото сърцата ви да са лишени от омраза. Нека сърцата ви никога да не бъдат накърнени от когото и да е. Ако някой прегреша спрямо вас или ви обиди, трябва моментално да му простите. Не се оплаквайте от другите. Не ги порицавайте и ако желаете да ги посъветвате или поучите, нека това бъде направено по такъв начин, че да не натъжите сърцето на слушащия. Насочвайте всичките си мисли към доставяне на радост за сърцата.

Внимавайте! Внимавайте! Гледайте да не нараните нечие сърце. Помагайте на света на човечеството колкото е възможно повече. Бъдете източник на утеха за всеки натъжен, помагайте на всеки клетник, бъдете от помощ за всеки сиромаш, възхвалявайте всеки принизен и закриляйте онези, които са обхванати от страх.

Накратко – нека всеки от вас бъде като лампа, сияеща с добродетелите на човечеството. Да бъде искрен, заслужаващ доверие, нежен и изпълнен с непорочност. Да бъде озарен, одухотворен, божествен, славен и разпален от Бога. Да бъде бахай.”¹

В тези дни на безверие, когато светът на разума е завладян от заблудата за собствената си непогрешимост, когато науката е отменила зависимостта си от всичко друго освен от собствените си открития, когато самата дума “Авторитет”, като източник на всяка истина, е анатема дори и за най-дълбокомислещите и одухотворените, Думи като тези блестят като слънчев изгрев над мрачния свят.

Ако е позволено да се изпитват тези “невежествени, които хората наричат учени”, цитирайки думите на Бахаулла, аз бих желал един или всички те да предложат определение за “Авторитет”. Дали те освобождават себе си от всякаква зависимост от него или само от онази форма на авторитет, която касае нещата, свързани с това, което петте сетива схващат? Дали те възприемат Аристотел и Нютон, Хегел, Спенсър и Айнщайн за “авторитети” в техните области, но отказват да приемат Моисей и Буда, Исус и Мохамед, Бахаулла и Абдул Баха като Авторитети в своите? Дали те постулират преди да започнат да мислят, че няма такива неща в човешкия живот като съпруга, дете, приятел и дом, където любовта и саможертвата се предполага, че са неразделни елементи от човешката природа? Дали заличават всеки стремеж, всяка обич към красотата и истината, всеки героизъм и разкаяние?

¹ “Провъзгласяването на световен мир”, том II, стр. 448-449

“Ах, но ти отиваш твърде далеч,” чувам някой да протестира. “Ние не приемаме нито един от тези хора, за които говориш като “авторитети” в техните избрани области. Ако направехме такова нещо, щеше да приключи всякакъв прогрес, всяко изобретение, всяка надежда за по-нататъшна истина. Ние ги приемаме като “авторитети” само докато не бъде доказано противното. Когато например Айнщайн и Минковски публикуваха революционните си идеи, които измениха всичките ни представи за пространството и времето, а по-късно Ръдърфорд представи идеи, равностойно променящи фундаменталните ни концепции за материята, ние не ги приехме за “авторитети.” Точно обратното. Те бяха язвително критикувани и подложени на остри нападки от всеки учен по света. Едва след това и даже все още обект на правото на бъдещите открития, те бяха приветствани като *условни* авторитети. Всеки момент може да бъде представен нов фактор, който да промени изцяло основата, на която са издигнати техните хипотези. Ето защо отказваме да приемем в царството на нематериалното онова, което не можем да приемем в царството на сетивата.”

Дори и да не съм ви цитирал акуратно, струва ми се, че бихте казали нещо такова, тъй като това е рангът, до който е принизен научният мислител. И аз бих го попитал освен това, дали изобщо той действително вярва, че съвременният мислител в духовно и нематериално отношение заема някакво по-различно отношение спрямо така наречената от него разкрита Истина? Бахаите определено не го правят.

Първият принцип, според който действа последователният мислител бахай е “*Независимото проучване на истината.*” Това е категорично подчертано, щях почти

да кажа заповядано, от Бахаулла. Обяснявайки този принцип, Абдул Баха казва:

“Религията трябва да е в съгласие с науката и разума, в противен случай тя е суеверие. Бог е създал човека, за да може той да разбере истината за съществуването и го е надарил с ум и разум, за да я открие. Ето защо научното познание и религиозното вярване трябва да отговарят на анализите от тази божествена способност на човека.”

И още:

“Ако религията се противопоставя на разума и науката, вярата е невъзможна. А когато вярата и доверието в божествената религия не се появят в сърцето – не може да има никакви постижения.”

И още веднъж:

“Бог е дарил човека с ум, за да може да претегли всеки представен му факт или истина и да отсъди дали е разумен.” И накрая, макар че тези цитати могат да бъдат почти безброй много: “Подобре да няма никаква религия, отколкото религията да не е в съгласие с разума.”

Това потвърждава, че определенията на съвременните религиозни мислители за “авторитета” са в пълно съгласие с определенията на самите учени. Нищо не се приема преди да бъде прекарано през аламбика¹ на човешкия разум. Единствената разлика се заключава във факта, че всеки бахай (този термин означава човек, който истински търси Светлината и който обича Светлината, сияеща от която и да е Лампа) разширява границите на своето търсене на истината така че да се включват не само средствата на сетивата, но със същата степен, ако не и повече, да участват чувствата, идеалите, желанията и копнежите на човешката душа и дух.

Отдавна се ядосвах вътрешно на мнението на самозваните “интелектуалци”, че полето на “науката” се определя единствено от царството на сетивата. Защо думата “наука” да не обхваща *цялото* поле от житейски опит? Някой е казал, че нищо, достойно за доказателство, не може да се докаже. Ако някой се опита да внуши на мен или на теб, че обичта ни към съпругата или детето не съществува, тъй като не може да бъде доказана чрез микроскоп, мисля че с право можем да сметнем, че е била направена обидна забележка. Въпреки това действително Обичта е толкова поддаваща се на “доказателство”, колкото и законът за земното привличане, върху който междувпрочем, съвременните учени напоследък също хвърлят съмнение. Но те не смеят да проявят съмнение относно феномена на Обичта и многообразните ѝ проявления през разумния човешки опит, защото тя се поддава на доказване чрез цялата област на този живот.

Така че когато без колебание приемам думи, като погоре цитираните, за “авторитетни” по въпросите, касае-

¹ Аламбик е устройство като скачените съдове, което пречиства чрез процес, подобен на дестилация (бел. пр.)

щи идеалния и удовлетворяващ живот, аз го правя само след като ги прекарам през бариерата на моя разум и преценка. Тези клетвени твърдения не са неразумни. Умът трудно би отрекъл простата им разумност. Нито пък емоциите, “сърцето”, биха могли да ги отрекат като безсъдържателни и незадоволителни. И житейският опит, такъв какъвто го познаваме лично или чрез историята, не може да отрече успеха им, когато се отнасят до човешките дела, иначе Марк Аврелий, Емерсон и множеството подобни на тях хора, биха били глупави ветрогонци.

И следователно, ако авторитетите в областта на материалистичната наука са авторитети само според приетия смисъл, че са обект за оспорване от разума на отделната личност и този, който е бахай (всеки искрен и непредубеден търсач на Истината) определя своя авторитет със същите термини; ако и двете страни имат за свои авторитети неща, които могат да бъдат заменени от една по-висша Истина, ако тя се появи, и ако областта, обхващана от единия от тези “Авторитети”, е много по-обширна от другите, много по-удовлетворяваща цялостната природа на човека, много по-облагодетелстваща в смисъл на действителния живот, струва ми се, че не само бихме могли да ги определим и двете като действащи в рамките на царството “наука”, но и че онази, която обхваща най-обширната област, би трябвало да е най-великата, най-основната от всички “науки”.

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА

ЦЕНТЪРЪТ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО. НОВИЯТ СВЕТОВЕН РЕД. ЕДНА БОЖЕСТВЕНА ЦИВИЛИЗАЦИЯ. БОЖИЕТО ЦАРСТВО НА ЗЕМЯТА.

“Равновесието в света беше разклатено от разтърсващото въздействие на този най-чудесен, на този нов Световен ред. Подреденият живот на хората се измени коренно под действието на тази уникална, тази удивителна Система, подобна на която човешките очи не са виждали никога.”

*(“Подбрани откъси от писанията на
Бахаулла”, стр. 105”)*

През вечерта на същия ден – 2 декември 1912 г., Абдул Баха говори пред голяма група приятели в същия дом, за който говорих в предишната глава. Темата Му обхващаше духовните учения, които са специфични за Откровението на Бахаулла. Съществено важно за цялостното разбиране от страна на читателя на влиянията, породили такъв коренно важен ефект върху живота на пише-

ция, е едно малко по-подробно разглеждане на думите на Абдул Баха по тази тема.

И тук трябва да се отклоня малко, за да обясня защо се принудих да пиша толкова откровено за тези лични и интимни неща, които биха останали заключени дълбоко в сърцето ми, ако следвах собствените си склонности. Има само една причина. В продължение на дълги години се борих да се изплъзна от отговорността, която това задължение ми налагаше и от която вече не мога да избягам след непрекъснатото настояване на моите приятели. Тази причина е следната:

Човечеството е едно. Всяка личност е в духовна, както и във физическа връзка с всяка друга личност. Надеждите, копнежите, желанията на един са надежди, копнежи и желания на всеки и всички. Низините и висотите, силните мъки и радости, победите и пораженията се различават по сила и дълбочина за всяка отделна личност според възможностите и смелостта на всеки, но всички вървят по почти една и съща пътека и всички се борят на почти еднакви бойни полета.

И ако само един от това борецко се и устремено множество е открил Пътеката към “Мирното Убежище”; спечелил е сражения, ако не цялата битка, по това всеобхватно Поле и знае, че много от неговите братя по света са все още “объркани в търсенето на Приятеля”; все още толкова ненужно и отчаяно погълнати от отмиращата цивилизация, но на които може да се влее нова смелост, надежда и енергия чрез познанието за Пътя, водещ извън пустошта, открит от този, който се е преборил със същото, с което те повече или по-малко безпомощно и безнадеждно се сражават – няма ли историята на тази битка да бъде по-различна, ако другите души, объркани и опечалени както бях и аз, можеха да бъдат, ако е Божията воля, поне малко подпомогнати в пресрещането и побеждава-

нето на същата армия от духовни врагове? Струва ми се, че това е отговорност, която не може да бъде отбягната. Това е причината и за този разказ.

Тази глава е посветена на един сбит преглед на Ученията на Бахаулла, така както бе предаден от Абдул Баха през онази паметна вечер.¹

Той започна с думите, че ще спомене *някои* от ученията, които са характерни за изложеното от Бахаулла откровение. Освен това има и още много други, които могат да се открият в книгите, писмата и посланията на Бахаулла, сред които са “Скритите слова”, “Радостни вести”, “Слова от рая”, “Посланието до света” или “Акдас”, т.е. “Най-светият закон”, които не могат да бъдат открити в никоя от миналите книги или послания на другите проори.

“Основното учение на Бахаулла”, започна Абдул Баха, “е единството на света на човечеството. Обръщайки се към човешкия род, Той каза:

“Вие всички сте листата на едно дърво и плодовете от един клон”... “С това се има предвид, че светът на човечеството е като дърво, нациите и народите са различните ветки и клони на това дърво, а отделните човешки същества са като техните плодове и цветове. Във всички религиозни учения от миналото човешкият свят е бил представян като разделен на две части – едната част са “хората на Книгата” (последователите на дадения Пророк) или чистото дърво; другата част са безбожниците и грешните или дървото на греха. ... “В Своите

¹ “Провъзгласяването на световен мир”, том II, стр. 449-453

учения Бахаулла е потопил цялото човечество в морето на Божествената щедрост.

Някои са заспали – те трябва да бъдат разбудени. Други са болни – те трябва да бъдат излекувани. Някои са неопитни като децата – те трябва да бъдат обучени. Но всички получават благата и даровете Божии.”

Предоставям на читателя да прецени дали прилагането на този принцип към проблемите на международното държавничество, търговия и религия би допринесло или не за щастието и процъфтяването на човешкия род.

Нека читателят, ако се съмнява в научната правилност на това твърдение (че хората от всички раси и цветове имат еднакви възможности за умствено и духовно развитие; че всички са повлияни от същите ограничения и могат да бъдат освободени от тях чрез еднакви методи) да се консултира по този въпрос с който и да е признат съвременен етнолог.

“Друг нов принцип”, продължи Абдул Баха, “е предписанието да се проучва Истината, което ще рече, че никой човек не трябва сляпо да следва своите предшественици и предци. Нещо повече, всеки трябва да вижда със собствените си очи, да слуша със собствените си уши и сам да търси истината, за да може да следва истината вместо слепото безмълвно подчинение и подражание на наследствените вярвания.”¹

¹ Пак там, стр. 450

Аз посочих в предходната глава, колко дълбоко това засяга традиционния смисъл на думата “Авторитет”. Но помислете също така и как то влияе върху смисъла на думите, които човечеството е използвало през историческите времена, като “религия”, “закон”, “правителство” и “образование”. Всъщност едва ли има и един единствен аспект на нашия социален, икономически или религиозен живот, който да не е бил повлиян от това, което някой е казал в миналото по съответния въпрос. Ние сме управлявани законово от правни норми, които са били положени от римското или англосаксонското право. Самата фразеология, с която са формулирани нашите законови документи, има привкуса на праха на съдилищата от преди хиляда и повече години. В сферата на образованието сме ръководени от постановления, които са били установени, когато учениците и учителите са живели при условия и са били мотивирани от идеали, толкова различни от днешните, колкото можем да си представим.

Но защо продължаваме? Фактите са ясни като бял ден. И това чудовищно робство, под което се опитваме да вървим напред в света на радио-самолето-обединяващите новости не е само за така наричаната безразсъдна тълпа. Вярно е, че в продължение на още няколко века по-голямото мнозинство от човечеството ще предпочита да следва отколкото да води. Както споменава Джеймс Траслоу Адамс¹ : “Да очакваш в продължение на значителен период от време, че хората (“по-голямата маса”) ще разсъждават като Джон Дюи² е толкова безразсъдно, колкото да очакваш, че те ще правят дърворезби като Фидий или ще рисуват като Рембрандт. Те ще бъдат водени от своите

¹ James Truslow Adams (1878-1949) е американски историк (бел. пр.)

² John Dewey (1859-1952) е американски философ и просветител (бел. пр.)

страсти и чувства.” Но когато подчинението на един разум пред друг, което е станало преди 2 000 години, се разпростре до интелектуалните, просветните, правителствените, религиозните и законовите водачи на расата, ние ще трябва внимателно да преценим каква почва е положена на дъното на бездната, към която всички сме се втурнали така лудешки. Колко твърда е земята? Колко разрушителна би била дадена катастрофа на цивилизацията, която настоява да бъде ръководена от суеверията вместо от разума?

Колко просто, благородно и *научно* Бахаулла поставя пръста Си върху съдбоносното място!

“О, сине на духа! От всичко за мен най-обична е справедливостта; не се отклонявай от нея, ако Ме желаш, и не я пренебрегвай, за да мога да ти се доверя. С нейна помощ ще виждаш със своите очи, не с очите на другите, и ще познаваш със собственото си познание, не с познанието на съседа си. Претегли в сърцето си какво ти приляга да бъдеш. Истина ти казвам: справедливостта е Моят дар за теб и знак за Моето благоволение. Затова я дръж пред очите си.”¹

Отново моля читателя да премисли какъв би бил най-вероятният ефект върху цивилизацията, ако водачите на световната мисъл бъдат внезапно убедени, че Авторът на този съвършен откъс е един от дългата поредица божествено вдъхновени пророци, Който се бе появил на света в този момент, за да бъде Водач на расата в устано-

¹ “Скритите слова” от Бахаулла

вяването на Нов Световен ред и едно от основните Му наставления насочва вниманието на всеки индивид към собствената му отговорност. Помислете само как прилагането дори само на този принцип би довело до незабавно отхвърляне на злоупотребите с религията, закона, образованието и правителството. Подкрепяно от емоционалния импулс на обичта към Бога (обичта към новия Месия, въплътен в земното Тяло на “Божията Слава”) би било невъзможно да се предскаже красотата и радостта на цивилизацията, която може да се изгради за един период от две или три поколения.

Абдул Баха продължи:

“Негово Светейшество Бахаулла обяви, че основата на всички религии е една; че единството е Истината и Истината е единство, което не допуска множественост.”

“Той постанови принципа за този ден, че религията трябва да води до обединение, хармония и разбирателство между човечеството. Ако тя бъде причина за разногласие и враждебност, ако води към разделение и създава конфликти, липсата на религия по света би била за предпочитане.”

“Освен това Той провъзгласи, че религията трябва да е в съзвучие с науката и разума. Ако не се подчинява на това, тя е суеверие.”

Не е необходимо да се впускам в подробности за мъдростта и смисъла на тези принципи или да говоря за практическите резултати, произтичащи от прилагането им. Те са очевидни.

“Освен това Бахаулла установи равнопоставеността между мъжа и жената. Това е изключително специфично в ученията на Бахаулла, тъй като всички други религии са поставяли мъжа над жената.”

Коментирайки това, просто искам да посоча, че този принцип, формулиран от основателя на бахайската Вяра, бе изложен още през 1853 г. в страна (Персия), в която от незапомнени времена жените са били поставяни на едно ниво с животните и им е било отричано даже притежаването на душа. През 1848 г. в Персия се надигнала една жена, която може да се определи като първата жена сторонник за избирателни права на жените. Нейното име е Куратул Ейн¹ (Утеха за очите). Тя била единствената жена сред осемнадесетте ученици последователи на Баб, божествения предтеча на Бахаулла.

“Тя отхвърлила булото си,” разказваше Абдул Баха, “водейки полемика с най-учените мъже и ги оборвала при всяка среща. По нея хвърляли камъни по улиците; прогонвали я от град в град; заплашвали я със смърт, но тя никога не изменила на своята непоколебимост да се бори за свободата на своите сестри. Понасяла преследванията с най-голям героизъм и даже в затвора успявала да спечели хората на своя страна. Тя казала на един персийски свещеник, в чиято къща била затворена: “Може да ме убиеете когато си пожелаете, но не можете да спрете еманципацията на жените”. На-

¹ Известна още като Тахере (бел. пр.)

края я обесили и тялото ѝ било хвърлено в празен кладенец, затрупан след това с камъни. Готвейки се за екзекуцията, тя облякла най-хубавите си одежди, сякаш отивала на сватбено празненство.”

Така разказваше Абдул Баха за тази героична жена, която отдала живота си за освобождаването на нейния пол по времето, когато Съюзън Б. Антъни¹, Франсис Уилърд² и другите още не бяха започнали своите кампании.

“Един нов религиозен принцип е този, че предразсъдъците и фанатизмът, било то сектантски, религиозен, патриотичен или политически, са разрушителни за човешката сплотеност. Поради това човек трябва да се освободи от подобни окови, за да може единството на света на човечеството да бъде проявено.”³

Предразсъдъците са рак на сърцето за световното общество. Те влияят на всички взаимоотношения и връзки в живота – от снобизма до расовия и религиозен антагонизъм, водещ до линчувания, погроми и кланета като онова по време на Вартоломеевата нощ и продължилото

¹ Susan Brownell Anthony (1820-1906) – американка, сторонник за изборителни права на жените (бел. пр.)

² Frances Elizabeth Caroline Willard (1839-1898) – американска просветителка и реформистка (бел. пр.)

³ “Провъзгласяването на световен мир”, том II, стр. 450

векове на ред преследване на арменците. Не искам от читателите да повярват, че едно такова раково заболяване би могло да бъде изкоренено отведнъж. Нека обаче да се запитат дали не би имало по-голям шанс то да бъде унищожено, ако влиятелното мнозинство от световни водачи, които биха повели и множеството от свои последователи, бъде убедено (след едно научно проучване) за “Авторитета” на разпространителя на този принцип.

“Бахаулла ни уверява,” продължи Абдул Баха, “че Световният мир е най-важното постижение на Божията религия; че мирът ще възтържествува сред нациите, правителствата и народите, сред религиите, расите и всички съсловия на човечеството. Това е една от особените черти на Божието Слово, разкрито в това Проявление.”

Това е, което Бахаулла нарича “Най-велик мир”. Обърнете внимание, че той не касае простото прекратяване на войните, а стига до корените на нещата и има предвид цялостния живот на отделната личност, обществото, в което тя живее и чувствата, които са източникът на всяко действие.

“Бахаулла обявява, че цялото човечество трябва да постигне знания и да получи образование.”

Отново искам да посоча, че този принцип бе произнесен по времето, когато по всички краища на света се приемаше, че образованието е изключително право само на определена класа. Тази придобивка бе отказвана на милиони деца и възрастни, чието социално положение ги откъсваше от тези привилегии на интелектуалните познания, които са източник на власт. С право е отбелязано, че ако се позволи на онеправданите същия достъп до източниците на тази сила, която притежаваха управниците, усилията им биха могли да изместят могъщите от техните места. Интересно съвпадение (меко казано) е фактът, че с този заповядващ указ на Бахаулла бе положено началото на това, което е познато днес като свободно образование за “обикновените хора”. А с това и първите обнадеждаващи усилия към тяхното освобождаване във всички области на човешката дейност.

“Бахаулла е изложил и дал начините за разрешаване и лекуване на икономическите проблеми.”

“Той е отредил и установил институцията на Дома на справедливостта, която е удостоена с политическа, както и с религиозна функция – съвършеното обединение и съюз на църквата и държавата. Тази институция е под закрилящата власт на самия Бахаулла. Ще бъде организиран също така и световен Дом на справедливостта¹. Неговите постановления ще бъдат в съответствие със законите и ученията на Бахаулла и онова, което Световният дом на справедливостта отреди, ще бъде следвано от цялото човечество. Този Световен Дом на спра-

¹ Членовете на първото тяло на Световния Дом на справедливостта бяха избрани от националните съвети на световната Бахайска общност през 1963 г. (бел. пр.)

ведливостта ще бъде определен и организиран от (местните и национални) Домове на справедливостта по целия свят и целият свят ще бъде под неговото ръководство.”¹

Това ще рече, че Бахаулла е планирал и отредил един тип световна организация, която има аналогична връзка с федералното правителство на Съединените щати, тъй като предвижда федерация на народите по света под ръководството на централен “Дом на справедливостта”. Но тук същевременно има една много важна и разпростираща се навред разлика – планът на Бахаулла води до упражняване на религиозни, както и на политически функции от това управляващо тяло. Това стряска умовете на онези, които свързват “религията” с историята на злините, произтекли от войните между мохамеданите и християните, между католиците и протестантите и по-малките сблъсъци между безбройните секти на всички религии.

Когато обаче бъде разбрано, че *тази* религиозна държава, формулирана от Бахаулла, е базирана на единството на света в областите на социалните, икономическите и образователните дейности, както и по отношение на религията; когато бъде осъзнато, че “решенията и постановленията на Дома на справедливостта ще бъдат в съгласие със заповедите и ученията на Бахаулла, които премахват предразсъдъците, крайното сектантство и раздора, ще се види, че възраженията срещу един такъв съюз сякаш изчезват.

Нека да направим паралел като предположим, че по време на Никейския съвет през 325 година е била съставена конституция за правителството на Свещената Рим-

¹ “Провъзгласяването на световен мир”, стр. 451

ска империя, базирана на Проповедта в планината, тринадесета глава от Коринтианите I, дванадесета глава от Римляните, посланията на Йоан и още няколко други параграфи с подобно етично значение от Стария завет. Нека освен това да предположим, че в тази конституция е бил включен и принципът, че пророците на всички други религии са със същия авторитет като Христос и Моисей, че Зороастър, Кришна и Буда са били приети като равнопоставени на Христос и че всичките им последователи са били сред получаващите облагите, произлизащи от това обединяване на народите и религиите под ръководството на Свещената Римска империя. И нека още предположим, че Самият Христос е оставил записана конституция като горепосочената и е посочил чрез Собствената си ръка и печат определен човек от Своите ученици като първи ръководител на управляващия съвет на Империята, заедно с ясна програма за избирането на неговите приемници, като службата на тези свещенослужители бъде определяна от кабинет или съвет, избран чрез общодостъпни избирателни права на всички народи от познатия за тогава свят. Ако въображението ви е достатъчно дейно, за да предположи всичко това, честната ви преценка ще приеме, че историята на религията през последните хиляда и деветстотин години би била свършено различна.

Въпреки това, всичко което се опитам да изградя като предположения за християнството, е недостатъчно по отношение на фактите, полагащи основите на установяването на бахайската световна религия. Това ще бъде показано малко по-късно в тази глава.

Последната от отличителните характеристики на Откровението на Бахаулла, която Абдул Баха разясни онази вечер, обикновено не се изтъква често. Въпреки това тя е от изключителна важност. Абдул Баха я нарече “най-главната характеристика” на ученията на Бахаулла.

“Това е ръкополагането и посочването на Център на Споразумението. Чрез това назначение и отреждане Той¹ е предпазил и защитил Божията религия от разногласия и разкол, правейки невъзможно за когото и да било да създаде нова секта или фракция от вярващи. За да осигури единството и съгласието, Той е сключил Споразумение с всички хора по света, посочвайки тълкувателя и разяснителя на Неговите учения, така че никой да не може да тълкува и разяснява Божията религия според собственото си виждане и мнение, създавайки по този начин секта, основана на личното му разбиране на божествените слова.”²

С това се казва, че Бахаулла е посочил в Завещанието и Последната Си воля Собствения си син Абдул Баха за единствен тълкувател на значението и неясните места в Неговите учения. “Той направи това, не защото Той³ е Мой син, а защото е най-чистият канал за разпръскването на Животворната вода в света.”

За да бъде пълна картината, е необходимо да се включи в това разяснение една справка със Завещанието и Волята, които Абдул Баха оставил преди да се възнесе от този свят през 1921 г. В него Абдул Баха е посочил Своя внук Шоги Ефенди като Пазител на Божието дело и ръководител на първия Дом на справедливостта. Шоги Ефенди бе на 25 години по това време. Една от най-пър-

¹ Бахаулла (бел. пр.)

² “Провъзгласяването на световен мир”, стр.451

³ Има се предвид Абдул Баха (бел. пр.)

востепенните функции на Пазителя е да отсъжда без колебание значението и неяснотите в ученията на Бахаулла.

Сега нека използваме отново най-живото си въображение. Нека предположим, че Петър наместо да е бил рибарят-ученик на Иисус, е бил Негов собствен син. Бил е под Неговите грижи и напътствия още от бебе. Нека да си представим Иисус как расте и старее, пишейки безчислени книги и послания, провеждайки неизброими разговори със Своите последователи, които са станали стотици хиляди преди Той да умре, видял е хиляди вярващи да умират като мъченици за Неговото дело, въпреки факта, че Той самият е бил заточеник и затворник през последните 40 години от Своя живот.

И накрая нека да допуснем, че Неговият син Петър е живял 29 години след възнесението на Иисус (помнейки, че Иисус е оставил като завещание назначаването на този Си син за единствен тълкувател на Неговите слова) и тези години са били прекарани в писане на книги и хиляди писма, отговаряне на всякакви възможни въпроси, които са се появявали по отношение на значението на ученията на Иисус и че Петър е прекарал около 10 години в пътуване през познатия свят, срещал е не презрение и преследване, а чест и уважение от хора от всички класи. И след това преди собствената му смърт на седемдесет и седем годишна възраст е назначил внука си да бъде Пазител на чистотата на ученията на Иисус.

Мисля, че ще се съгласите с мен, че не само християнската църква би била много по-освободена от разкола, който я е разкъсал, но и Свещената Римска империя би била сила за мир и обединение, винаги действаща за благоденствието и щастието на човечеството. Не забравяйте, че нейната конституция би била базирана единствено на Словата на Божиите пророци, чиято кулминация е Проповедта в планината и че не би била допустима никаква

дискриминация спрямо последователите на който и да е от тези Говорители на Предвечния.

Аз изложих тази хипотетична аналогия в известна степен, защото тя ми се струва най-подходяща, за да бъде ясно представен планирания и отреден от Бахаулла Световен ред, който бе обяснен, илюстриран и цялостно изложен от Абдул Баха, а сега е активно задействан от Шоги Ефенди.

Има и още една много важна особена характеристика на Плана на Бахаулла, на която трябва да се обърне внимание. Той е отредил в Своите закони, че по света ще бъдат изградени Храмове за преклонение пред единствения Бог, в които цялото човечество ще бъде добре дошло, независимо от Името, под което са били избрали да бъдат последователи. Тези Храмове ще се състоят от десет сгради. Централната ще бъде изградена по определен проект и ще има девет страни, девет входа и простиращи се от тях като лъчи девет пътеки, водещи към другите девет сгради, които ще обграждат централния Дом за молитви. Тези девет сгради ще представят и символизират разнообразните средства, чрез които Божията любов ще се излива като израз на обичта на човек към човека. Те могат да бъдат например болница, институция за обучение, дом за възрастни, институция за грижи и помощ на слепи, домове за сираци, лаборатории за научни изследвания, институция за грижи и помагане към глухонемите и хората с други недъзи, сграда с лекционни зали и учебни стаи за изучаване и разпространяване на принципите и целите на чистата религия, защото тези неща не влизат във функциите на самия Дом за молитви. Сред тези свети стени никога не ще се чуят човешките думи. Не ще се отслужват никакви литургии или ритуални служби. Нищо друго не ще се пее там освен Божиите слова, произнесе-ни от Неговите пророци. И освен това е отредено, щото

да не се изплащат никакви заплати за службата на който и да е духовен учител.

Сред деветте сгради, обграждащи централната, ще има и хотел или странноприемница за пътуващите. Там ще бъдат посрещани посетителите и ще бъдат безплатно обслужвани за известно време според нуждите им. Вече има два от тези Домове за молитви, които действат – единият е в Ишхабад (Русия)¹, завършен преди няколко години, а другият (само централната сграда) е в Уилмет, предградие на Чикаго, щата Илинойс.

В тези сгради виждаме за първи път в човешката история илюстрирано онова, което Иисус описва като събиране на целия Закон и всички учения на Пророците – Божията любов, изразена в обич към човека. Странно ли е, че Той определя осъществяването на Неговите пророчески Слова като “Божие царство на земята”?

“Административният ред, който от времето на възнесението на Абдул Баха се разви и се оформя пред самите ни очи в повече от четиридесет страни по света, може да бъде разглеждан като гръбнака на самото Завещание (Завещанието на Абдул Баха) – непревземаемата крепост, в която това новородено дете бива отхранвано и се развива. Този административен ред със своето разрастване и укрепване несъмнено ще прояви скритите заложби и ще разкрие в пълна степен това, което произтича от този важен документ – този най-забележителен израз на Волята на една от най-забележителните

¹ Понастоящем Дома за молитви в Ишхабад не съществува вече, защото е бил разрушен. Но днес такива Домове има изградени в Австралия, САЩ, Германия, Западна Самоа, Индия, Панама и Уганда.(бел. пр.)

фигури от изповеданието на Бахаулла. Когато съставните му части, присъщите му институции започнат да действат ефикасно и енергично, той ще предяви своето твърдение и ще покаже своите възможности да бъде разглеждан не само като ядро, но и като самия модел на Новия световен ред, предопределен да обгърне в завършека на времето цялото човечество.”¹

“Толкова здраво и могъщо е това Споразумение, че от незапомнени времена до ден днешен никое изповедание не е създало подобно на него.”²

¹ “Световният ред на Бахаулла”, Шоги Ефенди, стр. 199

² Пак там, стр. 201

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

НЯКОИ БОЖЕСТВЕНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ. СМИРЕНОСТТА НА СЛУЖЕНОТО. ПОЛОЖЕНИЕТО НА ИСТИНСКИ ЧОВЕК.

Човешкият живот е божествен и вечен — не смъртен и плътски. Най-възвишеното у човека е достигането му до познанието за Бога. Най-голямото му щастие е в аромата на Божията обич. Това е най-висшата степен на достижение в човешкия свят.”

*“Провъзгласяването на световен мир”,
том II, стр. 180*

През последните три дни преди заминаването на Абдул Баха аз търсех постоянно Неговото присъствие. Тези първи декемврийски дни носеха студенина в сърцето ми, както и по тялото ми. Въпреки че тогава все още не бях достигнал до момента, в който от все сърце да кажа, че съм приел основните бахайски учения, свързани с божественото положение на Бахаулла и Неговото място

в дългата редица пророци, все пак в съзнанието ми нямаше никакво съмнение за положението на Абдул Баха.

Какво значение имаше, ако описаното от мен положение не беше точно като онова, което приятелите около Него използваша! За мен бе достатъчно, че видях в Него съвършения човек и че бях готов с радост да пожертвам всичко, което притежавах или щях някога да имам, за да се доближа да това съвършенство.

Той не само че не ме разочарова по отношение на условията и обстоятелствата от ежедневието Си живот, за което не можеше да се иска нищо повече що се отнася до мъдрост, скромност, смелост, благост и любезност! Ако това бе всичко, то би означавало, че аз изхождах от собственото си мнение и вещ догматизъм. Кой бях аз да определям дали Той е мъдър или не? Можех ли в своето невежество да знам каквото и да е по този въпрос? Можех ли да отсъждам до каквато и да е значителна степен за Неговото положение освен да Го сравнявам със себе и другите, които познавах? От тази гледна точка не можеше да има никакво съмнение – Той бе несравнимо превъзхождащ. Той се извисяваше над човечеството както Мон Блан над равнината.

Но имаше и още нещо, което онези, които са чели внимателно тази хроника, би трябвало да са забелязали. То неуловимо се изплъзва от описанието с думи. Но човек трябва да се опита да го долови, защото точно това неуловимо нещо допринася за обяснението на Неговата сила.

Една от тези пленяващи и интересни черти на Абдул Баха бе винаги готовият Му смях, когато ставаше въпрос за теми, към които обикновено се подхожда с изключителна сериозност. Например през последния Му ден в Ню Йорк аз разговарях за последен път насаме с Него. Казвах Му сбогом и сърцето ми бе натъжено. Запъвайки се, изра-

зих мъката си, че Той напускаше Америка и че по всяка вероятност никога не ще Го видя отново. Той стоеше прав. Това беше всъщност последното сбогуване. Абдул Баха положи ръката Си на раменете ми и тръгна с мен към вратата, казвайки че ще бъда с Него във всички Божии светове. След това се засмя със сърдечен, звънък смях, а моите очи не виждаха от сълзи. “Защо се смее Той?”, мислех си аз. Въпреки това тези думи и още повече тонът, с който бяха произнесени и радостния Му смях, бяха озаряваща светлина по моя път през всичките тези години.

Друга характерна черта, която винаги се забелязваше, бе мълчанието Му. В света на социалното и интелектуалното общуване, към който бях привикнал, мълчанието беше почти недопустимо. От колежанина до адвоката, доктора, министъра, управника – всеки имаше готов отговор за всичко, или остроумен *bon mot*, дълбокомислена забележка, многозначителна усмивка. Всички имаха своя “линия на поведение” и репутацията им се базираше преди всичко на тяхната готовност да откликнат с думи на всяка ситуация.

Колко по-различно Абдул Баха посрещаше питащия, човека който искаше да разговаря, различните ситуации. Към питащия Той откликваше първо с мълчание – външно мълчание. Абдул Баха винаги насърчаваше другия да говори, а Той самият слушаше. Нямахме го онова нетърпеливо напрежение, онова неспокойствие, което толкова често се среща, показвайки най-ясно, че слушащият има готов отговор и чака момента, в който да може да го произнесе.

Чувал съм някои хора да бъдат определяни като “добри слушатели”, но никога не си бях представял такъв “слушател” като Абдул Баха. Той изразява нещо повече от съчувствено и отзивчиво попиване на онова, което ухото

долавя. По-скоро се изпитва чувството, че сякаш двете личности се превръщат в една. Той така близо се отъждествява с говорещия, че се получава сливане на духовете, което прави почти ненужен и безполезен словесния отговор. Докато пишех, в съзнанието ми възникнаха отново думите на Бахаулла: “Когато искреният слуга се обърне към Мен с молитва, Аз се превръщам в самото ухо, с което Той чува Моя отговор.”¹

Точно така беше! Сякаш Абдул Баха слушаше с моите уши.

Виждаш какво имам предвид, когато казвам, че се опитвам да опиша неопишувемото. Всичко това може да се струва на читателя доста чудновато. Другите може да не са имали същото впечатление от своите контакти с Абдул Баха, но тази неизменна особеност на Абдул Баха е един от най-живите ми спомени за Него и е била обект на много мои разсъждения.

А когато разпитващият изкажеше всичките си мисли под насърчителната отзивчивост на Абдул Баха, следваше кратко мълчание. Нямахме никакво моментално и цялостно излияние от обяснения и съвети. Понякога Той затваряше очите Си за момент, сякаш търсеше напътствие свише; понякога просто седеше и изследваше душата на питащия с любяща и проникновена усмивка, която разтапяше сърцето.

А когато започваше накрая да говори и онзи променлив, звънък, музикален глас се разнасяше – думите бяха толкова неочаквани, често пъти толкова привидно чужди на темата, че питащият първоначално се чувстваше объркан, но поне за мен винаги това чувство бе следвано от

¹ “Седемте долини”, Бахаулла

спокойствие и разбиране, които стигаха много по-дълбоко от ума.

Друга една от множеството характерни черти на Абдул Баха, които изпълват спомените ми, е Неговото проникателно вникване в самата същност на всеки обсъждан предмет. Понякога Той изразяваше това чрез разказ, в който духовитостта и мъдростта бяха толкова неразривно преплетени, че човек често не можеше да разбере дали трябва да се смее или да плаче, или да стои в страхопочитание.

Когато Абдул Баха беше при Лейк Махонк, където говори пред членовете на Международната мирна конференция и една сутрин се разхождаше с група приятели, те срещнаха няколко младежи.

След като размениха взаимни поздравии, Той каза, че ще им разкаже една ориенталска история. Веднъж плъховете и мишките се събрали на много важна конференция, чиято тема била как да установят мир с котката. След продължителни и разгорещени дискусии било решено, че най-доброто нещо, което могло да се направи, е да се завърже звънче за врата на котката, та плъховете и мишките да бъдат предупреждавани за нейното движение и да имат време да се махнат от пътя ѝ.

Този план изглеждал чудесен, докато се стигнало до въпроса кой да предприеме опасната работа да върже звънче на котката. Никой от плъховете не харесал тази идея, а мишките мислели, че те са много слаби, за да го направят. Така конференцията се разпръснала в смут.

Всички се смяха заедно с Абдул Баха. След кратка пауза Той допълни, че това прилича много на тези мирни конференции. Много думи, но никой не се решава да повдигне въпроса кой да върже звънче на Царя на Русия, императора на Германия, президента на Франция и императора на Япония.

Тогава лицата помръкнаха. Абдул Баха отново се засмя, казвайки: “Има Божествен клуб, който ще разпръсне на парчета тяхната сила.”

Неговото остро проникновение в самата същност на трудностите и изпълненото Му със смях обобщаване на положението в такава малка древна басня (нещо характерно за Абдул Баха, за което вече говорих), се потвърди в световните събития през двадесет и петте години след като Той разказа историята на групата щастливи младежи, току що слушали красноречиви апели за световен мир, изказвани от добронамерени, но бездейни хора – пагубно слабите, говорещи как да вържат звънец на котката-война.

След две години започна световната война. Някои от същите онези младоци, които се смяха с Него от все сърце, сигурно оставиха телата си във Фландрия; немският военен диктатор избяга от своята империя, а мечтите му се превърнаха в кошмари; стремителният потоп над света превърна множество тронове в руини, както пролетното пълноводие разрушава къщите. Наистина Божествен клуб!

През един от тези последни дни, докато чакахме останалите да се съберат, аз разговарях с Махмуд – един от персийските приятели, а Учителят бе зает с малка групичка хора наблизо. Както винаги, аз бях погълнат от заниманието си да Го наблюдавам. Жестовете Му, усмивката Му, лъчезарната Му личност бяха едно постоянно очарование.

“Може ли да те попитам”, каза Махмуд, “дали говориш от твоя амвон за Делото на Бахаулла?” “Да”, отговорих аз. “Не така често както бих желал, може би, но не рядко цитирам от Писанията в обяснение на моята тема.”

“Споменавах ли Автора, когато говориш?”

“Разбира се”, казах аз до известна степен изненадан.
“Естествено, че посочвам своя източник.”

“Това сигурно изисква доста смелост”, каза той. “А не поражда ли критики?”

“Не съм се замислял по въпроса в такава светлина. Защо би била необходима смелост, когато говориш истината без значение какъв ѝ е източникът? Ние не живеем в средновековието.”

Махмуд пристъпи към Абдул Баха и Му каза няколко думи на персийски. Учителят ми се усмихна с онзи неопишуемо проникновен поглед, за който вече съм говорил. Той отбеляза, че е необходима *много голяма смелост*.

Това беше на 3 декември следобяд, в дома на една жена, чийто живот бе отдаден в служба на вярата в продължение на много години, независимо от силното противопоставяне от време на време от страна на влиятелния ѝ съпруг. Той бе стигнал даже до там, че да я заведе да бъде прегледана от психиатри. Няколко години след това обаче той стана самоотвержен последовател на Бахаулла. Голямата зала за рисуване в този дом на Парк Авеню беше препълнена, когато Учителят започна да говори. Думите Му бяха малко, но съдържателни. Те касаеха отново качествата, които трябва да отличават вярващите.

”Моля се на Царството Абха и търся от ваше име необикновени благословии и одобрение, за да може езиците ви да се развържат, сърцата ви като чисти огледала да се залееят с лъчите от Слънцето на Истината, мислите ви да разперят крила, про-

никновението ви да е по-ярко и да можете да вървите напред в човешкото усъвършенстване.

“Докато човек сам не постигне съвършенство, той не може да учи другите на съвършенство. Ако човек не достигне до истинския живот, той не може да даде живот на другите. Ако не открие светлината, той не може да отразява светлина. Затова трябва да се стремим самите ние да достигнем съвършенствата в човешкия свят, да уловим вечния живот и да търсим божествения дух, за да можем така да удостояваме другите с живот, да вдъхнем и на другите живот.”¹

Пишейки тези думи, си спомням за разговора с един от редакторите на добре известно и “влиятелно” християнско списание. Той бе писал и изнасял много лекции за положението в света и бе красноречив последовател на международния мир. По време на този разговор, който исках да се проведе, защото бях прочел наскоро една от неговите книги, аз споменах за бахайския Дом за молитви, чийто внушителен купол почти се виждаше оттам, където седяхме. Неговото поведение се промени моментално.

“Ако ще говорите за бахаизма, аз нямам какво повече да кажа.”

“Изучавали ли сте някога неговите учения?”, попитах аз много изненадан от това странно отношение.

“Не, не съм и нямам никакво желание да го направя,” отговори той. И без да дочака отговор продължи:

“Това може да звучи като предразсъдъци и аз съм откровен да кажа, че имам предубеждения.”

¹ “Провъзгласяването на световен мир”, том II, стр. 453 -454

“Как бихме достигнали изобщо някога до световен мир, ако не се освободим от предубежденията?”, казах аз, надигайки се да си вървя, защото очевидно разговорът приключваше. “Определено можем да се освободим от този демон.”

“Никога”, каза той усмихвайки се, но много енергично. ”Ние никога не ще можем да се освободим от предубеждението – то е неизкоренимо от човешката природа.”

Разказвам този случай, който сам по себе си не е много важен, за да покажа неопровержимата мъдрост в думите на Абдул Баха, които преди малко цитирах. Той не издига пред нас непостижим или неясен идеал. Той ни посочва един прост и очевиден факт. И при светлината на този факт изведнъж виждаме защо е направен толкова малък напредък към всеобщия мир и обединението на религиите от многословните привърженици на тези идеали. Колко недвусмислено предразсъдъците, себичността и ограничеността на мисленето са заложили в техните думи! Как сърцата, които са забулени от такива воали биха могли да отразяват Слънцето на Истината? Как биха могли те да вдъхнат живот в другите като липсва всякакво искрено и себеотвержено желание от тяхна страна за получаване на живот?

Вечерта на същия ден Абдул Баха отново говори накратко пред група бахайски приятели по темата, която през тези последни дни сякаш беше много близка на сърцето и устата Му – положението, към което бяха призовавали последователите на ученията на Бахаулла и се очакваше от тях да достигнат просто поради факта, че ги бяха приели.

Спомням си в тази връзка една история, разказана ми от приятел, който беше присъствал на заседание на из-

пълнителния комитет на Духовния съвет в Ню Йорк. След като слушал в продължение на половин час техните разисквания, Абдул Баха спокойно се надигнал да си върви.

Той се поспрял за момент при вратата и огледал лицата, обърнати към Него. След кратко мълчание Той казал, че Му било казано, че това е заседание на изпълнителен комитет. “Да, Учителю,” отговорил председателстващият.

“Тогава защо не изпълнявате!”

Той винаги наблягаше на делата – дела с такова качество и чистота, че се струваха непостижими за онези, които слушаха. Въпреки това нямаше никакво занижаване на стандарта. И Той полагаше примера. Нямаше никакво съмнение за това. Като истински Водач, Той никога не призоваваше последователите Си да вървят там, където Той самият не бе осветил Пътеката.

“Оповестих ви радостните вести на Божието царство и ви обясних желанията на Благословеното Съвършенство. Заявих ви какво е благоприятно за човешкия напредък и *ви показах смиреността на служенето.*”¹

Подбрах последните слова, защото те показват онава, което ми се струва, че е самата сърцевина на ученията на Абдул Баха.

¹ “Провъзгласяването на световен мир”, том II, стр. 456 (курсива е от автора)

Първо – Неговият неизменен пример. Второ – Неговата “смиреност на служене”. Този дух на служба бе най-отличителната Му черта. Самото название, което Му бе дадено от Бахаулла, Абдул Баха (Слугата на Славата), и чрез което Той винаги бе желал да се обръщат към Него, показва същността на това качество, отнасяйки го към бахайското учение. Веднъж Той бил помолен да бъде почетен председател на Националния духовен съвет. “Абдул Баха е слуга,” отговорил Той простишко.

“Аз съм Абдул Баха и нищо повече. Не ще бъда доволен, когато някой ме възхвалява с каквото и да е друго звание. Аз съм слугата на Благословенното Съвършенство и се надявам, че това мое Служене би било приемливо. Който спомене каквото и да е друго име освен това, не ще ме зарадва изобщо. Абдул Баха и нищо повече. Никой човек не трябва да ме възхвалява с различно от това име: “Абдул Баха”.

И отново: “Тайната на тайнствата на тези думи, текстове и редове е служенето на Святото Присъствие на Красотата от Абха, заличаване, стопяващо се и съвършено разпиляване пред Благословения Праг. Това е моята блестяща диадема и великолепна корона. С това ще бъда прославян в небесното царство и царството на този свят. И така ще се доближа до Красотата сред най-близките до Бога. Никому не е позволено да тълкува нещо друго освен това.”

Абдул Баха казва, че “състоянията на съществуване са ограничени до служение, Пророчество и Божестве-

ност.”¹ Това ще рече, че след като човек е неспособен да достигне нито до положението на Божествената Същност, нито на Пророците (освен в онези уникални примери на Миропомазаните, което се случва грубо казано на всеки хиляда години), единственото възможно състояние, до което той може да се издигне, е служението.

Въпреки факта, че Иисус бе обявил почти същата истина, това на практика е свършено нова концепция, произлизаща от ученията на Бахаулла и показана във всяко дело и слово на Неговия величествен Син.

Ето защо е много важно да бъде проверена тази дума и нейните последствия. Какво има предвид Абдул Баха под Служене? На какво основание Той твърди, както косвено прави, че ако човек не достигне в този ден това положение, той се лишава от правото да бъде наричан изобщо човек?

Иисус е казал: “Този, който ще бъде най-велик измежду вас, нека бъде слуга на всички.” “Хрисимият ще наследи земята.” И какво искаше да каже, когато Той изми краката на Своите ученици? Какво се опитваше да предаде?

Точно каквото Абдул Баха имаше предвид, когато Той направи изявленията, които цитирах по-горе. И то е толкова проста и очевидна истина.

Бахаулла казва:

“Положението на човека е възвишено. Това е велик и благословен Ден и онова, което е било

¹ “Отговори на някои въпроси”, стр. 267

скрито в човека, е и ще бъде показано. Положението на човека е велико, ако той се придържа към Същността и Истината, и е непокатим и постоянен в Заповедите. Истинският човек се явява пред Милостивия като пред рая – негов взор и слух са слънцето и луната; ярките му и сияйни качества са звездите; неговото положение е най-възвишеното; дирите му са учителите на живота.”¹

И отново Той казва: “Човек не трябва да бъде наричан човек, докато не бъде пропит с качества на Милостивия.”²

Сега сякаш че бе отворен голям прозорец за полъха от света на обяснението и разбирането и възхвалата на Абдул Баха към състоянието на Служене става ясна. Поне малко по-ясна, отколкото преди това ново и в същото време безкрайно старо определение за Човека. Защото за Абдул Баха Служенето е Пътят – единствено възможният Път към Величието. И мисля, че това е точно величието, за което Иисус е говорил – величието на истинската Зреlost. Една от отличителните особености на откровението на Бахаулла е Неговото практическо обясняване на думите на Иисус и обхващане на тяхното съзвучие с Неговото Проявление.

“Смиреността на служенето” на Абдул Баха е Неговата “блестяща диадема и великолепна корона.” Защо? Определено не защото Той искаше да бъде почитан и възхваляван над другите. Това би било далеч от скромността. Не! То е защото Той само така можеше да покаже на другите Пътеката към Величието.

¹ От “Книгата на Завета” на Бахаулла

² “Мъдри слова”, Бахаулла

Общо казано между хората съществуват три основни вида взаимоотношения – на конфликт, на сътрудничество и на служене. Независимо дали взаимоотношенията касаят областта на семейния живот, търговията, образованието, управлението или каквото и да било, тези три движещи импулса могат да бъдат винаги наблюдавани. Обикновено и трите присъстват – всеки, често макар и несъзнателно, се бори за превъзходство. Понякога само едно или две от тях са активни.

Да вземем например обикновения домашен живот. Дадено среднотатистическо семейство включва да речем баща, майка, три или четири деца и домашна помощница. Конфликти ще открием дори и в най-идеалния дом. Не винаги външно изразени, макар че често се пораждат различия, но винаги има едно вътрешно вълнение, поради необходимите усилия за постигане на единство. Разбира се, че освен това имаме и сътрудничество, тъй като това е основата на всеки семеен живот, без което той бързо би се разпаднал. Накрая се явява служенето, изразено от домашната помощница, но действащо и във всеки друг член на семейството в различна степен.

Нека си представим един рядък случай – съвършена слугиня, един съвършено хипотетичен образ естествено, но прекрасен за целта ни. Тя е способна – готви най-вкусните ястия; добра е по природа – винаги весела и щастлива; тя е послушна – никога не се самоизтъква, никога не противоречи; мъдра е и притежава прост здрав разум, който прониква до същността на проблема, независимо дали се касае до предпочитанието на “господаря” към дадено силно кафе или навика на “господарката” да закусва в леглото като същевременно има ранна уговорка за среща с някакъв комитет, или посрамването на малкия Джо-ни при набезите му в килера, довели до стомашно разст-

ройство, което трябва да се скрие от майка му. Нейното благоразумие може да е даже толкова всеобхватно, че да включва следенето на последните новини и информацията за пазара, та майката и бащата несъзнателно да разговарят с нея при изготвянето на клубния вестник или при извършването на важна покупка.

Понякога се забавлявам да си представям ежедневието на едно такова семейство. Съществува ли някакво съмнение кой от членовете е ръководната движеща сила? Можете ли да си представите ужаса в това домакинство, ако “Бриджит” или “Мери” внезапно обяви, че ще напусне?

Да вземем друг пример – нека имаме един хранителен магазин на ъгъла на улицата, който има за свое мото “Обслужването на първо място” и *го съблюдава напълно*. Обслужването пред печалбата; обслужването пред спазването на работното време; обслужването пред каквито и да е лични съображения. Колкото и абсурден да изглежда този пример, в крайна сметка точно такъв трябва да бъде всеки хранителен магазин. Не зависи ли, макар и в отделни случаи, удобството в живота на обществото от това? Ако желанието за печалба надделее, резултатът е нискокачествена и нездравословна храна. Законът налага строги наказания за подобни нарушения, но тези закони биха били ненужни, ако управляваше истинският дух на служене. Нека обаче нашият въображаем, свършено абсурдно идеализиран магазин БЪДЕ управляван от този дух. Никаква саможертва не е твърде голяма за собственика и работниците, за да гарантират свършена работа, чиято единствена цел е здравето, щастието и благоденствието на тяхната общност.

Би ли се затруднил някой да си представи неизбежния резултат? Този магазин би бил Господарят в общността. Славата му би се разпространила по земята, биз-

несът му би процъфтял извън всяка представа, собственикът и управителите му биха били търсени за съвет от управниците. Би било СТРАХОТНО.

Нека обаче да позволим на въображението си да се развихри още повече. Нека да предположим, че освен този дух на служене, собственикът притежава мъдрост и любов, базирани на Проповедта в планината. Достатъчен е и най-лекият намек за такава възможност. Такъв човек би притежавал сила, съперническа и даже надминаваща тази на царете.

Ако читателят все още не е отегчен от тази въображаема картина, та да захвърли с отвращение книгата настрана, нека сега пренесе във въображението си този принцип в сферата на образованието, където учителите, учениците, директорите и служителите са мотивирани от същия дух. Нека го приложи и в областта на търговията, на управлението, на международните отношения. Не биха ли били неизмеримо по-големи щастieto, просперитетът, ефективността и общото благополучие?

Важното нещо, което трябва да се забележи, е, че тази картина включва появата на един тип човек, който е твърде нов в световната практика на тази планета. Но нека същевременно да се отбележи, че докато този човек е нов за действителната практика, той не е непознат от представите ни за такива хора като Конфуций, Буда, Заратустра, Моисей, Иисус и Мохамед. Те винаги са издигали тези идеи пред човечеството. В ученията на Бахаулла обаче и чрез живота и познанията на Абдул Баха, тези идеали са извадени за първи път на преден план и са заложени в основата на един Нов световен ред.

Днес човекът е призван да достигне онова положение, за което е бил предопределен още от "Началото, кое-

то няма начало.” Самите слова на Бахаулла посочват: *“Ние сме сътворили всички, които са на небето и на земята по Божията същност. И този, който се издигне до този Образ (Неговото Откровение), ще се появи в състоянието, в което е бил сътворен.”*¹

Ето защо Абдул Баха така възхвалява положението на Служене. Затова Той намеква, че когато човек приема положение, при което поставя себе си пред службата към другите, той се причислява към животинската скотска природа и се поставя извън пределите на истински човешкото. Това е така, защото определението за Човек се е изменило. Онова, което в миналото е било загатвано като възможна цел, сега е необходимост. Най-възвишените човешки мечти сега трябва да бъдат изпълнени. А начинът за осъществяването им е по пътя на Служенето. Целта е достигането до състоянието на истинско чисто Служение.

“Сладостта на служенето е храната за моя дух.” Тези думи на Учителя показват източника на Неговата сила. Качеството на Неговото служене е безкрайно по-висше дори и от моите чудати въображаеми хипотетични случаи, за които вече говорих. То стига много по-дълбоко и се издига на много по-големи висоти. То е присъщо на най-дълбоката Му същност и се проявяваше във всеки поглед, жест, дело и едва ли не във всяка глътка въздух, която Той поемаше. Следната молитва недвусмислено изразява божественото положение, определено в Неговото сърце за Служенето. Може ли човек, който я чете с освободени от булото на себичността очи, да не съзре славата, до която човечеството би могло да се издигне, когато бъде ясно видяна Истината, скрита от слепите ни самозамъглени очи?

¹ “Сурагул Хейкал”, Бахаулла

Той е Всеславният

“О, Боже, мой Боже! Смирен и разплакан аз вдигам умоляващите си ръце към Теб и покривам лицето си с праха на Свещения Ти праг, който е възвисен над познанието на учените и възхвалите на всички, които Те прославят. Погледни милостиво към Твоя слуга – скромен и смирен пред Твоята врата, и го потопи в Океана на предвечното Си благоволение.

Господи! Той е беден и смирен Твой слуга, омаян и умоляващ Те пленник в Твоите ръце, който Ти се моли пламенно, вярвайки в Теб, призоваващ Те със сълзи пред Твоя лик и казващ умолително:

О, Господи, Боже мой! Дари ме с благоволението Си, за да служа на Твоите обични. Укрепи ме в службата ми към Теб, озари челото ми със светлината на обожанието от Твоя свят двор и на молитвата от величественото Ти царство. Помогни ми да бъда самоотвержен пред небесния вход на Твоята порта и ме подкрепи, за да се откъсна от всички неща в Твоите свети селения. Господи! Дай ми да пия от бокала на себеотрицанието, облечи ме с неговата одежда и ме потопи в неговия океан. Превърни ме в праха по пътеката на Твоите обични и позволи да пожертвам душата си за пръстта, облагородена от стъпките на Твоите избраници по Твоята пътека, о, Господарю на Славата във Висините.

Твоят слуга Ти се моли с тази молитва сутрин и вечер. Изпълни сърдечното му желание, о, Господи! Озари сърцето му, възрадвай гърдта му, разпали прозрението му, за да може да служи на Твоето Дело и слугите Ти.

Ти си Дарителят, Жалостивият, Най-щедрият, Снизходителният, Милостивият, Състрадателният!”

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА
ЗАМИНАВАНЕТО. ПОСЛЕДНИТЕ ДУМИ
НА АБДУЛ БАХА В АМЕРИКА.
СЕДЕМ ОТЛИЧИТЕЛНИ ХАРАКТЕРНИ ЧЕРТИ
НА УЧЕНИЯТА. ДОКАЗАТЕЛСТВА ЗА
НОВИЯ СВЕТОВЕН РЕД.

“Всеки “Христос” е дошъл в света на човечеството. Ето защо трябва да изучаваме основата на божествената религия, да открием същността ѝ, да я възстановим и да разпространяваме посланието ѝ по целия свят, за да може то да се превърне в източник на просветление и просвещение за човечеството – духовно мъртвите да се съживят, духовно слепите да прогледнат и онези, които са нехайни към Бога, да се разбудят.”

Абдул Баха

Утрото на 5 декември 1912 г. бе свидетел на забележителна сцена в една от приемните кабините на кораба “С. С. Селтик”, който почиваше на кея в пристанището на

Ню Йорк, но в действителност много малко хора го осъзнаваха.

Това бе един съвременен параход, готов да потегли за Неапол. Когато минах през мостика, се озовах сред онази неопределима и неописуема забързаност и суеятна се обърканост на заминаващ кораб. Приятели, казващи си последно сбогом; смях през сълзи на очи; старшини, крепящи заповеди; свирене от отминаващи фериботи; униформи, делови костюми, тътнещи багажни колички, жени, деца – и над всичко това блестящото зимно слънце.

Съзрях няколко от моите приятели и се присъединих към тях по пътя им към голямата приемна кабина, която очевидно бе предоставена за сцената на сбогуване. Атмосферата тук бе много по-различна. Наистина светските шумове бяха приглушени от ведростта на един друг свят. Ето Абдул Баха. Лицето Му – една красива мозайка. Кремавата Му роба падаше до ходилата. Фесът Му бе леко килнат, както вече бях свикнал от време на време да го виждам. Даже си мисля, че положението му често беше показател за настроението на Абдул Баха – шеговито – леко килнат фес; благоразположено – фес, наклонен назад; тъжно и сериозно – фес, поставен здраво върху короната Му от сребриста коса; властно и заповедническо – феса леко надвесен над сводестото Му чело. Това може да е странно описание, но аз бях прекарал много време при срещите си с Него в безмълвно съзерцаване на тази властна осанка и много хора сигурно са забелязали, както и аз, че едно от най-характерните Му движения бе неволно повдигнатата ръка, нагласяваща феса в ново положение.

Спомените ми възстановяват сцената пред очите ми, сякаш беше вчера. Обширният нискосводест салон бе препълнен. Имаше поне сто, ако не и повече приятели. Персийците, които Го придружаваха в Америка, се бяха струпали зад Него. Показателно за тяхното ориенталско

отношение към Учителя бе, че никога, при каквито и да е обстоятелства, никой от тях не би си помислил да застане пред Него или даже зад Него, ако не е повикан или не предава някакво съобщение. Когато вървяха заедно, те бяха винаги накрая. Даже и когато бе придружаван от някого и Абдул Баха разговаряше с него, този човек винаги вървеше на внушително разстояние след Него. Те много рядко вдигаха очи към лицето Му, когато говореха с Него. Стояха в Неговото присъствие като пред цар. Колко по-различно е отношението на западните вярващи! Надутата ни демокрация притежава своите многословни аспекти при всички положения, но когато сме в присъствието на духовно величие, свободата е скромност.

Някои от нас си намериха места за сядане. Столовете и пейките бяха ограничени, а ние бяхме много. Преводачът, който беше от дълго време секретар на Абдул Баха и сега се връщаше с Него, стоеше на известно разстояние зад Него. И ето че Той проговори. За последен път в *този* свят обичният глас зазвъня в ушите ми. Често съм споменавал свойствата на този глас. Той никога не ще бъде забравен от онези, които наистина са го чули. Звучеше с камбанен звън, непостижим за другите. Сякаш носеше със себе си музиката на един друг свят. Човек можеше почти да си представи съпровода на невидими хорове.

“Това е последната ми среща с вас. Ето и последните ми призивни думи. Многократно ви призовавах към постигане на единство в света на човечеството, обявявайки че всички хора са слуги на един и същи Бог. Поради това трябва да проявявате най-голямо доброжелателство и обич към народите по света, оставяйки на страна фанатизма, изоставяйки религиозните, националистичните и

расовите предубеждения. ... *Ако някой накърни някого, той накърнява Бога.* Бог обича всички еднакво. Щом като е така, трябва ли овцете да се карат помежду си? Те трябва да проявяват признателност и благодарност към Бога и *най-добрият начин да благодарим Богу е да се обичаме един друг.*

Внимавайте да не нараните нечие сърце, да не говорите срещу когото и да било в негово отсъствие, да не се откъснете сами от Божиите слуги. Насочвайте всичките си усилия към щастието на онези, които са унили, нахранете гладния, облечете нуждаещия се и възхвалявайте скромния. Помагайте на всеки безпомощен човек и проявявайте доброта към ближните си, за да можете да постигнете Божието благоволение. Това ще доведе до озаряването на човечеството и до вечно щастие за вас. Моля Бога за вечна слава от ваше име. Това е моята молитва и призив.”

Той продължи след като спомена за водещата се по това време война на Балканите и изрази сентенция, поразяваща в светлината на проявилите се след две години събития: “На Балканите се надига пожар, който ще подпали целия свят.”

“Що се отнася до вас – усилията ви трябва да са възвишени. Напрегнете цялото си сърце и душа, та чрез вашите усилия светлината на всеобщия мир да може да засияе; всички хора да станат като едно семейство; Изтокът да може да помага на Запада и Западът – на Изтока.

Помислете си как Пророците, които са били изпратени, великите души, които са се появявали и мъдреците, които са се надигали сред хората, са призовавали човечеството към единство и обич. Това е била целта на тяхното напътствие и послание. Погледнете нехайството на света – въпреки всички усилия и страдания на Божиите пророци, народите все още са обзети от враждебност и борби. Колко нехайни и невежи са хората по света! Въпреки, че са чеда на състрадателния Бог, те продължават да действат срещу Неговата воля и желание. Бог благославя и закриля домовете им – те беснеят, плячкосват и разрушават един другиму домовете си. Вижте тяхното неведение и нехайство!

Вашите задължения са други, защото *вие знаете за Божиите тайни*. Очите ви са озарени, ушите ви са съживени и чуват. Вие трябва да гледате един към друг и към човечеството с най-голяма обич и доброта. *Вие нямате никакво извинение* пред Бога, ако не живеете според Неговите заповеди, защото знаете в какво се състои Божията воля. Чули сте Неговите заповеди и наставления. Затова *трябва* да сте добри към всички хора; трябва даже да се отнасяте с враговете си като с ваши приятели. *Трябва* да считате зложелателите си за доброжелатели. Онези, които не са любезни с вас трябва да приемате като близки и приятни, така че евентуално тази тъмнина от неразбирателство и противоречия сред хората да може да изчезне и божествената светлина да засияе; Ориентът да може да бъде озарен и Западът – изпълнен с аромат; нещо повече дори – Изтокът и Западът да могат да се прегърнат с обич и да се отнасят с взаимно разбиране и привързаност.

Докато човек не достигне това състояние, светът на човечеството не ще си отдъхне и не ще бъде постигнато вечно щастие. Но ако човек живее според тези божествени *Заповеди*, този земен

свят ще се превърне в небесен свят и тази планета ще стане Великолепен Рай.

Надявам се, че ще успеете в постигането на този възвишен призив, та като блестящи лампи да разпръсквате светлина над човечеството *и да съживите и раздвижите тялото на съществуването като живия дух.*

Това е вечната слава. Това е непреходното щастие. Това е безсмъртният живот. Това е райската придобивка. Това е да бъдеш създаден според образа и подобие на Божие.

И към това ви призовавам, молейки се Богу да ви подкрепи и благослови.”¹

Подобни идеи и идеали са били изразявани от всички благородни хора в миналото и днес, но последствията от тях в тази голяма криза на човечеството са съвършено различни.

Те не са просто призиви – те са Заповеди. Обърнете внимание на повторението на думата “трябва”.

Характеризират се с цялостност (тук имам предвид пълните и изчерпателни откровения на Бахаулла и илюстрирането им в живота от Абдул Баха) и категорично приложение за нуждите на този час.

Никога през човешката история разумът на обикновения човек не е бил толкова зрял и подготвен да ги чуе и да ги изпълнява, нито пък е осъзнавал толкова ясно настоячивата и неотложна нужда от тяхното прилагане.

Такива идеали и заповеди в продължение поне на 1 300 години не са били произнасяни от устата на Човек, Който не само ги изказва, но и живее според тях.

¹ “Провъзгласяването на световен мир”, том II, стр. 464 – 467

Тези заповеди са насочени не към определена група, не към една нация или раса, а към всички народи и хора по света. Техният зов е да се изгради един съвършено нов СВЕТОВЕН ред и нов вид Международна цивилизация, основани на тези Божествени откровения – такова е недвусмисленото искане. Този световен ред е категорично очертан и са дадени напътствия за фактическото му постигане в многотомните писания и подробни обяснения на Бахаулла и Абдул Баха.

Ще цитирам няколко думи от “Целта на новия Световен ред”, написана през 1931 г. от Шоги Ефенди, Пази-телят на бахайската Вярa, за да може читателят да си изгради представа за онова, което предвижда този Световен ред. Шоги Ефенди цитира откъс от Посланието до кралица Виктория, разкрито от Бахаулла през 1866 г. и след това го обяснява:

“О, царе на земята! Виждаме, че всяка година увеличавате разходите си и слагате тяхното бреме върху хората, които управлявате; това наистина не е нещо друго, а жестока несправедливост. Бойте се от въздишките и сълзите на този Онеправдан и не обременявайте своите народи с повече от това, което те могат да понесат. ... Помирете се помежду си, за да не се нуждате повече от въоръжения освен в размер да опазвате своите територии и владения. Бъдете единни, о, множество на владетелите на света, защото чрез това бурята на несъгласието ще стихне сред вас и народите ви ще намерят покой. Ако някой сред вас вдигне оръжие срещу друг, вдигнете се всички срещу него, защото това не е нищо друго освен явна справедливост.”

А Шоги Ефенди прави следния коментар:

“Какво друго биха могли да означават тези тежки слова, ако не посочване на неизбежното намаляване на неограничения национален суверенитет като неотменно предварително условие за образуването на бъдещата общност на всички народи по света? По необходимост трябва да се развие някаква форма на световна наддържава, на която всички народи по света ще са дали пълното право да обявява война, определени права да налага данъци и всички права за поддържане на въоръженията, освен онези, необходими за поддържане на вътрешния ред в съответните им владения. Тази наддържава трябва да включва едно Международно изпълнително тяло, което да е в състояние да упражнява върховна и неоспорима власт над всеки неподчиняващ се член на общността; един Световен парламент, чиито членове ще се избират от народите в съответните страни и чийто избор ще бъде потвърждаван от съответното правителство, както и Върховен съд, чиито присъди ще имат задължителен характер *дори и в случаи, когато засегнатите страни не са се съгласили доброволно да му предоставят за разглеждане своя спор*. Една световна общност, в която всички икономически бариери ще бъдат трайно премахнати и взаимозависимостта на труда и капитала ще бъде ясно призната; в която врявата на религиозния фанатизъм ще бъде завинаги заглушена; в която огънят на расовата ненавист ще бъде най-накрая потушен; в която единният законов кодекс на международното право – резултат от обмисленото решение на представителите на членовете на световната федерация, ще бъде прилаган чрез незабавната намеса на обеди-

нените сили на страните-членки; и накрая, световна общност, в която яростта на своеволния и войнстващ национализъм ще премине във всеобщо съзнание за световно гражданство – такъв наистина изглежда най-общо редът, предначертан от Бахаулла – ред, който ще бъде смятан за най-добрия плод на бавно съзряващата епоха.”¹

В продължение на 93 години след като Баб бе обявил Посланието и 74 години след като Бахаулла бе обявил Своята Мисия и положение, и още по-осезаемо през последните 16 години, откакто бе установена функцията на Пазителството и бе положено началото на административната структура на Новия световен ред от Шоги Ефенди, няколкото милиона вярващи от всички страни по света бяха организирани в една сплотена, непоколебима, саможертваща се армия, която безрезервно приема, че тези заповеди са с божествен произход и е готова да им се подчинява без съмнения.

Вниманието на мислещите управници, учени и миряни бе явно привлечено от това безпрецедентно явление. Година след година това засилващо се движение набира сили. Очевидно сред този свят на безпокойство, обърканост и борби; свят на несигурност и безпланови усилия, предстои да се развива и прояви действителния образ на един нов вид човечество, нова идея за правителство и гражданство, нова представа за действителните възможности за човешкия живот на тази планета.

Независимо на каква причина би могло да се дължи това, става очевидно, че много, ако не и всички, от уче-

¹ “Световният ред на Бахаулла”, Шоги Ефенди, стр.55-57

нията на Бахаулла се приемат от по-широкомислещите, по-мъдрите управници на света, независимо от познанията им за живота на техния Автор или приемането на Неговото положение.

Читателят може би желае, а и има пълното право на това, да му бъде представено доказателство за последното твърдение. Което и да е цялостно цитиране на писания от хора, които са всеобщо признати като повече или по-малко способни да говорят разумно за световните проблеми, би изисквало написването на огромен том. С цитатите, които представям, искам само да загатна една тенденция на съвременното мислене, която може да бъде потвърдена от всеки начетен човек.

“Ръководещата мисъл трябва да бъде сътрудничеството. Не само отделната страна, а целият свят трябва да е организиран в едно сдружение. Националните въоръжения трябва да се премахнат и да остане само достатъчно военна сила, която да пази реда. Демократични и миролюбиви са онези страни, в които жените са най-активни в обществените дела.”

Артур Хендерсън, председател на Конференцията по разоръжаване, по време на вечеря, организирана от женските организации на Консултативната група

Тук се подкрепят две от заповедите на Бахаулла. Използвана е почти същата формулировка като думите на

Бахаулла по отношение на методите, които трябва да се следват за разоръжаването. Потвърдени са и думите на Бахаулла за положението на жените в този Ден.

“Свободомислещото научно изследване – вечното човешко търсене на истината в нейните обширни и непрестанно променящи се форми, никога не може да бъде твърде много насърчавано и възхвалявано.”

*Коронованият принц на Швеция Густаф
Адолф, из негово обръщение пред Про-
летния фестивал, Университет Упсала*

Това може да звучи банално на читателя, но нека си припомним, че когато Бахаулла произнесе за първи път Заповедта, че “Самостоятелното издирване на Истината” е първата необходимост за една божествена цивилизация, подобна идея бе в повечето случаи неприемлива. Когато бях момче, се водеше енергична полемика в продължение на доста години дали Дарвиновата теория за Произхода на живота би могла да бъде приета, защото тя очевидно противоречеше на разказа за произхода на човека, представен в Битието от Библията. И аз си спомням, че даже в днешно време един щат от тази наша просветена страна все още има доста строго наложен закон, който е базиран не върху това дали теорията за еволюцията съдържа някаква истина, а дали тя би могла да бъде обяснена от предубедените и невежествени тълкувания на думи, писани преди няколко хиляди години. Галилео, Роджър Бейкън, Коперник и други са живели не преди много време и

ние все още имаме списък на забранени от католическата църква книги.

Несъмнен е фактът, че в средата на 19 век окончателното решение по отношение на установената Истина бе почти изцяло в ръцете на духовниците и занимаването със свободна наука бе меко казано трудно. Освобождаването на разума не получи своето рождество преди Бахаулла да издаде Своите заповеди, касаещи единството на науката и религията. Ако щете го наречете съвпадение, но е така.

“Днешното време не е една икономическа революция, а духовна революция. Ние, съвременните хора, преминаваме през изключително важни промени с далечни последици, които са започнали още от началото на записаната история. Науката ни превърна в безспорни господари на всички природни сили. Има достатъчно зърно, за да се изхранят всички. Има достатъчно вълна, за да се облекат всички. Има достатъчно камъни и хоросан, за да се изградят къщи за всички. И въпреки това навсякъде около нас се простира картината на безкрайна безнадеждност и отчаяние.

Следователно нещо трябва да е погрешно в тази картина! Това е, което ние казваме. Няма ли да е малко по-честно да признаем: “Нещо не е наред с нас самите”?

“Да имаш или да бъдеш!” Предоставям това страшно изречение на всички, които имат очи да видят и уши да чуят, и тази истинска духовна смелост, която е в основата на всеки дълготраен прогрес.”

Хенрик Ван Луум, “Да имаш или да бъдеш”

“Вероятно без лична свобода всяка друга свобода е безсмислена. ... Може би в по-сериозното разбиране на нашето неизбежно братство, в нараналото ни осъзнаване на ценности, различни от материалните, се намират зародишите на една трайна вяра, чрез която различните народи от тази нация ще могат да се обединят в една обща цел. ... Нуждаем се от обединяваща вяра, чрез която част от отговорностите, които носим сега на плещите си, ще могат да бъдат преместени от нас и така да бъде прояснен нашият път.”

*Маргарет Кеъри Мадейра,
сп. “Атлантик мантли”*

“Никаква система за човешките взаимоотношения не може да успее, ако бъде прилагана с подхода и намерението за взаимно използване.

Всяка система ще преуспее, ако действа в дух на взаимно служене; в този дух необходимостта от система наистина ще изчезне.”

Джес. Х. Казънс, “Млад строител”

“Във всички тези сфери – икономическа, расова, международна – които на много места се припокриват, има белези за появата на златната епоха. Тя не ще настъпи автоматично. Тя ще дойде, както промените винаги са идвали, защото някои героични души не са смятали своя живот за безценен и са го отдали, за да превърнат онези истини, за които Иисус Христос живя и за които Той умря, от идеалистични в действителни.”

*Д. Г. В. Стафорд от Университетския
храм, Сиатъл, пред Института за
световни дела*

“Новата ни взаимоотнобвързана цивилизация играе важна роля не само по отношение на физическите ни нужди, но и във връзка с духовните ни нужди. Ние не можем духовно да се върнем обратно към херметически затворените разделения, към ограничената вярънност, към дребните сектантства, които характеризираха стария начин на живот.

Озарена е една нова и по-широка пътека и докато несъмнено посоката все още ще се губи по някога, както и в настоящия момент, тенденцията към световна икономика и планетно съзнание е поела своя път твърде определено, за да бъде непрекъснато променяна.”

*Реймонд Б. Фосдик,
“Сайънтифик Американ”*

Подобни цитати могат да продължат почти безкрайно и всеки от тях може да бъде завършен с определената заповед на Бахаулла, но несъмнено всеки непредубеден ум, дори и след едно повърхностно изучаване на писанията на Бахаулла и Абдул Баха, би открил в ежедневните вестници, съвременните списания, съобщенията от лабораториите, залите на националните съвети, работилничките на изобретателите и развитието на техниката безброй примери за осъществяването на техните повели. “Независимо дали гледаме или слушаме”, ние виждаме и чуваме отвсякъде изпълняването на Техните Слова, подчиняването пред Техните Заповеди.

Докато беше в Америка, Абдул Баха каза на един човек, който оплакваше условията на живот по света, далеч не така бедствени тогава, отколкото са сега, че не трябва да се тревожим, а каквото и да се случи в бъдеще, ние ви-

наги трябва да помним, че всичко, което става, води към Царството на Бахаулла. Неговата Воля е върховна.

По време на една беседа в Монтклер, щата Ню Джърси, на 23 юни 1912 г., Абдул Баха каза:

“Никой от Божиите пророци не бе известен човек, но те имаха уникална духовна сила. Любовта е вечният властелин. Любовта е божествената сила. Чрез нея са сваляни от престола и побеждавани всички царе на земята. Какво друго доказателство за това би било по-голямо от таланта на Бахаулла? Той се появи в Изтока и бе заточен. Бе изпратен в затвора на Ака в Палестина. Двама могъщи деспотични царе се надигнаха срещу Него. По време на заточението и затворничеството Си Той написа властни Послания до царете и управниците на света, обявявайки Своята духовна власт, установявайки Божиата религия, издигайки небесните знамена на Божието Дело.”¹

И отново, говорейки на една вечеря във Вашингтон, окръг Колумбия, на 22 април 1912 г. – само десет дни след пристигането Си в Америка, Абдул Баха каза:

“На тази среща днес ние имаме доказателство за това, как Бахаулла упражнява такова чудесно

¹ “Провъзгласяването на световен мир”, том I, стр. 206

духовно влияние по света чрез силата на Божията любов. Той накара хората от най-отдалечените краища на Персия и Ориента да дойдат на тази трапеза, за да се срещнат с хората от Запада с най-висша обич, привързаност и разбирателство. Вижте как силата на Бахаулла събра Изтока и Запада. И Абдул Баха стои пред вас, служейки ви. Не тоягата или ударът, нито камшикът или сабята, а силата на Божията любов е която постигна това.”¹

Онова, което искам да кажа е следното: Бахаулла твърди, че има Божествена сила, която властва над хората и нациите. Тази Сила е силата на Божията любов. Всичко, което става днес по света, е доказателство за тази всевластваща Сила. Проучването на заповедите и предсказанието на Бахаулла и Неговия Пример (Абдул Баха – бел. пр.), съпоставяйки ги със събитията, които стават по света от 1853 г. насам, ще представят доказателства за ефикасността на тази Сила. И последно – има непогрешими доказателства от всички страни, по всяко кътче на земното кълбо, във всяка мисъл и действие, че становището на света се придвижва с нарастваща скорост в съзвучие с един световен ред, който съответства точно на предназначения от Бахаулла план, който бе оповестен и илюстриран от Абдул Баха, а днес – точно в този момент – организиран, ръководен и приведен в действие от Шоги Ефенди от Международния център в Хайфа, Палестина.²

¹ “Провъзгласяването на световен мир”, том I, стр. 40

² Книгата е издадена за първи път през 1937 г. (бел. прев.)

Каква е в такъв случай пълната картина на положението? Представянето ѝ в нейната съвършена пълнота е извън пределите на човешкия разум и извън рамките на тази книга е описването ѝ дори само в тези граници. Но все пак е посочено достатъчно, за да се даде възможност за една бърза скица на нейните главни елементи.

Виждаме една малка група от няколко милиона души, разпръснати по всички краища на света, включващи всички нации, раси и вери, които са приели безрезервно Бахаулла като Върховния Законодател за организирането на света в една нова структура на цивилизацията и са готови да пожертват всичко – дори и живота си – за да Му служат. Преценявайки това и действайки в пълна хармония с него, ние виждаме как Лигата на нациите постепенно започва да влиза в съзвучие с тези Закони; как становището на света започва да признава, че не може без такива закони, ако искаме да съществува някаква истинска цивилизация и как действително скелетът на този нов ред израства бързо пред очите ни под ръководството на Шоги Ефенди. Нека този, който чете, да проучи с освободено съзнание и да попита себе си дали може едно таква движение да бъде пренебрегнато с благоразумие.

Но нека се върнем на сцената в С. С. Селтик. Когато Абдул Баха завърши Своео кратко слово, Той помоли присъстващите да отидат при Него, за да може да стисне ръцете им за сбогуване като израз на Неговата любов. Колко впечатляваща бе тази сцена! Колко бе преизпълнена със значимост, която не може да се изрази с думи! Колко бе напоена с аромата на един свят, който е толкова откъснат от низшия свят около нас! Това може само едва-едва да се загатне.

Ние минахме бавно пред Него. Абдул Баха даде на всеки китка цвете от натрупаните до него букети, от които не остана нищо, когато Той свърши. На всеки каза ня-

колко думи на обич и насърчение. Когато дойде моят ред, аз отново забравих всичко друго освен, че Той е наблизо и смразяващия факт, че никога вече не ще Го видя в този свят и не ще чуя този обичен глас отново. Аз импулсивно коленичих, вдигнах ръката Му със своята и я поставих на главата си. Никога не ще забравя отпуснатостта на тази ръка и длан. Тя изобщо не помръдна. Беше като безжизнена тежест върху главата ми. Но лицето Му бе озарено с върховна светлина.

Това бе последното ми незаличимо впечатление за тази върховна скромност, мимолетност, служене и обич, които винаги определяха и най-малкото Му действие и които никога не Го напускаха.

Приятелите се събраха на кея и наблюдаваха фигурата на техния Учител, докато корабът започна бавно да се придвижва към реката. Абдул Баха стоеше до парапета – бялата Му коса и брада се развяваха от ветреца, изправената Му внушителна фигура се очертаваше ясно. В ръцете Му забелязах молитвената броеница, която бе Негов постоянен спътник. Устните Му се движеха. Можех с лекота да прочета какво казваха тези устни. “Аллауабха!” “Аллауабха!” “Бог, Най-славният!” “Бог, Най-славният!”

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

ПО ПЛОДОВЕТЕ ИМ ЩЕ ГИ ПОЗНАЕТЕ. ЧЕТИРИ ПОСЛАНИЯ.

“Ако вярвате в Мен, ще ви направя завинаги приятели на душата Ми в селенията на Моето Величие и спътници на Моето Съвършенство в Царството на Могъществото Ми.”

Бахаулла

Два или три месеца след заминаването на Абдул Баха от Америка аз достигнах до разбирането и убедеността, която не се е разклащала нито за миг оттогава, по отношение на положението на Баб като “Първата Точка” светлина на хоризонта на Новия ден; на Бахаулла, “Славата на Бога” – като “Проявлението на Светлините на Същността в Огледалото на Имената и Атрибутите” и на Неговия син – Абдул Баха, като Центъра на Неговото споразумение, божествено определения пример, съвършения Човек, чиято мисия бе да проявява красотата на светостта чрез положението на съвършено служене на Бога и човека – “Аз съм слуга на Божиите слуги.”

Колкото и да е странно, тази убеденост бе пряк резултат от духовното служене. Стана ми поразително ясно, че за първи път през моята служба като свещеник аз можех да помагам по един дълбоко трансформиращ начин на души, които се мъчат в хватката на изкушенията, мъката и дилемите на разума и са объркани от заплетените проблеми на живота и смъртта.

Сякаш една духовна интуиция се бе зародила в мен – несъмнено придобита от възвишените Слова, с които духът ми се беше хранил в продължение на много месеци и още повече от ученията и примерите на самия Абдул Баха, които възплътиха сила в тези думи. Тя привличаше и размекваше сърцата. Предполагам, че старата терминология би използвала думи като “дарът на Светия дух”, за да обясни това дивно събитие. Всичко което аз знам е, че то беше съвършено ново и изключително скромно преживяване.

Ученията и примерът на Абдул Баха бяха оцветили и повлияли на всичките ми взаимоотношения с хората. Забелязах, че и най-слабите ми опити да приведа ученията, които бях получил към нуждите на отделните души, се увенчаваха с такива резултати, че се изпълвах със смесица от благоговение и радост, които бяха толкова нови и завладяващи, че сякаш се носех от бурния поток на пълното осъзнаване към такава атмосфера на убеденост, щото всяка следа от предишни съмнения и несигурност изчезваше, като че никога не ги е имало. През вековете достигна един Глас до мен, който прошепна в дъното на душата ми: “Хората не събират грозде от трънаци, нито смокини от магарешки бодили.” Когато човек види с очите си разбудените човешки души; сърцата – докоснати от божественото вдъхновение; живота – дълбоко повлиян; мъката – превърната в задоволство; вътрешните борби и смут – успокоени от Словата, взети от молитвите и обяс-

ненията на тези Божествени хора и положени като успокоителен мехлем върху раните на душата, в такъв случай да се съмняваш в Духа, от който те са произлезли, е все едно да се съмняваш във всички пророци от миналото. Това би било като да изкажеш съмнение в Проповедта в планината и във всички християнски традиции. “Ако това не е от Бога”, казвах си аз, “тогава няма никаква база за вяра в Бог. По-добре да греша с тази велика Вярa, отколкото да съм привидно прав заедно с всички съмняващи се и заядливи хора по света.” От самите дълбини на моето същество се надигна вик, сякаш произнесен от старите вярващи: “Мой Господи и мой Боже!”

Същевременно в живота ми се появи такава нова насока, че всички събития и ситуации; всички мисли и изразения; всички хора и разговори придобиха нова значимост и нова цел. Сякаш постепенно нещо *солодно* придобиваше форма, очертавайки най-дребните, както и най-важните ежедневни събития. Бях убеден, че то е нещо добро, независимо как изглеждаше отвън, което променя света. “Той бе положил краката ми върху здрава скала и укрепил пътя ми.”

Спомням си как една сутрин членовете на семейството ми ме поздравиха с възклицание на изненада, когато влязох в стаята: “Е, каква е добрата новина?” Предполагам, че съм изглеждал като човек, току-що получил съобщение за извънредно голям късмет.

Значението на Думите, които толкова често цитирах с повече или по-малко повърхностния маниер на теолог, стигнаха до мен с необикновено и поразяващо значение: “Виж, нося ти добри вести, изпълнени с велика радост!” И думите на Бахаулла изразяват същия този извор на върховно щастие: “Това е, което е изворот на цялата радост по света.”

Но несъмнено онова, което завърши моето покоряване, бе третото послание, което получих от Учителя. Предавам го изцяло просто с една въвеждаща забележка, че всички писма от Абдул Баха са всеобщи и могат да бъдат четени от всяка душа и отнесени към нея самата, ако *тя е в състоянието на искрено търсещ.*

“О, ти, мой небесни синко,

Писмото ти бе получено. То бе като градина от рози, от която се вдишва сладкия аромат на Божията любов. То показва, че си имал среща, изпълнена с най-висша радост и благоухание.

Твоята цел е разпръскването на ръководна светлина, съживяването на мъртвите сърца, поощряване единството на човечеството и осветляване на Истината. Несъмнено ти ще укрепнеш в това си дело и ще бъдеш подпомаган от невидимите сили.

Аз се молих от твое име, щото да можеш да станеш свещеник в Храма на Царството и вестител на Господаря на небесното множество; да можеш да изградиш манастир в небесата и да положиш основите на метох във Вселената на Този, Който е отвъд всяко пространствено ограничение; във всичките си дела да бъдеш вдъхновен от Духа на светия дух и да можеш да станеш толкова озарен, че очите на всички свещеници да бъдат приамани от блясъка ти и да закопнеят да достигнат до твоего положение.

Ти винаги си в спомените ми. Никога не ще забравя деня на нашата среща.

Стреми се колкото можеш да изучиш Принципите на Бахаулла, оповестявай ги по целия континент, създавай обич и единство между върващите,

напътствайки хората, разбуждайки нехайните и съживявайки мъртвите.

Предай от мое име най-висша обич за всички Божии приятели.

Твоя да е Славата на Най-славния.”

(подписано) Абдул Баха Абас

Освен че това писмо бе призив, подкана, тропетен ек от по-висши селения *да тръгна напред* – да “се *надигна*”, неговото значение и духовната значимост на някои от изразите му ми се изплъзваше напълно по онова време и все още само смътно ги разбирам.

“Подпомаган от Невидимите сили” – “Свещеник в Храма на Царството” – “манастир в небесата” – и “метох във Вселената на Този, Който е отвъд всяко пространствено ограничение” – какво може да означават тези странни фрази?

С отминаването на годините и както все повече и повече се напоявах с Божественото Слово на Бахаулла и Абдул Баха, започна да ми се проявява едно негово значение, което беше неуловимо, но все пак определено; смътно и все пак неизразимо привлекателно за духа със своя апел. Какво от това, че оркестърът е скрит зад завесата от божествени рози – по-малко омайна ли е музиката и по-несигурна ли е заради това увереността, че има оркестър?

Нека цитирам два откъса от Словата на Абдул Баха, за да може и читателят да вдъхне от аромата на тези рози и да чуе с духовния си слух мелодията на този скрит оркестър.

На 30 април 1912 г. Той говори в Чикаго пред среща на Събора за бахайски храм. Този цитат е оттам:

“Сред законите на Святата Книга е този за основаване на Божествен Храм. Това е благоприятно за единството и приятелството между хората. Истинският Храм е самият Божи закон, защото цялото човечество трябва да се обръща към него и това е Обединяващата точка за целия човешки род. Той е Обединяващият център. Той е причината за съгласие и единство на сърцата. Това е източникът на вечен живот. Храмовете са символи на тази обединяваща сила, за да може когато хората се съберат в такава Божия сграда, в Дома и Храма на Бог, да могат да си спомнят факта, че Законът е бил разкрит за тях и Законът трябва да ги обедини. Защото точно както тази сграда бе построена за обединяването на човечеството, затова бе издаден и Законът, който предхождаше и създаде този Храм.”

Също така Абдул Баха писа на една вярваща от Америка, която питаше за своето членство в християнска църква:

“Знай, че в деня на Проявлението на Христос много души останаха без зестра и бяха онеправдани, защото бяха членове на Светите Светини в Йерусалим. Поради това си членство (защитаващо недостъпността и предубежденията) те бяха скрити от Блестящата Му красота. Затова обърни лицето си към Божията църква, *която се състои от божествени закони и милостиви съвети.*¹ За-

¹ Курсивите са на автора.

щото какво е еднаквото между църквата от камък и цимент и Небесните Свети Светини? Стреми се с всички сили щото да можеш да влезеш в тази Божия Църква. Въпреки, че си дала клетва да посещаваш (материалната) църква, *твоят дух* все пак е сключил Споразумение и Завет с духовен, божествен Храм. *Ти трябва да го защитаваши.* Същността на Христос са Словата на Светия дух. Ако можеш – вземи част от тях.”

Не присъства ли вече едно ново значение в думите на божествения Йоан, когато той се опита да опише със символични думи настъпването на Царството на земята? “И аз не видях никакъв Храм там, защото Господът, Всемогъщият Бог, е самият Храм.” “И Градът няма нужда от слънце, защото Божията Слава го освети.”

(Нека да се помни, че буквалният превод на звание-то “Бахаулла” е “Божията Слава”).

Следователно да бъдеш “свещеник” в Храма на Царството означава просто да си последовател и разпространител на Закона за Единството и Обичта, постановен като задължителен за всички искрени вярващи в Единия Бог. Да бъдеш подпомаган от “Невидимите сили”, означава да си обкръжен от онези предвечни сили, които винаги подкрепят смелите борци за Истина. Да изградиш “Манастир в небесата” и “метох във Вселената на Този, Който е отвъд всяко пространствено ограничение” означава да изградиш такава духовна крепост на необвързаност и откъснатост за човешките души, че “докато все още живеят на земята, те в действителност ще са в небесата.” Да бъдеш такъв свещенослужител е изключителна привилегия за всеки, който вярва в Божиите Слова и е искрен последовател на Неговата Светлина!

Два месеца по-късно се получи четвърто Послание, което отново отвори Дверите към свободата в един свят с още по-голяма Светлина и Красота.

“О, ти, мой многоуважавани синко,

Писмото, което беше написал с изключителна обич, ни донесе съвършено щастие. Мисля, че наистина се бориш с душа и сърце, за да достигнеш благоволението Божие. Със сигурност тези благословени намерения ще имат голям ефект. Доброто намерение е като запалена свещ, чийто лъчи се пръскат на всички страни. Слава Богу, че сега ти проявяваш върховно старание щото да можеш да запалиш свещта на ръководството в този край; да посадиш дърво с изключителна свежест и изящност в градината на човечеството; да призоваваш хората към божественото Царство; да бъдеш средство за напредъка на умовете и душите; да събираш загубилите се овце под закрилата на Истинския Пастир; да разбуждаш заспалите; да даряваш здраве на духовно болните; да разширяваш сферата на човешките умове; да пречистваш нравствената същност на хората и да насочваш скитащите се птици към розовата градина на Същността.

Бъди сигурен, че Вечните Излияния ще се изсипват над теб и одобрението на Негово Светейшество Бахаулла ще те обкръжава.

Предай на всички вярващи прекрасните поздравии Абха.

С теб да бъде славата на Най-славния.”

(подписано) Абдул Баха Абас

Планината Кармел,
Хайфа, Сирия
31 март 1914 г.

Отново призив! Отново приканване да живея и работя в един по-висш свят!

Има три такива нареждания, поне аз винаги съм ги разбирал и приемал по този начин. Оттогава нататък те постоянно подсъзнателно са влияели на размислите и действията ми. Те са следните: “Бъди средство за напредъка на умовете и душите”. “Разширявай сферата на човешките умове.” “Пречиствай нравствената същност на хората.”

Необходим е само един най-бегъл поглед над обикновеното човечество, за да се разбере статичната природа на неговия ум, обременеността му, неспособността му да се измъкне от изборания си или наложен му утъпкан път. Умствената и духовна “сфера”, в която повечето от нас съществуват, е много малка. Хоризонтите ни са ограничени от личните ни интереси. Вярно е, че учащите се и философите преминават извън тези граници и подреждат в прегради своето познание, гордеейки се със своето свободомислие, но когато се стигне до *действие*, и техният хоризонт е ограничен от личните съображения. Не забравям светците и героите на всички времена, които са издигали Истината над себе си, семейството и живота. Но също така не забравям, че техният пай са били кладата, затворът и Кръстът. И уви, изглежда “обикновените хорица, които са наричани учени” (както Бахаулла отбелязва остро) също не го забравят. Те следват Истината само дотогава, докато “маниерите ѝ са приятни и пътищата ѝ са мирни,” но започват да се колебаят щом към тях се насочи пръстът на презрението, нещата, които притежават биват застрашени или семейството ги изостави.

Далеч съм от критикуване или заяждане във връзка с това основно свойство на една толкова близка на всич-

ки ни природа. Само посочвам този необратим факт и че подобно отношение, според афоризма на всички велики и свети хора от вековете, се дължи на невежеството – непознаване на истинската природа на Живота; неведение за безкрайните му хоризонти; непознаване на истинския му произход в невъобразимо далечното минало, както и също толкова невъобразимо славното бъдеще през “всички Божии светове.”

На това се позовава Абдул Баха, когато Той призовава някого “да бъде средство за напредъка на умовете и душите” и “да разширява сферата на човешките умове.”

Колкото до Неговото приканване “да пречистваш нравствената същност на хората” – със сигурност никой не се съмнява колко жалка е тя. Преценките ни за всеки морален въпрос са почти неизменно предопределени от това колко лично ни засяга всичко това. Ако например проверяваме чувството си за справедливост по определението на Бахаулла “Ако трябва да сте справедливи, избере рете за другите онова, което бихте избрали за себе си,”¹ колко от нас биха издържали? От шофьора при автомобилна катастрофа, чийто първи инстинкт е да обвини другия, до съдията на скамейката, решенията на когото са склонни да бъдат оцветени според политическите последствия – всички са от един дол дренки. И причината отново може да се открие в ограничеността на ума. Тези, които правят това са просто недалновидни. Техните хоризонти са много тесни, много ограничени от непосредствените лични съображения, за да могат ясно да видят неизбежните последствия. Тези същите последствия са изписани ясно по страниците на историята, чиито обобщен ефект сега е захвърлил света сред бедствен смут и мъка.

¹ “Мъдри слова”, Бахаулла

Със сигурност би било трудно да се намери по-голяма нужда, която някога да е съществувала, от това, да се пречисти нравствената същност на хората до такава степен, че тя да бъде очистена от тези чужди неща за човешката по-висша и божествена природа и човека “да се изправи чист и неопетнен от сметта на себичността”.

Аз получих най-впечатляващото послание от Абдул Баха точно по време на започването на Световната война в началото на месец август 1914 г. То бе следното:

“О, ти, дълбокоуважавани човече,

Писмото ти бе получено и прочитането му ми донесе много надежда, защото от съдържанието се вижда, че поради навлизането ти в Божествено-то Царство, ти се развиваш ден след ден.

Когато този прогрес стане постоянен и вечен, тогава ще намериш Най-големия Център в Божията вселена и ще видиш ясно потвържденията на Светия дух. Ще бъдеш пречистен във Фонтана на Живота и ще бъдеш освободен от всички закони в света на природата.

Ще станеш озарен, милостив, небесен – една сияйна свещ в света на човечеството.

Стреми се колкото е възможно повече да се освободиш напълно от човешките възприятия – така че силите на Царството да могат да направляват сърцето и душата ти до такава степен, че въпреки, че живееш на лицето на земята, да можеш наистина да си в небесата; макар че си изграден външно от материални елементи, все пак духовно да можеш да бъдеш изграден от небесни частици.

Това е вековечната слава за човека! Това е предвечната възвишеност в света на съществува-

нието! Това е никога несвършващият Живот! Това
е възкръсналият в сърцето на човечеството Дух!
Твоя да бъде Славата на Най-славния.”

(подписано) Абдул Баха Абас

Дома на Абдул Баха
Хайфа, Сирия,
16 юли 1914 г.

Струва ми се, че е невъзможно човек да си представи по-възвишен указ, по-предизвикателен апел, по-стимулиращ или посочващ контраст с обикновените идеали и начини на мислене. Във фрази като “да откриеш Най-великия Център в Божията Вселена”, “да бъдеш освободен от всички закони на света на природата” и “освободи се напълно от човешките възприятия” се съдържа едно неестествено свойство. И какво би могло да се каже по отношение на категорично представената надежда, че е възможно при определени условия “Силите на Царството”, тези висши Закони и дейните им пояснения на Божественото Слово, да могат така “да направляват” съществуването на човека, че той да се превърне в съвкупност от различни свети елементи и да мине през този свят външно като негов жител, но духовно ръководен и мотивиран от въздействия и сили, които произхождат от един много по-висш и по-истински свят.

Читателят може да помисли тези идеи за нереални. Това не би трябвало да бъде отношение на неразбиране, ако той знаеше поне малко за живота и ученията на Бахаулла и Неговия син, а категорично бих добавил и за живота и мъченическата смърт на хиляди техни последователи и възлюбени.

Що се отнася до мен – аз видях с очите си един Живот, толкова издигнат над живота, който обикновеният човек живее, че е неправдоподобно всяко сравнение, базирано на направляването му от обикновени мотиви. Абдул Баха със сигурност се въртеше около един “Център”, който беше много по-различен от егоцентричността на човечеството. Той, макар и външно облечен в човешки одежди, вътрешно бе явно облечен в “Божии характеристики”. Той бе толкова явно освободен от “законите на света на природата” и откъснат от привързаността към “човешките възприятия”, че човек не можеше да е в същата стая с Него и да не почувства излъчващата се от Него атмосфера на един по-възвишен, по-спокоен и по-благороден свят.

Каква би трябвало тогава да е реакцията ни, когато Той ни призовава да се присъединим към Него в този Свят на Духа? Изглежда, че има само едно от трите възможни становища, които можем да заемем: (а) Той е един мечтателен и непрактичен идеалист и не трябва да се взема на сериозно; (б) Той е изключителен като вид и възможности човек и говори и действа с мъдрост и способност, които са непостижими за другите хора; (в) Той бе Предвестникът на Света на Същността, на който този феноменален свят бе едно огледално отражение; Призоваващият всички хора да изоставят привидното и да заживеят на нивото на Истинския; Примерът за човечеството, че такова крайно изменение на посоката е не само възможно, но и наложително, ако искаме да постигнем някакво щастие, радост, мъдрост и просперитет.

Нека да изследваме всяка от тези възможности, защото няма други и ние трябва да изберем една от тях, освен ако не искаме да се измъкнем от въпроса и да откажем да мислим.

(а) С целия Си живот Абдул Баха опровергава това предположение, че е мечтателен и непрактичен идеалист. Когато Той направи обръщение пред студентите в университета Лиланд Станфорд, председателят на студентското тяло го представи с думите: “Абдул Баха несъмнено ще обедини Изтока и Запада, защото *Той крачи по мистичния път с практични нозе.*” Абдул Баха притежаваше управленчески качества и често други хора се съветваха с Него как да ръководят своите дела. Те между другото не бяха вярващи. Една от изключителните характеристики на Абдул Баха бе спокойното отсъждане при всякакви материални дела; уравниовесеността при взаимодействието с всякакъв вид хора и обстоятелства, които бяха ненадминати и от най-проницателните индустриални магнати. Известно беше, че Той можеше да отиде в кухнята и да приготви храната за Своите гости. Никога не пропускаше тези малки изрази на внимание като например в стаята, в която Неговите посетители щяха да бъдат приемани, да има всякакви възможни удобства, макар че Той не обръщаше никакво внимание към Собствените си удобства.

Накратко казано – и най-беглото проучване на фактите би довело до извода, че първата ни хипотеза е несъстоятелна.

(б) Че Абдул Баха притежаваше нечовешки способности и поради това не може да се очаква ние да сме като Него. Това е най-лесното обяснение. То е “алибито”, което е било използвано толкова често от онези, които търсят извинение за несъответствието между своите идеали и дела. Съвременната дума за това е “разумност”.

Трудността то да се приеме е, че ако направим това, ние автоматично ще отречем ученията и примера на всички велики души от миналото и настоящето. За хората с християнски традиции това означава Христос да бъде поставен в категорията на недостижимото съвършенство

и да не се обръща никакво внимание на непрекъснато повтаряното от Него “върви по Неговия път”, “обичайте се един другия както Аз ви обичах”, “носете си кръста всеки ден и Ме следвайте.” То ще бъде също така пренебрегване и на философите от най-благородните сред човешкия род, които не изказват никакви претенции за божествен произход – като например Сократ, Марк Аврелий, Емерсон и безброй много други, чийто живот е доказателство за възможността думите да се доближат до делата.

А най-лошият резултат от едно такова решение, поне така се струва на автора, е срамното заключение, че човешкият прогрес е спрял; че настоящото състояние на света, което е резултат от човешкото незачитане и неверие в какъвто и да е свят, подобен на този, за който Абдул Баха говори в горепосоченото Послание, е нормално и неизменимо. Което означава, че “законите на света на природата” са неотменими; че подобаващото състояние за човека е “сграбчил плячката си с кървави зъби и нокти”; че няма съдба отвъд гроба и следователно няма по-висш свят за живот, за който да се подготвяме.

Не! За мен това е немислимо чудовищно заключение.

Нека без предубеждения проучим третата хипотеза, а именно, че Бахаулла бе дошъл на земята като най-новия от дългата поредица Разкриватели на Божествената Воля с точната цел да открие пред хората Света на Същността; да съсредоточи вниманието им върху един начин на живот и сфера на дейност, които преди това бяха изоставени повече или по-малко на заден план в човешките усилия и че Неговият син, Абдул Баха, е живото доказателство за способността на човека да живее, да се движи и да работи в Света на Същността, като по този начин всъщност изгражда на земята онова Царство, за което Иисус ни каза да го очакваме и Той ни отреди да се молим.

За автора една такава хипотеза е не само задоволителна, но и изключително разумна и разбираема. Преизобилно е доказано не само чрез кулминационните точки на човечеството, но в различни степени и чрез всяка човешка душа, че има такава сфера на дейност (което всъщност се има предвид под думата “Свят”). Човешкото себелюбие (“тази особена болест”, както я определя Абдул Баха) до сега бе забулило този Свят, но през последния половин век Неговата светлина започна да сияе все повече и повече. Нашата червенokrъстка организация, организациите за Международен мир, Лигата на нациите и даже Общественият ни фондове демонстрират своето съществуване и влиятелна сила.

Бахаулла просто е призовал всички хора да превърнат тази сфера на дейност в царство, където *постоянно* и *съзнателно* ще се движат, говорят и действат. Всъщност Той ни казва: “Опитали сте го в малка степен, защо да не го разширите, та да обгърнете всички области от живота?”

Не е ли очевидно, че за да се постигне това, е необходимо напътствие? Този объркан свят е сериозно болен. Той умира поради липсата на вещ лекар. Болестта му е толкова сложна, засяга толкова дълбоко всяка част и всеки орган, а очакваните лекари – държавниците, моралистите и идеалистите – са толкова неосведомени за пораздащите я причини, че е надвиснал близкият му край. Трябва ли да направим отчаяното заключение, че няма мъдър Лечител? Трябва ли лениво да се примирим с положението, че този край е сигурен и да застанем с часовник в ръка край леглото на умиращия пациент, очаквайки фаталния час? Или бихме се обърнали като последно убежище, ако обезверените ни души желаят да го нарекат така, към Този, който обявява отново и отново чрез Думи с несравнима сила и красноречие Своята божествена способност да изцерява? Избрал съм от многото такива думи следните:

“Това, което Господ Бог е предписал като върховно лекарство и най-могъщо средство за изцелението на света, е обединението на всички народи в името на едно всеобщо Дело и една обща Вярa, а то може да бъде постигнато само чрез силата на един изкусен, всемогъщ и вдъхновен Лечител. Това е истината, а всичко друго е заблуда.”

*“Подбрани откъси от Писанията на
Бахаулла”, стр.199*

А Абдул Баха казва:

“Тялото на човечеството е болно. Неговото лекарство и изцеление ще бъде единството на човешкото царство. Неговият живот е “Най-великият мир”. Това, което ще го озари и съживи, е любовта. Щастието му е в постигането на духовно съвършенство. Надявам се, че чрез даровете и благата от Благословеното Съвършенство (едно от званията на Бахаулла) ще можем да открием един нов живот, да придобием нова сила и да достигнем до чудесния и най-висш *източник на енергия*, та “Най-великият мир” на божествената промисъл да бъде установен на основата на единството на света на човечеството с Бога.”¹

Бахаулла не само твърди, че може да постави диагнозата и да излекува, но също така, че притежава Най-висшата власт да отрежда, ръководи и завладява.

¹ “Провъзгласяването на световен мир”, том I, стр. 17

“О, царе на земята! Най-великият Закон беше разкрит на това Място, на тази сцена на съвършено и ненадминато величие. Всичко скрито беше извадено наяве, по силата на Волята на Върховния Повелител, Този, Който възвести Последния Час и с Чиято помощ Луната се разцепи, а всяка неотменима повеля беше разтълкувана.

Но вие сте само васали, о, царе на земята! Този, Който е Царят на царете, се появи, облечен в най-прекрасното Си великолепие и ви призовава при Себе Си, Избавителя в беда, Самосъществуващия.”

*Послание на Бахаулла към управниците
“Подбрани откъси от Писанията на
Бахаулла”, стр. 164*

През цялата история на пророците от миналото никога не са правени такива страхотни твърдения, не е била заявявана такава Божествена власт, не е била демонстрирана такава сила. И нека не забравяме, че този Най-върховен човек търпя в продължение на четиридесет години преследванията и мъченията на жестоките царе и духовници; че Той видя как хиляди Негови предани вярващи изстрадаха същата съдба и даже посрещнаха смъртта си; че през цялото това време Той не престана да обявява Божествената Си Мисия с непоклатима решителност и непобедимо Величие, което в края на краищата смири дори и най-върлите Му врагове. Нека онези, които са пролели поне капка кръв при поддържането на своя идеал за Истина, бъдат първите, които се усъмнят!

Пред онези, които гледат “с Божиите очи”, които притежават духовното прозрение, без което сме като “онези, които имат очи, а не виждат”, се разкрива Светът

на Същността, чийто “Най-възвишен Център” е Божието Проявление в този велик Ден на Неговото Откровение.

Ние кръжим около такива ограничени средища и такива жалки интереси, че кръгозора ни е стеснен до такава степен и е напълно невъзможно да си представим “Най-възвишения Център”. Когато го достигнем, виждаме пред удивените си очи разстлана “Божията Вселена” и обхващаме “Върховния хоризонт”, който включва всички човешки чеда. Чрез неговата Светлина и Великолепие се решават всички проблеми, всички пламъци на конфликти биват погасявани в това единство и обич, които са в основата на Законите на вселената.

Въпреки това Христос на вековете, Съветниците и Водачите на човечеството са наблягали винаги върху истинността и върховността на този Божествен Свят. Нека смелите и дейни хора им се подчинят!

През месец септември 1916 г., когато Световната война бе в разгара си и връзките между Изтока и Запада бяха затруднени, получих пощенска картичка от секретаря на Абдул Баха, която съдържа неговото последно Послание до мен. То не бе подписано от Абдул Баха и аз още не съм получил оригинала, но тук преписвам текста от картичката така, както съм го получил.

Хайфа, Сирия
22 юни 1916 г.

“Скъпи мой братко в Делото на човечеството,
Твоите разкази за службите, пътуванията и лекциите ти са много насърчителни за приятелите в Светата земя и носят щастие за сърцето на

Абдул Баха. Той те обича и се моли за духовния ти успех и благоденствие. Той разкри в твое име едно прекрасно послание, чийто превод е следният:

О, ти, който говориш в Храма на Царството!

Слава Богу, че пътуваш повечето време, минавайки от град в град и издигайки мелодията на Царството по срещи и в църкви, обявявайки радостните вести от Небесата.

В Евангелието е записано как Йоан Кръстител викаше в пустошта: “Пригответе пътя Господен, направете Пътеката Му права, защото идва Божието Царство.”

Той викаше сред пустошта, но ти викаш сред населените градове. Макар че свещениците носят на главите си блестящи корони, аз се надявам, че ти ще положиш на главата си диадемата на Царството – това е диадема, чийто блестящи скъпоценни камъни могат да озарят мрачните пътища на бъдните векове и епохи.

Бог казва във възвишената Си книга Корана: “Той прави чрез Своята Милост изключителен онзи, когото Си пожелае.” Това ще рече, че Бог отличава чрез благоволенieto и щедростта Си някои души и ги бележи със Собствения Си печат на одобрение. Подобно твърдение е разкрито и в Евангелието: “Много са призовани, но малцина са избрани”. Слава Богу, че ти си един от онези “малцина”.

Цени стойността на това благоволение и посвети колкото можеш повече времето си в разпръскването на Божието благоухание.”

Твои да са поздравите и възхвалата.

(подписано) Абдул Баха Абас.

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

ЗАКЛЮЧЕНИЯ

“Светите Божии Проявления дойдоха в този свят, за да прогонят мрака от животинската или физическа природа на човека, да го пречистят от неговите несъвършенства, та да може небесната му и духовна същност да се съживи, божествените му качества да се разбудят, съвършенствата му да станат видни, скритите му заложи да се разкрият и всички стаени в него добродетели на човечеството да се възродят”

Абдул Баха

Ето това е моята история. Стремях се да бъда откровен и прям в опита си да опиша не толкова онова, което за мен изглеждаше един съвършен живот, а по-скоро въздействието, което този Живот оказа върху моя. В продължение на осем месеца тази Фигура се движеше пред мен. Независимо от изминалите от тогава 25 години, Тя е все още отчетлива и жива пред очите ми. Паметта ми е съхранила картини, които думите не могат да изобразят. Колкото и печално непълни и незадоволителни да са усилия-

та ми да опиша този Живот, за мен бе голямо щастие да се опитам да го направя. Полагам труда си пред читателя с искрена смиреност и любов.

Но как би могла да бъде пълна една такава картина? Кратката продължителност от години, която смеем да наречем “живот” е толкова обърквана от подробностите, които са чужди на истинските неща в него, че когато на сцената се появи Човек, Който живее със спокойна убеденост в един Свят, където е непознато безредието, но Който разбира бъркотията в човешките сърца и знае какво лекарство е необходимо – как би било възможно за човека, който все още е сред тази анархия от мисли и действия, да опише задоволително Този, Който носи озарение? Как да обрисова нагледно картината? Как да накара другите да гледат и чуват както Абдул Баха го правеше?

Според мен има само един начин, чрез който този Живот би могъл да бъде разбран поне бегло. Трябва да се направи предположение и да се стигне до ясно отсъждане. Това може да се направи много просто по следния начин:

Светът на осезанията, този “несигурен свят”, светът – както обикновено се възприема, не е истинският свят. Животът, който живеем ден след ден с неговия монотонен кръговрат от ядене и пиене; с часовете за спане и ходене; с установения ред за работа, игра, учене, раждане и умирање; разнообразието му от бедност и богатство, от учени и невежи, от могъщи и безпомощни – всичко това е една маска, която крие лицето на Същността. Безкрайните опити да се разгадае гатанката, облечена във възвишено звучащите названия философия, образование, наука, държавническо изкуство, са един вид групиране в мрака.

Животът не “започва на 40 години”, той започва с Бог. Ние не “живеем 24 часа на ден”, а “В Него живеем и

се движим, и съществуваме”. Векове на подготовка предхождат този малък “живот” и идните векове са неговото осъществяване.

Схоластиката не дава отговор на нуждите на хората от удовлетворяване на тези най-важни потребности на духа. Религията – както всеобщо се възприема като смесица от традиции, обществени събрания и повече или по-малко правилни оценки на непосредствените проблеми, с които се сблъскват хората, и всичко това подправено със сол, която е загубила вкуса си – не носи никакво удовлетворение за гладните хорски души. В цялата тази обърканост на мисли и дела не е открита скала, върху която човек да може да стъпи здраво със своите духовни нозе и да бъде сигурен в своите стъпки.

Но ако това не е истинският свят, къде е той? Какъв е той? Как да го открием? Както вече споменах, отговорът е достатъчно ясен за онези, които не са се *напълно* “потопили в океана на материализма”. По-голямата част от човечеството може да се сравни с човека, който се загубил в лондонската мъгла и добре познатият му път към собствения му врата е изчезнал. Мъглата, която заслепява духовното ни зрение се състои от “себични безредици, умствени страдания, духовни болести, несъвършенства и пороци”, които ни обгръщат и ни държат в робство. Божиите Пророци, Божията Воля и Любов, изпълнени в човешко тяло, са донесли Светлината от Слънцето на Същността, която единствена може да разпръсне мъглата, да поведе човека по правилната пътека и да го освободи от неговото робство.

Единствено Вечният Христос, идващ на помощ на обърканото човечество веднъж на всеки близо хиляда го-

дини, е Порталът към свободата. За онези, които са с остро зрение, с бърз слух и носят сърца в гърдите си, винаги са били очевидни Неговият Божествен Глас, който ги призовава да влязат; любящите Му ръце, които ги направляват и подкрепят.

И отново – в този Ден, когато ние живеем краткия си период от години, най-новият от тези “Пътеводители” бе обявил Своята Мисия и издал Своя Призив.

За мен бе неоценима привилегия да наблюдавам, да разговарям и да се разхождам в продължение на осем месеца със Сина на Бахаулла – Центъра на Неговото Споразумение, съвършения Пример на Неговото Слово и Живот; Този, чрез когото “Той бе накарал да се появят на земята следите на Славата от Неговото Царство.”

Аз видях един човек, който външно, като мен самия, живееше в объркания ни свят, но духовно без никакво съмнение живееше и се трудеше в онзи по-висш и истински свят. Всичките Му идеи, всичките Му мотиви, всичките Му дела, водеха началото си от онзи “Свят на Светлината”. И което за мен е най-вдъхновяващ и насърчаващ факт – Той смяташе за естествено, че ти и аз, и обикновеното човечество, бихме могли да влезем, да живеем и да се движим в този свят, ако поискаме.

За онези, които са чели тази хроника с “очите на сърцето”, може да се е появил някакъв проблясък на убеденост, че един такъв свят се е отворил за тях, един такъв живот може да бъде доближен от тях, нозете им могат да влязат през такива двери и може да бъде достигната една такава свобода. Аз разказах историята си с тази надежда.

7 януари 1937 г.

**Английски заглавия на непреведените на
български език бахайски книги и материали**

- “Бахайската световна Вярa” – *Bahá'í World Faith*
“Бахайски свещени Писания” – *Bahá'í Scriptures*
“Вестителите на зората” – *The Dawnbreakers*
“Книгата на Завета” – *Kitáb-i-Ahd*
“Мъдри слова” – *Words of Wisdom*
“Мъдростта на Абдул Баха” – *Wisdom of 'Abdul-Bahá*
“Отговори на някои въпроси” – *Some Answered Questions*
“Послание до Папата” – *Tablet to the Pope*
“Послание до християните” – *Tablet to Christians*
“Провъзгласяването на световен мир” – *The Promulgation of Universal Peace*
“Целта на новия световен ред” – *The Goal of the New World Order*

НАЦИОНАЛЕН БАХАЙСКИ ЦЕНТЪР

София, ул. “Боянски възход” № 8^а

Пощенски адрес: п. к. 48, София 1618

Тел./факс: (02) 55 20 33

E-mail: bahai@mbox.digsys.bg

“АЗ ВИДЯХ ЕДИН ЧОВЕК, който външно, като мен самия, живееше в объркания ни свят, но духовно без никакво съмнение живееше и се трудеше в онзи по-висш и истински свят ... И което за мен е най-въдъхновяващ и насърчаващ факт – Той смяташе за естествено, че ти и аз ... бихме могли да влезем, да живеем и да се движим в този свят, ако поискаме.”

Този човек е Абдул Баха. Неговото послание е посланието на бахайската Вяра, а именно че в днешно време на човечеството са придадени нови сили и способности, които вече родиха епохата на научните открития. С тези нови сили дойде и новото излияние на Божията обич и ръководство, които заедно с науката ще ни дадат възможност да установим истинското братство сред хората и мира на планетата. “Двери към свободата” са мемоари, чрез които оживява историческата личност на Абдул Баха и Неговото послание стига до всяко сърце.

Книгата представлява несравним и исторически уникален разказ за посещението на Абдул Баха в Америка през погледа на един от Неговите ученици.

ХАУЪРД КОЛБИ АЙВС е унитарниански свещеник, който дълго и пламенно търсел духовно щастие. През 1912 г. в Ню Йорк той среща Абдул Баха и дълбоко се повлиява от Неговото магнетично въздействие. Разказът за собствената му душевна борба, за изпълненото с обич търпение на Абдул Баха, за всекидневното от живота Му, за изцелителните учения, които проникват дълбоко в сърцето на автора, правят книгата изключително интересна.

